

СЛУ

НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА

1830
Službeni vesnik SR
Makedonija

9100. Skopje
Iah 51

„СЛУЖБЕН ЛИСТ НА СФРЈ“ излегува во издание на српскохрватски, односно хрватско-српски, словенечки, македонски, албански и унгарски јазик. – Огласи според тарифата – Жиро сметка кај Службата на општествено книговодство 60802-603-21943

Петок, 1 февруари 1985

БЕЛГРАД

БРОЈ 4

ГОД. XLI

Цена на овој број е 102 динари. – Претплата за 1985 година изнесува 1.852 динари. Рок за рекламации 15 дена. – Редакција: Улица Јована Ристика број 1. Пошт. факс 226 – Телефони: Централна 650-155; Уредништво 651-885; Служба за претплата 651-732; Телекс 11756

41.

Врз основа на член 315 точка 3 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија издава

УКАЗ

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ПРИГОДНИ КОВАНИ ПАРИ

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Законот за пригодни ковани пари, што го усвои Собранието на СФРЈ, на седницата на Соборот на републиките и покраините од 31 јануари 1985 година.

П бр. 416

31 јануари 1985 година
Белград

Претседател
на Претседателството на
СФРЈ,
Веселин Гурановиќ, с. р.

Претседател
на Собранието на СФРЈ,
Душан Алимпкиќ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ПРИГОДНИ КОВАНИ ПАРИ

Член 1

Во Законот за пригодни ковани пари („Службен лист на СФРЈ“, бр. 35/80) во член 6 став 2 на крајот се брише точката и се додаваат зборовите: „и во странство“.

Став 3 се менува и гласи:

„За изработка на пригодни ковани пари во странство одлучува Сојузниот извршен совет, на предлог од Народната банка на Југославија.“

Член 2

Член 8 се менува и гласи:

„Пригодните ковани пари изработени од злато и сребро се продаваат по цена поголема од нивната номинална вредност.“

Пригодните ковани пари изработени од метали од кои се изработуваат кованите пари што се во оптик, искковани во специјална техника, се продаваат по цена поголема од нивната номинална вредност.

Пригодните ковани пари изработени од метали од кои се изработуваат кованите пари што се во оптик, искковани во обична техника, се пуштаат во оптик по нивната номинална вредност.

Одлука за продажба и одлука за пуштање на пригодни ковани пари во оптик донесува Народната банка на Југославија.”

Член 3

Во член 10 став 2 се брише.

Член 4

Во член 12 зборовите: „од чл. 2, 5, 8 и 10“ се заменуваат со зборовите: „од чл. 2, 5 и 8.“

Член 5

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

42.

Врз основа на член 124 став 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и на член 286 став 2 точка 4 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Собранието на СФРЈ, на седницата на Соборот на републиките и покраините од 31 јануари 1985 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА ПРИФАЌАЊЕ НА ОПШТЕСТВЕНИОТ ДОГОВОР ЗА РАЦИОНАЛНО КОРИСТЕЊЕ НА ЕЛЕКТРИЧНАТА ЕНЕРГИЈА, ШТЕДЕЊЕ И СОЛИДАРНОСТ НА РЕПУБЛИКИТЕ И АВТОНОМНИТЕ ПОКРАИНИ ВО СЛУЧАЈ НА НЕДОСТИГ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1. Се прифаќа Општествениот договор за рационално користење на електричната енергија, штедење и солидарност на републиките и автономните покраини во случај на недостиг на електрична енергија.

2. Се овластува претседателот на Соборот на републиките и покраините на Собранието на СФРЈ, од името на Собранието на СФРЈ, да го потпише овој општествен договор.

Собрание на СФРЈ

АС бр. 195
31 јануари 1985 година
Белград

Претседател
на Собранието на СФРЈ,
Душан Алимпкиќ, с. р.

Претседател
на Соборот на републиките и
покраините,
Миљивоје Стијовиќ, с. р.

43.

Врз основа на член 20 став 2 од Законот за контрола на предметите од скапоцени метали („Службен лист на СФРЈ”, бр. 59/81), на предлог од Сојузниот завод за мери и скапоцени метали, Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА**ЗА ИЗМЕНИ НА ОДЛУКАТА ЗА ВИСОЧИНАТА И НАЧИНОТ НА ПЛАЌАЊЕ НА ТРОШОЦИТЕ ЗА ИСПИТУВАЊЕ И ЖИГОСУВАЊЕ ПРЕДМЕТИ ОД СКАПОЦЕНИ МЕТАЛИ**

1. Во Одлуката за височината и начинот на плаќање на трошоците за испитување и жигосување предмети од скапоцени метали („Службен лист на СФРЈ”, бр. 44/84), во точка 16 зборовите: „од 400 до 500 динари” се заменуваат со зборовите: „600 динари” а текстот до крајот се брише.

2. Тарифата на надоместот за испитување и жигосување предмети од скапоцени метали се менува и гласи:

„ТАРИФА**НА НАДОМЕСТОТ ЗА ИСПИТУВАЊЕ И ЖИГОСУВАЊЕ ПРЕДМЕТИ ОД СКАПОЦЕНИ МЕТАЛИ****I. НАДОМЕСТ ЗА ИСПИТУВАЊЕ И ЖИГОСУВАЊЕ ПРЕДМЕТИ ОД ЗЛАТО**

Тар. број 1

	Динари
1. За предмети од злато, и тоа:	
– за секој поединечен предмет од злато, со маса помала од 1g	2,30
– за секој поединечен предмет од злато, со маса помала од 1 g и повеќе од 1 g до 5 g	5
– за секој натамошен грам на секој поединечен предмет од злато, уште по	1,50
2. Секој започнат грам маса на секој поединечен предмет од злато се смета како цел грам	

II. НАДОМЕСТ ЗА ИСПИТУВАЊЕ И ЖИГОСУВАЊЕ НА ПРЕДМЕТИ ОД СРЕБРО

Тар. број 2

	Динари
1. За предмети од сребро, и тоа:	
– за секој поединечен предмет од сребро, со маса помала од 15 g	0,80
– за секој поединечен предмет од сребро, со маса од 15 g и повеќе од 15 g за секој грам маса	0,30
2. Секој започнат грам на маса на секој поединечен предмет од сребро се смета како цел грам	

III. НАДОМЕСТ ЗА ИСПИТУВАЊЕ И ЖИГОСУВАЊЕ ПРЕДМЕТИ ОД ПЛАТИНА

Тар. број 3

	Динари
1. За предмети од платина, и тоа:	
– за секој поединечен предмет од платина, со маса помала од 5 g	6
– за секој поединечен предмет од платина, со маса од 5 g и повеќе од 5 g за секој грам маса	1,5

2. Секој започнат грам маса на секој поединечен предмет од платина се смета како цел грам”.

3. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Е. п. бр. 10

10 јануари 1985 година

Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседател,
д-р Мијат Шуковиќ, с. р.

44.

Врз основа на член 56 став 3 од Законот за мерните единици и мерилата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 9/84), на предлог од Сојузниот завод за мери и скапоцени метали, Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА**ЗА ИЗМЕНИ НА ОДЛУКАТА ЗА ВИСОЧИНАТА И НАЧИНОТ НА ПЛАЌАЊЕ НАДОМЕСТ ЗА ПОКРИВАЊЕ НА ТРОШОЦИТЕ ЗА ИСПИТУВАЊЕ НА ТИПОТ НА МЕРИЛО И ЗА ПРЕГЛЕД НА ЕТАЛОНИ, МОСТРИ НА РЕФЕРЕНТИ МАТЕРИЈАЛИ И МЕРИЛА**

1. Во Одлуката за височината и начинот на плаќање надомест за покривање на трошоците за испитување на типот на мерило и за преглед на еталони, мостри на референтни материјали и мерила („Службен лист на СФРЈ”, бр. 44/84), во точка 16 зборовите: „од 400 до 500 динари” се заменуваат со зборовите: „600 динари”, а текстот до крајот се брише.

2. Тарифата на надоместите за преглед на мерила се менува и гласи:

„ТАРИФА НА НАДОМЕСТИТЕ ЗА ПРЕГЛЕД НА МЕРИЛА**I. НАДОМЕСТ ЗА ПРЕГЛЕД НА МЕРИЛА**

А. Мерила за должина

Тар. број 1

	Дин/парч.
1. Мерила за должина, со класа на точност (II) и (III)	
1) едноделни мерила од дрво и сличен материјал во облик на стап:	
а) до 2 m	12
б) над 2 m	24
2) едноделни мерила од метал во облик на стап (ленири, летви и сл.):	
а) до 2 m	25
б) над 2 m	150
3) сложеливи мерила на зглобови, од дрво и од сличен материјал	6
4) сложеливи мерила на зглобови, од метал	8
5) мерила со мерна лента:	
а) до 3 m	5
б) над 3 m до 10 m	50
в) над 10 m до 50 m	280
г) над 50 m	400

	Дин/парч.		Дин/парч.
6) мерила со мерна лента, со висулец:		г) бирети	30
а) до 3 m	8	2) медицински инјекциони шприцеви – стаклени	9
б) над 3 m до 10 m	80	3) медицински инјекциони шприцеви за еднократна употреба – пластични	0,06
в) над 10 m до 30 m	600	4) угостителски садови (чаши, шишиња, бокали)	0,40
г) над 30 m	650	5) буриња и капи, за секои започнати 100 литри зафатнина по	20
7) мерила за дебелина (подвижни мерила) од дрво и од метал	14	6) канти	25
2. Уреди за мерење на должина:		7) балони	25
1) уреди за мерење на должина со премомување (на жица и кабел, на текстилни ленти, на гајгани и тантели, на текстилни ткаенини и трикотажа, на завоен материјал, на хартија, на покривна хартија, на фолии, тапети, подни подлоги, жичено ткаење и др.)	300	8) мерни садови	6
2) уреди за мерење должина на текстил со полагање	400	9) млекомери	45
3) мерила за широчина и надвишување на колосек	300	10) справи со мерни садови, според вкупната зафатнина на тие садови:	
3. Планпаралелни гранични мерила за должина:		а) до 5 dm ³ (литри)	25
1) ако прегледот се врши со споредбен метод:		б) над 5 dm ³ (литри)	40
а) до 25 mm	24	Тар. број 6	
б) над 25 mm до 100 mm	26	Цистерни, резервоари, танкови и танкери со поделба или без поделба, што се испитуваат по сув или мокар пат:	
в) над 100 mm до 500 mm	60	1) цистерни:	
г) над 500 mm	80	а) до 5 m ³ зафатнина, за секој 0,1 m ³ по	20
2) ако прегледот се врши со апсолутен метод:		б) над 5 m ³ зафатнина, за секој натамошен започнат 1 m ³ уште по	90
а) до 25 mm	150	2) резервоари:	
б) над 25 mm	200	а) до 5 m ³ зафатнина, за секој 0,1 m ³ по	20
Тар. број 2		б) над 5 m ³ до 50 m ³ зафатнина за секој натамошен започнат 1 m ³ уште по	90
Таксаметри	400	в) од 50 m ³ зафатнина, за секои натамошни започнати 50 m ³ уште по	90
Б. Мерила за површина		3) танкови и танкери:	
Тар. број 3		а) до 50 m ³ зафатнина, за секоја комора	2.800
1. Планиметри	200	б) над 50 m ³ зафатнина, за секоја комора и секои натамошни започнати 50 m ³ уште по	100
2. Справи за мерење на површина	460	Тар. број 7	
В. Мерила за зафатнина		Водомери:	
Тар. број 4		а) до 10 m ³ /h	30
Мерила за зафатнина на цврсти материјали:		б) над 10 m ³ /h до 50 m ³ /h	90
1) мерила за сипливи материјали со трговска класа на точност	20	в) над 50 m ³ /h до 100 m ³ /h	140
2) рамки за дрва	25	г) над 100 m ³ /h до 200 m ³ /h	200
3) сандаци, рамки и други мерила за градежни материјали	100	д) над 200 m ³ /h до 500 m ³ /h	500
Тар. број 5		е) над 500 m ³ /h за секои натамошни започнати 500 m ³ /h уште по	250
Мерила за зафатнина на течности:		Тар. број 8	
1) лабораториски мерила за течности:		Проточни мерила за течни горива, мазира и други течности:	
а) мерни тиквички до 2000 ml	20	1) справи за мерење на течни горива и проточни мерила за течни горива и мазира и други течности:	
б) мерни цилиндри	15	а) до 50 l/min	300
в) пипети	10	б) над 50 l/min до 200 l/min	400
		в) над 200 l/min до 500 l/min	700

	Дин/парч.		Дин/парч.
г) над 500 l/min до 1.000 l/min	800	а) до 20 kg	120
д) над 1.000 l/min до 2.000 l/min	1.400	б) над 20 kg до 500 kg	360
ѓ) над 2.000 l/min за секој натамошни започнати 1.000 l/min уште по	200	в) над 500 kg до 5.000 kg	900
2) справи за мерење на мешаница на течни горива, по справа	600	г) над 5.000 kg до 20.000 kg	4.500
3) Справи за мерење на течен гас	1.500	д) над 20.000 kg до 50.000 kg	9.000
Тар. број 9.		ѓ) над 50.000 kg, за секои натамошни започнати 10.000 kg уште по	1.800
Мерила за зафатнина на гасови:		3) електромеханички ваги со мерни претворувачи:	
а) гасомери со течност:		а) до 20 kg	350
а) до 15 m ³ /h	280	б) над 20 kg до 500 kg	800
б) над 15 m ³ /h до 250 m ³ /h	400	в) над 500 kg до 5.000 kg	1500
2) гасомери со мегови:		г) над 5.000 kg до 20.000 kg	7.500
а) до 16 m ³ /h	60	д) над 20.000 kg до 50.000 kg	15.000
б) над 16 m ³ /h до 250 m ³ /h	280	ѓ) над 50.000 kg, за секои натамошни започнати 10.000 kg уште по	2.500
3) гасомери со ротациони клипови:		4) Мерна направа на вага	500
а) до 250 m ³ /h	400	5) контролни ваги што на преглед ги поднесуваат производителите и лицата што поправаат и преправаат мерила	
4) гасомери со турбина		а) до 50 kg	600
а) до 4.000	600	б) над 50 kg	3.000
б) над 4.000 m ³ /h до 7.000 m ³ /h	750	3. Ваги со автоматско и полуавтоматско функционирање:	
Г. Мерила за маса		1) за преглед на ваги за мерење на еднакви количества, ваги и машини за пакување, ваги за дозирање на компоненти и други автоматски и полуавтоматски ваги за мерење на кабасти, зрнести, прашкасти, течни и други материјали, а со кои се мери само еден вид на материјал:	
Тар. број 10		а) до 50 kg	600
Тегови:		б) над 50 kg до 500 kg	1.000
1) Класа на точност M ₂ :		в) над 500 kg	3.000
а) до 200 g	7	2) за преглед на ваги за мерење на еднакви количества, ваги и машини за пакување, ваги за дозирање на компоненти и други автоматски и полуавтоматски ваги за мерење на кабасти, зрнести, прашкасти, течни и други материјали, а со кои се мерат повеќе видови материјали:	
б) над 200 g	15	а) до 50 kg	1.200
2) класа на точност M ₁	30	б) над 50 kg до 500 kg	3.000
3) класа на точност F ₁ и F ₂	40	в) над 500 kg	6.000
4) контролни тегови (класа на точност M ₁) што на преглед ги поднесуваат производителите и лицата што поправаат и преправаат мерила		3) ваги на транспортна лента	3.000
а) до 50 kg	30	Тар. број 12	
б) над 50 kg	1.400	1. Справи за мерење на зафатнинска (хектолитарска) маса на жито:	
Тар. број 11		а) од 1/4 dm ³ (литри)	140
1. Ваги со неавтоматско функционирање со класа на точност (I) и (II):		б) од 1 dm ³ (литри)	170
1) прецизни ваги	200	2. Справи за мерење на влажноста на жито	500
2) аналитички ваги	300	Д. Мерила на зафатнинска маса	
2. Ваги со неавтоматско функционирање со класа на точност (III) и (III)		Тар. број 13	
1. ваги со постојана положба на рамно-тежата:		1. Ареометри (сахариметри, широметри, лактодензиметри и уриномери)	60
а) до 20 kg	100	2. Алкохолметри	60
б) над 20 kg до 500 kg	120	3. Ебулиоскопи	300
в) над 500 kg до 5.000 kg	300	4. Бутирометри за млеко, павлака и сирење	12
г) над 5.000 kg до 20.000 kg	1.500		
д) над 20.000 kg до 50.000 kg	3.000		
ѓ) над 50.000 kg, за секои натамошни започнати 10.000 kg уште по	600		
2) ваги со променлива положба на рамно-тежата:			

Дин/парч.		Дин/парч.	
Г. Мерила за притисок (напон)		Ж. Мерила на моќност	
Тар. број 14		Тар. број 16	
Манометри, вакуумметри и мановакуумметри, со еластичен мерен елемент:		Ватметри:	
1) манометри и вакуумметри со класа на точност 2,0 и 1,6 (погонски)	60	1) ватметри со класа на точност 0,5, 0,2, 0,1 и 0,05 за еден мерен опсег	1.000
2) манометри за мерење на крвен притисок:		2) ватметри со класа на точност 5, 2,5, 1,5 и 1 за еден мерен опсег	130
а) механички	60	за секој натамошен опсег на кој мерилото се испитува целосно, надоместот од овој тарифен број се зголемува за уште 100% односно за секој натамошен опсег за кој мерилото се испитува делумно, надоместот од овој тарифен број се зголемува за уште 10%	
б) електронски	90	3. Мерила на јачината на електрична струја	
3) манометри за мерење на притисок во пневматици (рачни и стационарни)	80	Тар. број 17	
4) мановакуумметри со класа на точност 2,0 и 1,6 (погонски)	80	1. Струјни мерни трансформатори:	
5) манометри и вакуумметри со класа на точност 1 и 0,6 (прецизни)	120	1) струјни мерни трансформатори до SI 3,6 за основен опсег:	
6) мановакуумметри со класа на точност 1 и 0,6 (прецизни)	260	а) до 1 000 А номинална струја	70
7) манометри и вакуумметри со класа на точност 0,3, 0,2 и 0,1 (лабораториски)	35	б) над 1000 А до 5 000 А	110
8) мановакуумметри со класа на точност 0,3, 0,2 и 0,1 (лабораториски)	400	в) над 5 000 А до 10 000 А	150
Е. Мерила на енергија и на количество на топлина		за секој натамошен опсег или друго јадро, надоместот од одредбата под 1 на овој тарифен број се зголемува за уште	
Тар. број 15		28	
1. Индукциони броила за активна електрична енергија со класа на точност 2,5 и 2 и за реактивна енергија со класа на точност 3:		2) струјни мерни трансформатори над SI 3,6 според напонот, и тоа:	
1) монофазно броило со еднотарифен бројник	34	а) струен трансформатор од редот на напон SI 38	140
2) монофазно броило со тарифни или додатни направи	40	б) струен трансформатор од редот на напон SI 72,5 и SI 123	550
3) трофазно броило со два, односно три системи за задвижување и со еднотарифен бројник	75	в) струен трансформатор SI 245	1.600
4) трофазно броило со два, односно три системи за задвижување и со тарифни и додатни направи	110	г) струен трансформатор SI 420	2.000
2. Индукциони броила за активна електрична енергија со класа на точност 1 и 0,5:		за секој натамошен опсег или друго јадро надоместот од одредбата под 2 на овој тарифен број се зголемува за уште 10%	
1) трофазно броило со два, односно три системи за задвижување со еднотарифен бројник	600	2. Амперметри:	
2) трофазно броило со два, односно три системи за задвижување и со тарифни и додатни направи	750	1) амперметри со класа на точност 0,5, 0,2, 0,1 и 0,05 за еден мерен опсег	1.000
3. Статички (електронски) броила за активна електрична енергија со класа на точност 0,2S (0,2) и 0,5S (0,5) и статички броила за реактивна електрична енергија		2) амперметри со класа на точност 5, 2,5, 1,5 и 1 за еден мерен опсег	130
1) монофазно броило со еднотарифен бројник	600	за секој натамошен опсег на кој мерилото се испитува целосно, надоместот од одредбата под 2 на овој тарифен број се зголемува за уште 100%, односно за секој натамошен опсег на кој мерилото се испитува делумно надоместот од одредбата под 2 на овој тарифен број се зголемува за уште 10%	
2) монофазно броило со тарифни или додатни направи	800	И. Мерила на електричен напон	
3) трофазно броило со еднотарифен бројник	1.000	Тар. број 18	
4) трофазно броило со тарифни и додатни направи	1.100	1. Напонски мерни трансформатори:	
за преглед на статички (електронски) броила што се наменети за мерење на електрична енергија во обете насоки, надоместот од определбата под 3 на овој тарифен број се зголемува за уште 30%		1) напонски мерни трансформатори според напонот:	
4. Мерила за количество на топлина (калориметри)	1.000	а) трансформатор SI 38	80

	Дин/парч.		Дин/парч.
б) трансформатор SI 123.	750	5. Електронски часовници за збирно паркирање на возила на паркиралишта и во гаражи	300
в) трансформатор SI 245	800	6. Вибрографи	600
г) трансформатор SI 420	1.500		
за секој натамошен опсег или друго намотување, надоместот од одредбата под 1 на овој тарифен број се зголемува за уште 10%		Л. Мерила на брзина	
		Тар. број 21	
2) кондензаторни напонски трансформатори:		1. Хронотографи	300
за кондензаторни напонски трансформатори надоместот изнесува 50% повеќе од износите предвидени во одредбата под 1 од овој тарифен број, а според истиот ред на напонот		2. Мерила за контрола на брзината на возила во движење (Доплерови радар и сл.):	
		1) ако прегледот се врши по споредбен метод	1.500
		2) ако прегледот се врши по апсолутен метод	4.000
2. Волтметри:			
1) волтметри со класа на точност 0,5, 0,2, 0,1 и 0,05 за еден мерен опсег	1.000	М. Мерила на температура	
2) волтметри со класа на точност 5, 2,5, 1,5 и 1 за еден мерен опсег	130	Тар. број 22	
за секој натамошен опсег на кој мерилото се испитува целосно надоместот од одредбата под 2 на овој тарифен број се зголемува за уште 100%, односно за секој натамошен опсег на кој мерилото се испитува делумно надоместот од одредбата под 2 на овој тарифен број се зголемува за уште 10%.		Термометри:	
		1) медицински термометри за мерење на телесната температура (хумани и ветеринарски)	6
		2) термометри за инкубатори	18

II. НАДОМЕСТ ВО ВРСКА СО ПРЕГЛЕД НА МЕРИЛА

Ј. Мерила за електрична отпорност	Тар. број 19	Тар. број 23	Динари
1. Омметри:		1. За дотерување на контролни тегови (со класа на точност М ₁) што ги употребуваат производителите и лицата што поправаат и преправаат ваги и тегови, за секој тег	9
1) омметри со класа на точност 0,5, 0,2, 0,1 и 0,05 за еден мерен опсег	1.000	2. За дотерување на аналитички тегови (класа на точност F ₁ и F ₂) за секој тег	12
2) омметри со класа на точност 5, 2,5, 1,5 и 1 за еден мерен опсег	130	3. За контролни тегови (со класа на точност М ₁) на единиците на контролата на мери, што ги користат производителите и лицата што поправаат или преправаат мерила, а што се должни да и обезбедат на единиците на контролата на мери опрема за вршење на прегледи, надоместот се наплатува по килограм и по започнат ден	0,30
за секој натамошен опсег на кој мерилото се испитува целосно, надоместот од одредбата под 1 на овој тарифен број се зголемува за уште 100% односно за секој натамошен опсег на кој мерилото се испитува делумно, надоместот од одредбата под 1 на овој тарифен број се зголемува за уште 10%		4. За користење на специјално возило за преглед на ваги на единиците за контрола на мери, надоместот се наплатува по ден	8.000
2. Мерила за отпорност на заземјување	300	5. За превоз на опрема за вршење прегледи на мерила со возило на единиците на контролата на мери, надоместот се наплатува по еден километар	50
3. Мерила за отпорност на клучка	300	3. Оваа одлука влегува во сила во рок од осум дена од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.	
К. Мерила на време		Е. п. бр. 9	
Тар. број 20		10 јануари 1985 година	
1. Вклопни часовници, со вклопник за максимум и без вклопник за максимум	110	Белград	
2. Механички и електромеханички секундомери	90	Сојузен извршен совет	
3. Електронски секундомери со сметач на грешка и без сметач на грешка	600	Потпретседател,	
4. Механички часовници за паркирање на возила	60	д-р Мијат Шуковиќ, с. р.	

45.

Врз основа на член 44 став 1 и 3 од Законот за обезбедување на плаќањето помеѓу корисниците на општествени средства („Службен лист на СФРЈ”, бр. 60/75, 13/76, 22/78, 31/83, 70/83, 15/84 и 70/84), сојузниот секретар за финансии пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА ИЗМЕНИ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ОБРАСЦИТЕ ЗА ГАРАНЦИИ, СУПЕРГАРАНЦИЈА И ОВЛАСТУВАЊЕ ЗА ДАВАЊЕ ГАРАНЦИЈА

Член 1

Во Правилникот за обрасците за гаранции, супергаранција и овластувања за давање гаранција („Службен лист на СФРЈ”, бр. 6/76 и 33/78) во член 1 став 5 се менува и гласи:

„Во Образецот Г-1и се внесуваат податоци според одредбите на став 2 точ. 1 до 4 на овој член и според називот на колоната во тој образец, со тоа што како ден на извршен изв вне ува нот кога и в ш и во н а ринење, а како ден до кој девизите мораат да се внесат во Социјалистичка Федеративна Република Југославија, се внесува денот што е определен со договорот за извоз на стоки и услуги а најдоцна во рок од 90 дена од денот на извозното царинење.”

Член 2

Образецот Г-1и, кој е отпечатен кон Правилникот за дополненија на Правилникот за обрасците за гаранции, супергаранција и овластување за давање гаранција и претставува негов составен дел, се менува и гласи:

Образец Г-1и

Гарант:

Должник:

Доверител:

На барање од должникот, а заради обезбедување на плаќањето на обврските по основ на извозот на стоки и услуги, гарантот во свое име и за своја сметка, во согласност со чл. 23 и 25 од Законот за обезбедување на плаќањето помеѓу корисниците на општествени средства, дава

ГАРАНЦИЈА

на вкупно _____ динари (со букви: _____ динари) како износ на динарската противвредност на девизите во валута _____ во износ _____

Ден кога е извршен извозот	Ден кога девизите мораат да се внесат во СФРЈ
1	2

Оваа гаранција се дава за обврските по основ на извршениот извоз преку извозници, во согласност со одредбите на чл. 6 ст. 2 и 3 од Законот за обезбедување на плаќањето помеѓу корисниците на општествени средства.

Гарантот се обврзува дека безусловно ќе го изврши плаќањето по оваа гаранција, ако извозникот не го распореди износот на девизите за кој се дава гаранција во рок од 15 дена од денот на истекот на рокот определен за внесување на девизи во СФРЈ.

Гарантот ја овластува Службата на општественото книговодство да изврши наплата по оваа гаранција од си-

те негови расположиви парични средства, освен од средствата што според важечките прописи не можат да бидат предмет на извршување, а во корист на жиро-сметката на доверителот означен во оваа гаранција.

Службата на општественото книговодство го извршува налогот за извршување на обврската по оваа гаранција, на начинот од член 34 став 5 и член 35 став 5 од Законот за обезбедување на плаќањето помеѓу корисниците на општествени средства.

Гаранцијата важи до исплатата на гарантираниот износ на доверителот, а најдоцна до _____

Гаранцијата е издадена во _____ идентични примероци.

Гаранција број _____

(место и датум)

М.П.

(потпис на овластеното лице)

Член 3

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 1-197/2

15 јануари 1985 година

Белград

Сојузен секретар за финансии,

Владо Клеменич, с. р.

46.

Врз основа на член 221 став 1 точка 3 од Законот за основите на безбедноста на сообраќајот на патиштата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 63/80) во спогодба со сојузниот секретар за внатрешни работи и со претседателот на Сојузниот комитет за енергетика и индустрија, претседателот на Сојузниот комитет за сообраќај и врски, пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА ИЗМЕНА НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ДИМЕНЗИИТЕ, ВКУПНИТЕ МАСИ И ОСНОТО ОПТОВАРУВАЊЕ НА ВОЗИЛАТА И ЗА ОСНОВНИТЕ УСЛОВИ КОИ МОРААТ ДА ГИ ИСПОЛНУВААТ УРЕДИТЕ И ОПРЕМАТА И ВОЗИЛАТА ВО СООБРАЌАЈ НА ПАТИШТАТА

Член 1

Во Правилникот за димензиите, вкупните маси и основното оптоварување на возилата и за основните услови кои мораат да ги исполнуваат уредите и опремата на возилата во сообраќај на патиштата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 50/82) во член 105 зборовите:

„1977 година” се заменуваат со зборовите: „1971 година”.

Член 2

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 6591

28 јануари 1985 година

Белград

Претседател на Сојузниот комитет за сообраќај и врски,
Мустафа Пљакиќ, с. р.

47.

Врз основа на член 36 став 1 точка 2 од Законот за здравствената исправност на животните намирници и на предметите за општа употреба („Службен лист на СФРЈ”, бр. 55/78), во согласност со Сојузниот секретаријат за пазар и општи стопански работи и Сојузниот комитет за земјоделство, Сојузниот комитет за труд, здравство и социјална заштита пропишува

ПРАВИЛНИК

А УСЛОВИТЕ ВО ПОГЛЕД НА ЗДРАВСТВЕНАТА ИСПРАВНОСТ НА ДИЕТАЛНИТЕ НАМИРНИЦИ ШТО МОЖАТ ДА СЕ ПУШТААТ ВО ПРОМЕТ

Член 1

Диеталните намирници што се пуштаат во промет во Социјалистичка Федеративна Република Југославија мораат во поглед на исправноста да им одговараат на условите пропишани со овој правилник.

Член 2

Под диетални намирници во смисла на овој правилник се подразбираат намирниците наменети за исхрана на лица кај кои е изменет или растроен нормалниот процес на асимилацијата или метаболизмот или за исхрана на лица кај кои е потребно да се постигне определено дејство со контролирана употреба на намирници а кои поради посебен состав или изменети физички, хемиски, биолошки или други својства во процесот на производството битно се разликуваат од другите намирници од ист вид.

Член 3

Како диетални намирници, во смисла на член 1 од овој правилник, се метаат, и тоа:

- 1) намирници наменети за исхрана на деца до 12 месеци (доенчиња) и деца од 12 месеци до 3 години возраст (мали деца);
- 2) намирници со намалена или зголемена енергетска вредност;
- 3) намирници со урамнотежена содржина на белтацини;
- 4) намирници со намалена содржина на јаглени хидрати;
- 5) намирници наменети за лица заболени од шеќерна болест;
- 6) намирници со намалена содржина на глутен (лепило);
- 7) диетални намирници наменети за постари лица;
- 8) намирници збогатени со витамини, минерални материи и со други материи од биолошка вредност;
- 9) намирници со намалена или ограничена содржина на натриум;
- 10) замена за шеќер (сахароза);
- 11) замена за кујнска сол;
- 12) вештачки средства за засладување;
- 13) други диетални намирници во смисла на член 2 од овој правилник.

Член 4

Ако за одделни диетални намирници наменети за исхрана на доенчиња и мали деца (во натамошниот текст: детска храна) со овој правилник не е пропишано поинаку, забрането е вештачко бојосување, конзервирање со хемиски средства, со јонизирачко или со ултравиолетно зрачење, засладување со вештачки средства, како и додавање стабилизатори, антиоксиданси, ароми, емулгатори, биолошки активни супстанции и други хемиски средства.

Во производството на диетални намирници што не се за исхрана можат да се употребуваат дозволени адитиви на начин пропишано со поблиските прописи за здравстве-

ната исправност и квалитетот за истовидни недиеетални намирници.

Член 5

Бојата, вкусот и мирисот на диеталните намирници мораат да бидат својствени на сировините од кои се произведуваат.

Ако со овој правилник не е пропишано поинаку, суровините, додатоките (адитиви), витамините и минералните соли, што се употребуваат во производството на диетални намирници, мораат во поглед на здравствената исправност и составот да ги исполнуваат условите што се пропишани со поблиските прописи за здравствената исправност на одделни животни намирници односно условите пропишани со Југословенската фармакопеја и во другите важечки прописи и стандарди.

Член 6

Диеталните намирници не смеат да содржат остатоци од антибиотици, хормони, органски растворувачи, како ниту микотоксини ниту нивни разложителни производи во количества што со пропишаните или признатите методи можат да се докажат.

Храната за доенчиња од над 12 недели и за деца до три години возраст (детска храна), не смее да содржи триични инхибитори (од маслодајни култури и легуминози), а содржината на нитрати не смее да биде поголема од 100 mg (изразено како нитратен јон) сметано на еден килограм готов оброк подготвен за употреба, освен храната за деца над 6 месеци произведена од овошје која смее да содржи најмногу до 250 mg нитрат (изразено како нитратен јон) сметано на еден килограм готов оброк подготвен за употреба.

Содржината на нитратот во храната за доенчиња над 12 недели и за деца до три години не смее да биде поголема од 0,2 mg (изразено како нитратен јон) сметано на еден килограм сува материја (определена со методот на сушење на температура од 105°C) на готов оброк подготвен за употреба, освен храната за деца над шест месеци произведена од овошје што смее да содржи најмногу до 2 mg нитрит (изразено како нитритен јон) сметано на еден килограм сува материја (определена со методот на сушење на температура од 105°C) на готов оброк подготвен за употреба.

Член 7

Диеталните намирници можат да се пуштаат во промет само во оригинално пакување на производителот. На секое пакување мора да биде отпечатена ознаката: „Диетален производ”.

Ако со овој правилник не е пропишано поинаку, врз обвизката на диеталната намирница, врз садот во кој се наоѓа намирницата, врз декларацијата за пакувањето на намирницата, во листата на јадењата или на друго pogodно место, мораат да се наоѓаат следните податоци:

- 1) назив и намена на производот;
- 2) фирма односно назив и седиште на производителот;
- 3) датум до кој производот може да се употребуа и контролен број на производителот врз основа на кој се идентификува производот;
- 4) нето-количество (тежина, зафатнина) на производот;
- 5) вид односно потекло на состојките кои на производот му даваат диетални својства;
- 6) хемиски состав на производот во 100 g;
- 7) енергетска вредност на 100 g производ;
- 8) број на оброци и количество на одделните оброци;
- 9) вид и количество на употребените додатоци;
- 10) упатство за начинот на употребата и за начинот на чувањето на производот.

Дозволено е отстапување од означените нето-количества на одделни оригинални пакувања во границите пропишани за сродни недиеетални намирници (чоколадо, кекс, бонбони, млеко во прав и сл.).

Член 8

Диеталните намирници наменети за исхрана на доенчиња и мали деца мораат да содржат енергетски, градивни и заштитни материи во определено количество и во определен однос спрема физиолошките потреби на доенчињата односно малите деца. Тие намирници мораат да бидат произведени така што да овозможуваат задоволителен степен на сварливост и физиолошко искористување во организмот.

Член 9

Детската храна може да се произведува:

- 1) од млеко, од производи од млеко, од одделни состојки на млеко;
- 2) од белтачини од растително потекло;
- 3) од жита, од производи од жита и од соја;
- 4) од месо, риби и јајца, од белтачини и од производи богати со белтачини;
- 5) од масло, од хидрирани масла и маснотии од растително и животинско потекло;
- 6) од овошје, зеленчук и од нивни преработки;
- 7) од мед, шеќер и други природни средства за засладување, како и од какао во зрно и производи од какао во зрно;
- 8) од две или повеќе суровини од точ. 1 до 7 на овој став.

Детската храна може да се произведува во течна, кашеста, исушена (дехидрирана, лиофилизирана и сл.) и во печена форма.

На детската храна можат да и се додаваат витамини, минерални материи и аминокиселини, како и определени додатоци во количествата пропишани во Листата на дозволените додатоци за детска храна што е приложена кон овој правилник.

Член 10

Храната за доенчиња во течна форма не смее да содржи покрупни, нерастворливи честици (груткиња, зрна и сл.) и мора да биде произведена така што да може брзо и лесно да се подготви и без тешкотија да минува низ отворот на цицалката.

Детската храна произведена од претходно варени и исушени, или на друг погоден начин подготвени жита (пченка, пченица, јачмен, зоб, ориз и др.) и производи од жита, не смее да содржи остатоци од средствата за лупење и полирање.

Количеството, во солна киселина на нерастворливи минерални материи не смее да преминува 0,1%

Во печените производи, количеството, во вода на растворливи јаглени хидрати настанати со разлагање на скробот во процесот на печењето или со ензиматско разлагање, не смее да биде пониско од 12%.

Содржината на водата не смее да биде поголема од:

- 1) 5% во кекс и сродни производи;
- 2) 6% во млеко во прав;
- 3) 7% во храна со зеленчук која брзо се подготвува или во други дехидрирани производи.

Член 11

Храната за доенчиња што се пушта во промет заради замена на мајчиното млеко во исхраната на доенчињата не смее да содржи во 1 kg готов оброк повеќе од:

- 1) 0,08 ppm арсен;
- 2) 0,02 ppm кадмиум;
- 3) 0,08 ppm олово;
- 4) 0,005 ppm жива;
- 5) 1 ppm манган;
- 6) 1,5 ppm бакар;
- 7) 7 ppm цинк.

Детската храна произведена од зеленчук, овошје, месо, жита и од производи од жита не смее да содржи во 1 kg готов оброк повеќе од:

- 1) 0,08 ppm арсен;
- 2) 0,02 ppm кадмиум;
- 3) 0,08 ppm олово;
- 4) 0,005 ppm жива;
- 5) 6 ppm манган;
- 6) 2,5 ppm бакар;
- 7) 8 ppm цинк.

Член 12

Диеталните намирници наменети за исхрана на доенчиња и мали деца во поглед на микробиолошката исправност, како оригинални фабрички производи, мораат да им одговараат на следните услови:

а) дехидрираната детска храна што се подготвува со варење пред употреба, не смее да содржи:

- 1) бактерии од *Salmonella* вид во 50 g (ml);
- 2) коагулоза на позитивна стафилокока во 0,1 g (ml);
- 3) сулфиторедувачки клостридии во 0,01 g (ml);
- 4) бактерии од *Proteus* вид во 0,01 g (ml);
- 5) *Escherichia coli* во 0,1 g (ml);
- 6) колиформни бактерии во 0,01 g (ml);
- 7) бета хемолитички стрептококи во 0,1 g (ml);
- 8) вкупно повеќе од 50.000 микроорганизми во 1 g (ml);
- 9) ртливи спори на мувла 200 во 1 g (ml);
- б) дехидрираната детска храна што не се вари пред употреба, не смее да содржи:

- 1) бактерии од *Salmonella* вид во 50 g;
- 2) коагулаза на позитивна стафилокока во 0,1 g;
- 3) сулфиторедувачки клостридии во 0,1 g;
- 4) бактерии на *Proteus* вид во 0,1 g;
- 5) бета хемолитички стрептококи во 0,1 g;
- 6) колиформни бактерии во 0,1 g;
- 7) вкупно повеќе од 30.000 микроорганизми во 1 g;
- 8) ртливи спори на мувла во 100 во 1 g;

в) млекото во прав што се пушта во промет како детска храна или се користи за изработка на детска храна, покрај условите од одредбата под б) на овој член, не смее да содржи во директниот микроскопски препарат повеќе од 10.000.000 микроорганизми во 1 ml рестируирано млеко;

г) готовата детска храна во течна или кашеста форма во херметички затворени садови мора по инкубацијата во траење од 7 дена на температура од 37°C да ги задржи непроменети физичките, хемиските и органолептичките својства, а во 1 g (ml) не смее да содржи повеќе од 100 микроорганизми.

Член 13

Диеталните намирници наменети за исхрана на доенчиња и мали деца што се подготвени од млеко или во кои млекото е основна состојка, или се изработени од жита и производи од жита со додаток на овошје, зеленчук или месо, можат да се пуштаат во промет само ако остатоците од пестицидите во тие намирници, сметано на оброк во кој им се даваат на децата, не ги преминуваат следните количества пресметани во mg/kg.

1) Алдрин	0,001
2) DDT во метаболити	0,003
3) Диелдрин	0,001
4) Форат	0,001
5) HCH (алфа + бета)	0,002
6) Хептахлор + Хептахлор епоксид	0,001
7) Линдан	0,002

Други пестициди можат да бидат содржани најмногу во количество што е десет пати помало од најниското количество што е за најслична намирница определена со прописот за максималното дозирање на количествата на пестициди во животните намирници.

Член 14

Храната за доенчиња што се пушта во промет заради замена на мајчиното млеко во исхраната на доенчињата мора да ги содржи најмалку следните количества витамини и минерални материи:

а) витамини:

	во 100 kJ	во 100 kcal.
1) витамини А (како ретинол) или витамин Д	од 60 до 120 i.j.	од 250 до 500 i.j.
2) витамин Е	од 18 до 37 µg	од 75 до 150 µg
3) витамин В ₁	од 14 до 254 i.j.	од 60 до 100 i.j.
4) витамин В ₂	0,15 i.j.	0,7 i.j.
5) витамин В ₆	10 µg	40 µg
6) витамин В ₁₂	14 µg	60 µg
7) никотинамид	9 µg	35 µg
8) калциум	0,004 µg	0,15 µg
9) пантотенат	60 µg	250 µg
10) фола	70 µg	300 µg
11) биотин	1 µg	4 µg
12) витамин С	0,4 µg	1,5 µg
	2 mg	8 mg

б) минерални материи во форма погодна за добра ресорпција

	во 100 kJ	во 100 kcal.
1) калциум	12 mg	50 mg
2) фосфор	6 mg	25 mg
3) натриум	од 5 до 15 mg	од 20 до 60 mg
4) калиум	од 20 до 50 mg	од 80 до 200 mg
5) хлор	од 14 mg до 35 mg	од 55 до 150 mg
6) магнезиум	1,4 mg	6 mg
7) железо	0,04 mg	0,15 mg

Производите што содржат повеќе од 0,25 mg железо на 100 kJ можат да бидат означени како производи збогатени со железо.

Тежинскиот однос на калциумот спрема фосфорот не смее да биде помал од 1,2 : 1 ниту поголем од 2,0 : 1.

Член 15

Храната за доенчиња што се пушта во промет заради замена на мајчиното млеко во исхраната на доенчињата мора да содржи, сметано на 100 kJ, најмалку 0,43 g белтацини (1,8 g/100 kcal) што според хранливата вредност им одговараат на 85% од биолошката вредност на казеинот.

Храната за доенчиња од став 1 на овој член мора да има најмалку 70 mg линолна киселина во форма на глицериди сметано на 100 kJ (300 mg/100 kcal) и најмалку 15% енергија што произлегуваат од масти сметано на целокупната енергетска вредност.

Аминокиселините што се додадени во храната за доенчиња мораат да бидат исклучиво во природна L форма освен метионинот кој може да биде во DL форма.

Член 16

Ако храната од чл. 14 и 15 на овој правилник не ја содржи некоја од пропишаните материи, или не ја содржи во определеното количество, во декларацијата на оригинално пакување, на истакнато место, мора да стои предупредување дека односниот производ не може да се користи како единствен извор на хранливи материи и дека исхраната за доенчиња мора да се дополнува со состојки кои недостасуваат во производот.

Член 17

Како диетални намирници со намалена енергетска вредност можат да се пуштаат во промет намирниците чија енергетска вредност е намалена за најмалку 30% во однос на истовидни намирници со нормален состав. Таквите намирници мораат да содржат ист однос на витамини и минерални материи како и истовидни намирници со нормален состав.

Член 18

Како диетални намирници со намалена содржина на јаглени хидрати можат да се пуштаат во промет намирниците што содржат 70% асимилирачки јаглени хидрати (без целулоза) во однос на истовидни намирници со нормален состав.

На намирниците од став 1 на овој член можат да им се додаваат фруктоза, манитол, сорбитол, сахарин, аспартам и цикламат во количествата вообичаени во производствената практика.

Член 19

Диеталните намирници наменети за исхрана на лица заболени од шеќерна болест, во поглед на содржината на маснотиите, јаглените хидрати и вкупната енергетска вредност, мораат да им одговараат на следните услови:

1) тежинскиот однос на глюкоза, дисахариди и други брзо ресорбувачки шеќери не смее да биде поголем од 8 g на 100 g готов оброк;

2) намирниците произведени од жита (леб, печиво, тестенини, слатки, кекс и др.) мораат да имаат за 30% помалку сварливи јаглени хидрати (без целулоза) од истовидните намирници со нормален состав;

3) процентот на калориите добиени од масти не смее да биде поголем од 35% од целокупната калорична вредност на готовиот производ, освен кај кондиторските производи (вафли, чајно печиво, чоколадо), кај кој тој процент не смее да биде поголем од 50%;

4) количеството на додатна фруктоза, манитол и сорбитол, не смее да влијае врз зголемување на енергетската вредност во однос на истовидните намирници со нормален состав.

Во производството на намирниците од став 1 на овој член, може да се користи сахарин, цикламат и аспартам.

Како намирници со нормален состав се сметаат и оние намирници чијшто состав е пропишан со поблиски прописи за квалитетот на животните намирници.

Член 20

Под називот „замена за шеќер (сахароза)“ можат да се пуштаат во промет и да се употребуваат во производството на диетални намирници, поединечно или во смеса со дозволените вештачки средства за засладување, следните производи:

- 1) фруктоза (A-Acrose, Laevulose, D-Fructose);
- 2) манитол (D-Manit, Manite);
- 3) сорбитол (D-Sorbit, Sorbol, D-Glucitol, D-Sorbite).

Член 21

Декларацијата на диеталните намирници наменети за исхрана на лица заболени од шеќерна болест и декларацијата на диеталните намирници со намалено количество на јаглени хидрати, покрај податоците од член 7 на овој правилник, мораат да содржат и податоци за видот и количеството на употребните средства за засладување како замена за шеќер, и исхраната на заболени лица што ги користат тие намирници мора да биде под контрола на лекар.

Во упатството за употреба на намирниците произведени со замена за шеќер, мора да се наведе кое количество на односната намирница смее да се употребува така што количеството на конзумиранитот манитол да не биде поголемо од 12 g, а количеството на фруктоза и сорбитол од 60 g, поединечно или заедно, во повеќе оброци дневно.

Член 22

Дневното количество на конзумиран сахарин (изразено како натрумова сол) не смее да биде поголемо од 180 mg цикламат, 700 mg (изразено како цикламинска киселина), а на аспартам – 2800 mg сметано на 70 kg телесна тежина за лицата кои конзумираат намирница произведена на со сахарин, односно со цикламат или со аспартам.

По исклучок од став 1 на овој член, дневното количество на сахарин што го конзумираат лицата заболени од шеќерна болест не смее да биде поголемо од 1000 mg.

Во упатството за употреба на намирниците произведени со сахарин, односно со цикламат или со аспартам мора да се наведе количеството на намирницата што смее да се конзумира под условите од ст. 1 и 2 на овој член.

Член 23

Како диетални намирници со намалена содржина на натриум можат да се пуштаат во промет намирниците што во состојба за јадење не содржат повеќе од 5,3 милимола (120 mg натриум) пресметано на 100 g намирница.

Како диетални намирници со ограничена содржина на натриум можат да се пуштаат во промет намирниците кои во состојба за јадење не содржат повеќе од 1,7 милимола (40 mg натриум) на 100 g намирница.

Член 24

Под називот „замена за кујнска сол“ можат да се пуштаат во промет диеталните намирници добиени од материите наведени во Листата на дозволените замени за кујнска сол.

Материите наведени во Листата од став 1 на овој член можат да се користат поединечно или во смеса, а во поглед на чистотијата мора да им одговарат на условите пропишани во член 5 на овој правилник.

Член 25

Количеството на натриум во замените за кујнска сол не смее да биде поголемо од 5,3 милимола (120 mg) во 100 g замена за кујнска сол.

Како средство против згрутчување во замената за кујнска сол може да се додава силициумдиоксид или калциумсиликат во количеството до најмногу 1% поединечно или во комбинација, сметано на вкупното количество на замената за сол.

Како носач во замената за кујнска сол можат да се употребат шеќер или брашно.

На замената за кујнска сол може да ѝ се додава јод во форма на калиумјодид во количеството пропишано за кујнска сол.

Член 26

Покрај податоците од член 7 на овој правилник декларацијата на диеталните намирници со намалена или ограничена содржина на натриум мора да содржи и податок за содржината на натриум во милиграми на 100 g намирница, а декларацијата на намирниците произведени со замена за кујнска сол, мора да содржи и податок за видот и количеството на материјата што е користена како замена за кујнска сол, изразено во милиграми катјони на 100 g намирница.

Член 27

Како диетални намирници наменети за исхрана на лица со цревни растројства што се предизвикани со лепо (глутен), можат да се пуштаат во промет намирниците произведени од жита или смеси на жита што не содржат лепо или леполото од нив се отстранува со тоа што содржината на глутен не смее да биде поголема од 0,3 g на 100 g готов производ.

Член 28

Диеталните намирници за постари лица мораат да имаат определени количества и во определен однос хран-

ливи, заштитни и градивни материи, подготвени така што да овозможуваат оптимален степен на физиолошка искористеност во организмот, и тоа:

1) најмалку 2,4 g белтачини, што одговараат најмалку 85% од биолошката вредност на казеинот, сметано на енергетската вредност од 100 kJ (10 g белтачини на 100 kcal);

2) како извор на масни материи да содржат масло од растително потекло;

3) во вкупната енергетска вредност на готова намирница уделот од масните материи да не е поголем од 20%;

4) витамини и минерални материи во најпогодна форма за оптимална ресорпција, и тоа:

а) витамини

	во 100 kJ	во 100 kcal
- витамин А (како ретинол или — — — — —)	150 i.j. 45 ug	650 i.j. 200 ug
- витамин D — — — — —	14 i.j.	60 i.j.
- витамин Е — — — — —	0,12 i.j.	0,5 i.j.
- витамин В ₁ — — — — —	50 ug	220 ug
- витамин В ₂ — — — — —	60 ug	250 ug
- витамин В ₆ — — — — —	8 ug	35 ug
- витамин В ₁₂ — — — — —	0,25ug	1 ug
- никотинамид — — — — —	50 ug	220 ug
- калциум-пантотенат — — — — —	70 ug	300 ug
- витамин С — — — — —	3 mg	12 mg

б) минерални материи:

	во 100 kJ	во 100 kcal
- калциум — — — — —	40 mg	170 mg
- фосфор — — — — —	30 mg	130 mg
- железо — — — — —	0,4 mg	1,6 mg
- манган — — — — —	12 ug	50 ug
- јод — — — — —	2,4 ug	10 ug

Содржината на натриум хлорид во готова намирница не смее да биде поголема од 1,2 g на еден килограм готов оброк.

Член 29

Диеталните намирници произведени во Социјалистичка Федеративна Република Југославија до денот на влегувањето во сила на овој правилник можат да се стават во промет ако се произведени во согласност со прописите за здравствената исправност на животните намирници што биле во сила пред влегувањето во сила на овој правилник.

Член 30

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за условите во поглед на здравствената исправност на диеталните намирници што можат да се пуштаат во промет („Службен лист на СФРЈ”, бр. 6/80).

Член 31

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

08 бр. 788
15 октомври 1984 година
Белград

Претседател
на Сојузниот комитет за
труд, здравство и социјална
заштита,
д-р Ѓорѓе Јаковлевиќ, с. р.

Прилог 2

Л И С Т А
НА ДОЗВОЛЕНИТЕ ЗАМЕНИ ЗА КУЈНСКА СОЛ

Назив на замената	Дозволен состав на смеса на замени за кујнска сол
а. калиумсулфат; калиум, калциум или амониумадипат, глутамат, карбонат, сукцинат, лактат, тартарат, цитрат, ацетат, хлорид или кротофосфат, и/или	Нема ограничувања, освен за: Р најмногу 4% NH_4^+ најмногу 3%
б. магнезиумадипат, глутамат, карбонат, цитрат, сукцинат, ацетат, тартарат, лактат, хлорид или артофосфат во смеса со други замени за кујнска сол што не содржат магнезиум, наведен под а, в и г, и/или	Mg^{+2} најмногу 20%, сметано на вкупното количество на катјон K^+ , Ca^{+2} и NH_4^+ Р најмногу 4% холин најмногу 3%
в. холинацетат, карбонат, лактат, тартарат, карбонат, цитрат или хлорид, во смеса со други замени за кујнска сол што содржат холин, наведен под а, б или г, и/или	
г. адипинска, глутаминска, лимонска, млечна или јаболчна киселина	Нема ограничувања

Прилог 2

Л И С Т А
НА ДОЗВОЛЕНИТЕ ПОДАТОЦИ ЗА ДЕТСКА ХРАНА

Реден број	Назив на додатокот и групата	Дозволено количество во 100 g готов оброк	
		во производите што се користат како замена за мајчиното млеко	во друга детска храна
1	2	3	4
1. Загушувачи			
1. 1. Гуар-гума		0,1 g	
1. 2. Брашно од семе на рокчиња		0,1 g	0,2 g
1. 3. Дискроб-фосфат		0,5 g само во производи врз база на соја	6 g сам или во комбинација
1. 4. Ацетилиран дискроб-фосфат		2,5 g сам или во комбинација	6 g сам или во комбинација
1. 5. Фосфатиран дискроб фосфат		2,5 g сам или во комбинација	6 g сам или во комбинација
1. 6. Хидроксипропил скроб		2,5 g сам или во комбинација	6 g сам или во комбинација
1. 7. Акцетилиран дискроб адипат			6 g сам или во комбинација
1. 8. Дискроб глицерол			6 g сам или во комбинација
1. 9. Ацетилиран дискроб глицерол			6 g сам или во комбинација
1.10. Карагенан		0,03 g	
1.11. Неамидиран пектин			1 g исклучиво во конзерви врз база на овошје
2. Емулгатори			
2.1. Лецитин (+)		0,5 g	0,5 g
2.2. Моноглицериди и диглицериди (+)		0,4 g	0,5 g
3. Дотерувачи рН			
3. 1. Натриумхидроксид		според вообичаената производствена практика	
3. 2. Натриумхидрогенкарбонат		според вообичаената производствена практика	според вообичаената производствена практика
3. 3. Натриумкарбонат		според вообичаената производствена практика	според вообичаената производствена практика
3. 4. Калиумхидроксид		според вообичаената производствена практика	
3. 5. Калиумхидрогенкарбонат		според вообичаената производствена практика	според вообичаената производствена практика
3. 6. Калиумкарбонат		според вообичаената производствена практика	
3. 7. Калциумхидроксид		според вообичаената производствена практика	
3. 8. Натриумцитрат		според вообичаената производствена практика	0,5 g

1	2	3	4
3. 9.	Калиумцитрат	според вообичаената производствена практика	
3.10.	Калциумкарбонат		според вообичаената производствена практика
3.11.	(+) – млечна киселина	според вообичаената производствена практика	0,5
3.12.	Култури што произведуваат (+) – млечна киселина	според вообичаената производствена практика	
3.13.	Лимонска киселина (+)	според вообичаената производствена практика	0,5 g
3.14.	Оцетна киселина	според вообичаената производствена практика	0,5 g
4.	Антиоксиданси		
4.1.	Мешани концентрати на токоферол (+)	1 mg	300 mg/kg маст сам или во комбинација
4.2.	Алфа-токоферол (+)	1 mg	300 mg/kg маст сам или во комбинација
4.3.	– аскорбилпамитат (+)	1 mg	200 mg/kg маст
4.4.	L-аскорбинска киселина и Na – и K-аскорбат (+)	50 mg изразено како аскорбинска киселина	50 mg изразено како аскорбинска киселина
5.	Ароми		
5.1.	Екстракт на ванила		според вообичаената производствена практика
5.2.	Етилванилин		7 mg
5.3.	Ванилин		7 mg
5.4.	Природни ароми од основни суровини		според вообичаената производствена практика
6.	Бои		
6.1.	Карамел (кој не е добиен со амонијачна или амонијачно сулфитна постапка)		0,3 mg
6.2.	Бета-каротен		0,08 mg
6.3.	Природни бои од основни суровини		според вообичаената производствена спецификација
7.	Ензими		
7.1.	Алфа-и бета- Амилази (извор слад (+) само за храна врз база на цералини	според вообичаената производствена практика	според вообичаената производствена практика

ЗАБЕЛЕШКИ:

- Додатоците означени со (+) смеат да се употребуваат и во производството на храна за доенчиња до 12 недели на возраст.
- Потребно е да се води сметка за вкупното количество на јони Na и K и за нивната рамнотежа.
- Тежинскиот однос на вкупниот калциум спрема вкупниот фосфор не смее да биде помал од 1,2 : 1, ниту поголема од 2,0 : 1.

48.

Врз основа на член 46 точка 2 од Законот за заштита на животните од заразни болести што ја загрозуваат целата земја („Службен лист на СФРЈ”, бр. 43/76), претседателот на Сојузниот комитет за земјоделство издава

НАРЕДБА

ЗА ЗАБРАНА НА УВОЗ ВО СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА И ПРОВОЗ ПРЕКУ ТЕРИТОРИЈАТА НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА НА ЖИВИ ЧАПУНКАРИ (ГОВЕДА, ОВЦИ, КОЗИ И СВИЊИ) И ПРОИЗВОДИ И СУРОВИНИ СО ПОТЕКЛО ОД ТИЕ ЖИВОТНИ ОД РЕПУБЛИКА ИТАЛИЈА

1. За да се спречи во Социјалистичка Федеративна Република Југославија внесување на заразната болест лигав-

ка и шап, се забранува увоз од Република Италија, и тоа од областа Емилија Ромања, Ломбардија, Убрија, Кампанија, Пијемонт и Сицилија во Социјалистичка Федеративна Република Југославија и провоз преку територијата на Социјалистичка Федеративна Република Југославија на следните пратки:

- 1) живи чапункари (говеда, овци, кози и свињи);
- 2) производи, суровини и отпадоци од чапункари, освен термички обработени конзерви месо.

2. Одредбите на оваа наредба се однесуваат и на пратките што патниците ги носат со себе во превозните средства.

3. На граничните премини спрема Република Италија задолжителна е дезинфекција на сите превозни средства користени за превоз на животни, производи, суровини и отпадоци од животинско потекло, што се враќаат празни од Република Италија во Социјалистичка Федеративна Република Југославија.

4. Оваа наредба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 589/1
22 јануари 1985 година
Белград

Заменик – претседател на
Сојузниот комитет за земјо-
делство,
д-р Бранко Јовановиќ, с. р.

49.

Врз основа на член 32 став 1, член 81 став 2 и член 84 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр.38/77 и 11/80), во согласност со претседателот на Сојузниот комитет за земјоделство, со претседателот на Сојузниот комитет за труд, здравство и социјална заштита и со сојузниот секретар за пазар и општи стопански работи, директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА КВАЛИТЕТОТ НА МЕДОТ И НА ДРУГИТЕ ПРОИЗВОДИ ОД ПЧЕЛИ И ЗА МЕТОДИТЕ ЗА КОНТРОЛА НА КВАЛИТЕТОТ НА МЕДОТ И НА ДРУГИТЕ ПРОИЗВОДИ ОД ПЧЕЛИ

1. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат минималните услови што во поглед на квалитетот мораат да ги исполнуваат медот, другите производи од пчели, препаратите врз база на мед и другите производи од пчели и медот со додатоци (во натамошниот текст: производи), минималните услови за определување и зачувување на квалитетот на овие производи, како и методите за контрола на квалитетот на производите што ги опфаќаат методите за земање на мостри и методите на физички и хемиски анализи за производите.

Физички и хемиски анализи за производите се вршат по методите што се отпечатени кон овој правилник и претставуваат негов составен дел.

Условите пропишани со овој правилник мораат да бидат исполнети во производството и прометот на производите.

Член 2

За производите за кои со овој правилник не се пропишани условите за квалитетот и условите за обезбедување и зачувување на квалитетот на производите важат условите пропишани со овој правилник за групата сродни производи од овој правилник.

За производите од став 1 на овој член, како и за производите за кои тоа со овој правилник изречно е предвидено, производителот задолжително донесува производителска спецификација.

Производителската спецификација, покрај податоците наведени во декларацијата (член 3), мора да содржи краток опис на технолошката постапка за производство на односен производ и извештај за извршената лабораториска анализа на составот на производите и за неговите органолептички својства.

Во евиденцијата за донесените производителски спецификации за производите производителот ги внесува следните податоци:

- 1) евиденциски број на спецификацијата;
- 2) назив на производот и негово трговско име ако производот го има;
- 3) датум на донесување на производителската спецификација;
- 4) датум на извршеното испитување на составот на производот;
- 5) датум на почетокот на производството по производителската спецификација;

6) група на која производот ѝ припаѓа според одредбите на овој правилник.

Член 3

Ако со овој правилник за одделни производи не е определено поинаку, сите производи што се ставаат во промет во оригинално пакување мораат на обвивката, садот или налепницата да имаат декларација, која ги содржи следните податоци:

- 1) називот на производот и неговото трговско име ако производот го има;
- 2) фирмата односно називот и седиштето на производителот;
- 3) датумот на производството односно на пакувањето, и рокот на траењето или текстот: „употреблив до“;
- 4) нето-количеството (масата или зафатнината) на производот;
- 5) за медот-ознака според потеклото на медоносното растение односно на другите медоносни делови на растенијата (на пр. „цветен мед“ ил „липов мед“) и ознака според начинот на добивањето (на пр. „врсан“ или „мед во сот“ и сл.);

6) за препаратите врз база на медот и на други производи од пчели, како и за медот со додатоци – основните состојки на производот и количествата на тие состојки изразени во мерни единици или проценти;

7) други податоци од интерес за потрошувачот.

Големината и типот на буквите за називот на производот на фирмата односно за називот на производителот мора да биде поголема од буквите на другиот текст на декларацијата.

Член 4

Ако производите не ги пакува производителот, декларацијата мора да ги содржи сите податоци од член 3 на овој правилник освен податоците од точка 2 на тој член, како и фирмата односно називот и седиштето на организацијата на здружен труд која го пакувала производот.

Член 5

Декларацијата за увозниот мед, покрај податоците од член 3 на овој правилник, мора да има и ознака „увозен мед“, како и назив на земјата од која медот е увезен и фирмата односно називот и седиштето на увозникот.

Член 6

Домашниот мед кој се меша со увозен мед мора да биде деклариран како „мешан домашен мед и увозен мед“.

Декларацијата за мешаниот домашен и увозен мед мора да ги содржи сите податоци од член 3 на овој правилник, како и називот на земјата од која е увезен медот.

Член 7

Декларацијата на медот за преработка мора да има ознака „мед за преработка“ и податоци за отстапувањето од вредноста пропишана во член 23 на овој правилник, заради насочување на таа преработка.

Член 8

Производите се пакуваат и се пуштаат во промет само во оригинално пакување.

Член 9

Од декларираните нето-количества на производите, се дозволуваат следните отстапувања за поединечни оригинални пакувања, и тоа:

1) за пакување до 50 g	до 6%
2) за пакување над 50 до 100 g	до 3,5%
3) за пакување над 100 g	до 500 g до 2,5%
4) за пакување над 500 g	до 1,5%

Просечното нето-количество на случајно одбрани 10 поединечни оригинални пакувања мора да ѝ одговара на декларираната маса на производите, со гранична вредност $\pm 2\%$.

Член 10

Со одредбите на овој правилник е забрането бојосување, засладување и ароматизирање на производите со синтетички средства, конзервирање на производите со хемиски средства и зрачење со јонизирачки или ултравиолетни зраци, како и додавање на други хемиски средства.

Член 11

Производите мораат да се чуваат односно да се складираат на начинот кој обезбедува зачувување на квалитетот.

Член 12

Одредбите на овој правилник се задолжителни и за индивидуалните производители.

II. МЕД

Член 13

Медот, во смисла на овој правилник е благ, густ, кристализиран, вискозен производ што медоносните пчели го произведуваат од нектарот на цветовите на медоносните растенија и од секретот на живите делови на растенијата (иглалосници и широколисници) што пчелите го собираат, му додаваат сопствени специфични материи, го трансформираат и го одлагаат во ќелиите на сотот да узрее.

Член 14

Во поглед на составот, медот содржи различни видови на шеќер, а првенствено гликоза и фруктоза. Освен фруктоза и гликоза, содржи протеини, аминокиселини, ензими, органски киселини, минерални материи, полен и други материи, а може да содржи и сахароза, малтоза и други полисахариди (вклучувајќи и декстрини).

Член 15

Бојата на медот може да варира од мошне светли до темни нијанси.

Член 16

Конзистенцијата на медот може да биде течна, кашеста, делумно или напивно искристализирана.

Член 17

Медот, според потеклото на медоносните растенија или на други медоносни делови на растенијата, се пушта во промет како:

- 1) сортен мед (липов, багremов, од жалфија и сл.);
- 2) цветен мед;
- 3) шумски мед.

Член 18

Во поглед на начинот на добивањето, медот се пушта во промет како:

- 1) мед во сот кој не бил залежан и кој е затворен во најмалку 9/10 ќелии;
- 2) мед со парчиња на сот чијшто сот не бил залежан и кој е затворен во најмалку 4/5 ќелии;

Тежинскиот однос на медот и на медот во сот мора да биде најмалку во однос 1:4;

- 3) врзан мед, ако е добиен со центрифугирање по правило од незалежан сот;

- 4) гмечен мед, ако е добиен со ладно гмечење на сот;

- 5) топен мед е мед добиен со загревање на дробен сот до 50°C.

Член 19

Сортен мед, во смисла на овој правилник, е производ што медоносните пчели го произведуваат од нектарот на цветовите на медоносните растенија од определен вид.

Медот со ознака на односен вид на медоносно растение мора да има својствен вкус и мирис на означеното растение, со тоа што да доминира бројот на честички на полен односно на видот на растението.

Член 20

Цветен мед, во смисла на овој правилник, е производ што медоносните пчели го произведуваат од нектарот на медоносните цветови од различни видови растенија.

Член 21

Шумски мед, во смисла на овој правилник, е производ што медоносните пчели го произведуваат од медоносните состојки од живите делови на растенијата (иглолисници и широколисници).

Член 22

Шумскиот мед може да се пушта во промет како сортен мед, ако има својствен вкус и мирис на означениот растителен вид.

Член 23

Медот што се пушта во промет мора да ги исполнува следните услови, и тоа:

- 1) да содржи редуцирани шеќери сметано како инвертен шеќер најмалку 65%, освен за шумскиот мед кој мора да содржи најмалку 60% редуцирани шеќери;

- 2) да не содржи повеќе од 5% сахароза, додека медот од врес, тилловина и драча може да содржи до 8% сахароза, цветниот мед до 5,5% сахароза, медот од жалфија и рузмарин до 8% сахароза, а медот од багrem, лаванда и шумскиот мед можат да содржат до 10% сахароза;

- 3) да не содржи повеќе од 21% вода;

- 4) да не содржи повеќе од 0,5% минерални материи, освен шумскиот мед кој може да содржи најмалку 1% минерални материи;

- 5) вкупната киселост да не биде поголема од 40 милимоли киселина на 1000 g;

- 6) да не содржи нерастворливи материи во вода повеќе од 0,1%, освен гмечениот и топениот мед, кои можат да ги содржат тие материи до 0,5%;

- 7) по мешањето активноста на отчитаната дијастаза да не е пониска од 8, а содржината на НМФ да не е поголема од 40 mg/kg;

- 8) при топењето на искристализираниот мед да не е загреван на температура поголема од 50°C;

- 9) да е узреан во кошар;

- 10) да има вкус и мирис (арома) својствени на медот;

- 11) да не започнал процесот на вриење; да не е во состојба на вриење или да е превриен;

- 12) да нема туѓ мирис (арома);

- 13) да не му е додаван шеќер (сахароза) или други производи кои по конзистенцијата и составот се слични на медот;

- 14) да не е добиен со ранење на пчели со шеќер или со производи од шеќер, ниту помешан со мед добиен на тој начин;

- 15) да не потекнува од сот во кој е леглото;

- 16) да не е загаден со туѓи органски и минерални материи, со инсекти или нивни делови, легло, измет, мувла и др.;

- 17) да не е бојосован со какви и да е бои;

- 18) да не се додавани средства за конзервирање и ароматизирање;

- 19) киселоста да не е намалена по вештачки пат.

Член 24

Во промет за индустриски потреби може да се пушта и производот под назив „мед за преработка“.

„Мед за преработка“ во смисла на овој правилник е производ од медоносни пчели, кој ги има особините на медот од член 13 на овој правилник и кој ги исполнува условите од член 23, точка 1, точ. 4 до 6, точка 9 и точ. 11 до 18 на овој правилник.

За производите од став 1 на овој член зголемувањето на сахарозата може да биде поголемо само за две бројчени единици од пропишаната вредност за односниот вид мед (на пр. ако за медот е пропишана најголема содржина на сахароза 5%, за тој вид „мед за преработка“ содржината на сахароза може да биде до 7%, а за медот за кој е пропишана содржина на сахарозата од 8% како најголема содржина на сахароза за тој вид „мед за преработка“ содржината на сахарозата може да биде до 10%).

Содржината на водата на производот од став 1 на овој член може да изнесува до 25%.

Член 25

Не е дозволено за производите кои не ги исполнуваат условите предвидени со овој правилник, (за медот и шумскиот мед) да се употребува називот „мед“ или сличен назив кој наведува на тоа производот да се смета како мед.

III. ДРУГИ ПРОИЗВОДИ ОД ПЧЕЛИ

Член 26

Како други производи од пчели, во смисла на овој правилник, се подразбираат:

- 1) матичен млеч;
- 2) цветен прав (полен);
- 3) прополис;
- 4) пчелин восок.

Член 27

1. Матичен млеч

Матичен млеч, во смисла на овој правилник, е производ од секрецијата на жлездите на млади пчели.

Член 28

Матичниот млеч има млечна боја, помалку или повеќе густа конзистенција, карактеристичен вкус и мирис. Во промет се пушта матичниот млеч што е ваден во времето од 48 до 50 часови по пресадувањето на ларвите, а не смее да биде по потекло од затворени матичњаци или млеч од трутовско легло.

Член 29

Матичниот млеч може да се пушти во промет во изворна форма, стабилизирани или лиофилизирани.

Член 30

По вадењето матичниот млеч мора да се чува во темни садови од стакло, херметички затворени на температура од $\pm 4^{\circ}\text{C}$.

Производот од став 1 на овој член има рок на траење од една година.

Член 31

Ако матичниот млеч е стабилизирани или лиофилизирани рокот на траењето е до две години.

Член 32

Матичниот млеч мора да ги исполнува следните услови, и тоа:

- 1) да не содржи повеќе од 70% вода;
- 2) да содржи најмалку 30% сува материја;
- 3) да содржи најмалку 11% протеин.

2. Цветен прав (полен)

Член 33

Цветниот прав (полен), во смисла на овој правилник, е производ што пчелите работилки го собираат во природата, и со додаток на специфична сопствена материја го формираат во груткиња и го сместуваат во ќелиите на сотот.

Член 34

Според начинот на добивањето, цветниот прав (полен) се дели на: полен собран со помош на факачи (фатен полен) и полен добиен со вадење од ќелиите на сотот (ваден полен).

Член 35

Цветниот прав (полен) се пушта во промет во изворна и стабилизирани форма. Поленот што се пушта во промет во изворна форма може да биде во форма на природни груткиња или мелен.

Член 36

Цветниот прав (полен) што се пушта во промет мора да ги исполнува следните услови, и тоа:

- 1) да содржи најмалку 92% сува материја;
- 2) да има својствен вкус;
- 3) да не содржи повеќе од 8% вода;
- 4) да не е сушен на температура повисока од 40°C ;
- 5) да не содржи инсекти или делови од инсекти, легла, измет, како и складишни штетници;
- 6) да не биде запален.

Член 37

Цветниот прав (полен) се чува помешан во мед, во темна амбалажа, херметички затворен и лиофилизирани.

3. Прополис

Член 38

Прополис, во смисла на овој правилник, е производ од пчели што настанува со мешање на природен пчелин восок и смолисти материи што пчелите ги собираат од лисните пупки на дрвенести растенија.

Член 39

Прополисот што се пушта во промет мора да ги исполнува следните услови, и тоа:

- 1) да содржи најмалку 35% материи што се екстрахираат со алкохол;
- 2) да не содржи катран и соединенија слични на катранот односно катрански смоли;
- 3) да не содржи механички нечистотии и остатоци од пчели.

4. Пчелин восок

Член 40

Пчелиниот восок, во смисла на овој правилник, е производ од восочните жлезди на пчелите што служи за изработка на сот.

Квалитетот на пчелиниот восок е регулиран со југословенскиот стандард – Пчелин восок – JUS E.EI.022.

IV. ПРЕПАРАТИ ВРЗ БАЗА НА МЕД И НА ДРУГИ ПРОИЗВОДИ ОД ПЧЕЛИ И МЕД СО ДОДАТОЦИ

Член 41

Препаратите врз база на мед и на други производи од пчели, во смисла на овој правилник, се смеси на медот со други производи од пчели (матичен млеч, цветен прав или прополис), или меѓусебни смеси на други производи од пчели чијшто квалитет е регулиран со одредбите на овој правилник.

Мед со додатоци, во смисла на овој правилник, е смеа на мед со прехранбени производи, како што се: овошје, производи од овошје и зеленчук, производи од млеко, какао – производи, маргарин, растителни додатоци и др. Медот со додатоци мора да содржи најмалку 60% мед, сметано на готов производ.

Додавањето на други производи од пчели на медот, не се смета како збогатување на составот на медот.

За производите од овој член производителот задолжително донесува производителска спецификација.

V. МЕТОДИ ЗА КОНТРОЛА НА КВАЛИТЕТОТ НА МЕДОТ И НА ДРУГИ ПРОИЗВОДИ ОД ПЧЕЛИ

Член 42

Методите со кои се врши контрола на квалитетот на медот и на други производи од пчели опфаќаат:

- 1) методи за земање на мостри;
- 2) методи за физички и хемиски анализи.

Методите од став 1 на овој член се отпечатени кон овој правилник и претставуваат негов составен дел.

Член 43

Со методите за земање на мостри од медот и од други производи од пчели се утврдуваат постапките и начинот на земање мостри врз кои се врши контрола на квалитетот на тие производи.

Член 44

Со методите за физички и хемиски анализи на медот и на други производи од пчели се утврдуваат условите и постапките за вршење на физички и хемиски испитувања на производите заради проверување на својствата на квалитетот.

Член 45

Сите реагенси што се употребуваат за хемиски анализи на производите, на кои се однесуваат одредбите од овој правилник, мораат да бидат со пропишаната аналитичка чистота, а водата мора да биде дестилирана.

Член 46

Прецизноста на определувањето на физичките и хемиските методи на анализите, согласно со овој правилник, се утврдува според принципите на аналитичката практика, а се изразува како релативно отстапување од просекот добиен од најмалку две паралелни определувања. Дозволената разлика на резултатите од две поединечни определувања, што се извршени паралелно или набргу еднопосредно на иста мостра за испитување, со иста метода, во исти услови, од ист аналитичар и во иста лабораторија, мора да биде во границите на пропишаната метода, ако е тоа утврдено со овој правилник.

1. Методи за земање на мостри

Член 47

Земањето на мостри од мед и од други производи од пчели се врши:

- 1) во условите на производство – на производни партии,
- 2) во условите на промет – на амбалажирани единици на пратката.

Член 48

Земањето на мостри од производите, согласно со овој правилник, мора да го изврши стручно лице.

Член 49

Земената мостра за испитување мора да претставува просечен состав на целокупното количество на производот од кој се зема мостра.

Член 50

Под производна партија, во смисла на овој правилник, се подразбира соодветното количество на производи од ист вид, произведено во ист ден, со соодветна зафатнина, со задолжителна ознака за идентификација.

Под амбалажни единици на медот и на другите производи од пчели се подразбираат утврдените количества на производи од ист вид, запакувани во поединечни пакувања со соодветна маса и задолжителна ознака за идентификација. Амбалажните единици можат да бидат запакувани во збирни транспортни пакувања врз кои се применуваат одредбите на овој правилник.

Под „пратка“ се подразбира истовремено испорачаното количество од ист вид производи во поединечни и збирни амбалажни пакувања што се пуштаат во промет.

Член 51

Мострата за испитување на производи претставува најмалку три идентични амбалажни единици од вкупно земената мостра, со тоа што тие единици да мораат да бидат идентични по составот и еднакви по зафатнината.

Член 52

За земањето на мостри од производи задолжително сочинува записник лицето што ја зема мострата за испитување и во него ги внесува податоците од значење за резултатот на испитувањето: местото, датумот и времето на земање на мострата, целта на земањето на мострата, видот и количеството на производот од кој се зема мостра, бројот на поединечно земените мостри и количеството на вкупно земената мостра, ознаките за идентификација на мострата и количеството на мострата што се доставува за испитување.

Записникот го потпишува стручното лице кое зема мостра, како и претставникот на организацијата на здружен труд.

Член 53

Мострата се пакува во стаклени или пластични садови што се затвораат со чисти суви затвораачи се означуваат така што ознаката да не може лесно да се извади или избрише, а потоа се втиснува службен печат или се става плomba.

Земените мостри се чуваат под условите пропишани со овој правилник за соодветни производи.

Ако производите оригинално се запакувани во амбалажни единици од помали зафатнини или маси, секоја поединечна единица земена по тамина може да биде земена мостра.

Член 54

Бројот на единиците на земената мостра за испитување зависи од видот на производот и од големината на производствената партија односно на пратката.

Бројот на единици на земената мостра се утврдува врз основа на следната табела:

Земање на мостри од мед и од други производи од пчели

Вид на пакување	Количество од кое се зема мостра	Број на амбалажни единици што се земаат како мостра	Големина на вкупно земената мостра (во грамови)
Канти или буриња	1	единица	1 500
	2 до 5	"	2 500
над	5 до 60	"	3 1000
над	60 до 80	"	4 1000
над	80 до 100	"	5 1000

За секоја натамошна стотица или започната стотица на канти, односно буриња бројот на канти односно на бурињата за земање на мостри се зголемува за 1.

Тегли	1 до 100	единици	1	500
до 1kg	над 100 до 500	"	2	500
	над 500 до 1000	"	3	500
	над 1000 до 10000	"	4	500

Ако испораката е поголема од 10000 тегли, на секои натамошни 2500 тегли се зема уште по една мостра

Други видови	до 5000 единици	1	-
на пакувања	за секои натамошни		
до 0,250 kg	2000 единици	1	-

Член 55

Ако вкупно земената мостра од мед надминува 3 амбалажни единици посебно се формира мостра, со тоа што секоја амбалажна единица на земената мостра да има иста можност да биде издвоена како амбалажна единица на земената мостра за испитување.

Член 56

За земање на мостри од мед се користи метална сонда со оддели (слика 1). Металната сонда е составена од две концентрични цевки што влегуваат една во друга. Долниот дел на сондата има заштитен дел. Внатрешната цевка на сондата има рачка така што со нејзиното свртување за 90°C сондата може да се затвори.

Мостра од мед се зема така што чиста и осушена сонда се затвора, а потоа се потопува во мед до крајот на задниот отвор. Во медот сондата се отвора и повторно се затвора и извлекува од производот со земената мостра.

2. Методи за физички и хемиски анализи

Член 57

Методите за физички и хемиски анализи со кои се врши контрола на квалитетот на медот и на другите производи од пчели опфаќаат:

- 1) метод за подготвување на мострата за анализа;
- 2) определување на редуцирани шеќери;
- 3) определување на сахароза;
- 4) определување на вода во медот;
- 5) определување на нерастворливи материи во вода (гравиметриски метод);
- 6) определување на пепел;
- 7) определување на киселост;
- 8) определување на активноста на дијастазата;
- 9) определување на хидроксиметилфурфурол (фотометриски метод по Winkler);
- 10) поленова анализа за медот;
- 11) определување на вода во матичниот млеч и во поленот;
- 12) определување на протеини во матичниот млеч;
- 13) определување на екстракт од прополис во алкохолан раствор.

Член 58

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престануваат да важат одредбите од чл. 81 до 90 на Правилникот за квалитетот на маста и маслото од растително потекло, маргаринот, мајонезот, шеќерот и другите сахариди и медот („Службен лист на СФРЈ”, бр. 19/63, 2/64, 1/67, 27/71 и 59/77), чиишто одредби се применуваат како одредби од Правилникот за квалитетот на маста и маслото од растително потекло, маргаринот, мајонезот, шеќерот и другите сахариди и медот („Службен лист на СФРЈ”, бр. 13/78).

Член 59

Овој правилник влегува во сила по истекот на три месеци од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 50-8211/1
19 мај 1983 година
Белград

Директор
на Сојузниот завод за стандардизација,
Вукашин Драгојевиќ, с. р.

МЕТОДИ НА ФИЗИЧКИ И ХЕМИСКИ АНАЛИЗИ СО КОИ СЕ ВРШИ КОНТРОЛА НА КВАЛИТЕТОТ НА МЕДОТ И НА ДРУГИТЕ ПРОИЗВОДИ ОД ПЧЕЛИ

1. Метод за подготовка на мостри за анализа

Зависно од конзистенцијата на медот, се врши различна подготовка на мостри за анализа.

Ако е медот во течна состојба, полка се измешува со стапче или се матка пред почетокот на анализата.

Ако медот е гранулиран, затворен сад со мостра се става во водена бања и се загрева 30 минути на 60°C, а по потреба се загрева и на 65°C. Во текот на загревањето може да се промеша со стапче или да се проматка во круг, а потоа бргу да се изладува.

Ако се определува дијастаза или хидроксиметил фурфурол не се врши загревање на медот.

Ако медот содржи туѓи материи, како што се: восок, делови од пчели или делови од сот, мострата се загрева на 40°C во водена бања, а потоа се цеди низ ткаенина, која се става на лепак загреван со топла вода.

Ако медот е во сот, сотот се отвора, се цеди низ жичено сито чишто отвори се квадратни, со димензија од 0,5 × 0,5 mm. Ако дел од сотот и восокот мине низ ситото, мострата се загрева во водена бања на температура 60°C, а по потреба, се загрева и на 65°C за време од 30 минути. Во текот на загревањето се промешува со стапче или се матка во круг, а потоа бргу се изладува.

Ако медот во сот е гранулиран, се загрева за да се истопи восокот, се промешува и се лади, а по ладењето восокот се отстранува.

2. Определување на редуцирани шеќери

П р и н ц и п

Принципот на овој метод се заснова врз редукција на Фелинговиот раствор со титрација на растворот на редуцираните шеќери од медот со метилен-син како индикатор.

Р е а г е н с и

1) Фелингов раствор

Раствор А: се раствораат 69,28 g бакар сулфат ($\text{CuSO}_4 \cdot 5\text{H}_2\text{O}$) и се дополнуваат со дестилирана вода до еден литар. Растворот се подготвува еден ден порано пред постапката за титрација.

Раствор В: се раствораат 346 g натриум-калиум-тартарат ($\text{C}_4\text{H}_4\text{KNaO}_6 \cdot 4\text{H}_2\text{O}$) и 100 g натриум-хидроксид (NaOH) во еден литар дестилирана вода. Растворот потоа се филтрира.

- 2) Стандарден раствор на инвертен шеќер (10 g/l вода): се одмеруваат 9,5 g чиста сахароза, се додаваат 5 ml раствор на хлороводородна киселина (околу 36,5%) и се дополнува со дестилирана вода до 100 ml. Растворот може да се чува неколку дена зависно од температурата: на температура од 12° до 15°C до 7 дена, на температура од 20° до 25°C до 3 дена. Подготвениот раствор се

дополнува со вода до 1 литар. Непосредно пред употребата соодветната зафатнина на раствор се неутрализира со 1 mol/l раствор на NaOH, а потоа се разблажува до бараната потребна концентрација (2 g/l) – стандарден раствор.

Забелешка: 1% закиселен раствор на инвертен шеќер стабилен неколку месеци.

3) Раствор на метилен-син: се раствораат 2 g на метилен-син во дестилирана вода а потоа се разблажува со вода до 1 литар.

4) Стипса

Раствор на стипса: се подготвува ладно заситен раствор ($K_2SO_4 \cdot Al_2(SO_4)_3 \cdot 24H_2O$) во вода. Потоа се додава амониумхидроксид со константно мешање со стапче додека растворот не стане алкален, што се утврдува со лакмус. Растворот се остава да слегне и се плакне со вода со декантирање сè дотогаш додека водата дава благ позитивен тест на сулфати што се утврдува со раствор на барium-хлорид. Вишокот на вода се одлива, а останатата паста се држи во шише со шлифуван затворач.

Подготвување на мостра

I. Постапка – Применливо за мед што може да содржи талог

- а) Се одмеруваат 25 g (W_1) на хомогенизиран мед и се пренесуваат во одмерна тиквичка со зафатнина од 100 ml, се додаваат 5 ml стипса, се дополнува со вода до ознаката при температура од 20°C и се филтрира.
- б) Во одмерна тиквичка со зафатнина од 500 ml се петираат 10 ml од мострата под „а“ и се разблажува со дестилирана вода до ознаката (разблажен раствор на мед).

II. Постапка

- а) Се одмеруваат точно 2 g хомогенизиран мед (W_2), се пренесува во одмерна тиквичка од 200 ml, се раствора во вода и се дополнува со вода до ознаката (раствор на мед).
- б) Се одмеруваат 50 ml раствор од медот под „а“ и се дополнува со дестилирана вода до 100 ml (разблажен раствор на мед).

Стандардизација на Фелинговиот раствор

Фелинговиот раствор се стандардизира така што се отперираат 5 ml Фелингов раствор А и се промешува со 5 ml раствор В (Фелингов раствор). Тој раствор мора комплетно да реагира со 0,05 g на инвертен шеќер додаден во количество од 25 ml како стандарден раствор на инвертен шеќер (2 g/l).

Претходна титрација

Вкупната зафатнина на материите што реагираат на крајот на редукционата титрација мора да биде 35 ml, а што се постига со додавање на определено количество вода пред почетокот на титрацијата. Со оглед на тоа што со овој правилник за медот се пропишува повеќе од 60% на редуцирани шеќери (сметано како инвертен шеќер), потребна е претходна титрација за да се утврди точната зафатнина на водата што се додава за да може во постапката на анализата да се обезбеди редукција при константна зафатнина. Зафатнината на потребното количество вода се добива со одземање на потрошената зафатнина разблажен раствор на мед во претходната титрација („X“ ml) од 25 ml, (25 ml – „X“).

Со пипета се одмеруваат 5 ml Фелингов раствор „А“ и се пренесуваат во конусна Ерленмајерова тиквичка чија зафатнина е 250 ml, се додаваат 5 ml Фелингов раствор „В“, и 7 ml дестилирана вода и малку пловушеч или друго

слично средство и 15 ml разблажен раствор на мед од бирета. Медната смеса се загрева до вриење и се одржува на малено вриење за време од 2 минути. Потоа се додава 1 ml 0,2% раствор на метилен-син, за време на вриење на растворот и се завршува титрацијата за вкупно време од 3 минути со повторено додавање на разблажен раствор на мед, сè додека не исчезне бојата на индикаторот. Потрошената зафатнина на разблажениот раствор на мед кој комплетно го редуцирал разблажениот раствор на мед се обележува со „X ml“.

Определување

Со пипета се одмеруваат 5 ml Фелингов раствор „А“ и се пренесуваат во конусна-Ерленмајерова тиквичка од 250 ml и се додаваат 5 ml Фелингов раствор „В“. Потоа се додава (25 ml – „X ml“) дестилирана вода, малку камен-пловушеч или друго соодветно средство, и од биретата се додава разблажен раствор на мед така што за комплетната титрација да остане околу 1,5 ml (X ml – 1,5 ml). Потоа ладната смеса се загрева до вриење и се одржува умерено вриење за време од 2 минути. Се додаваат 1,0 ml 0,2% раствор на метилен-син во текот на вриењето, па титрацијата со додавање на разблажен раствор на мед до обезбојување на индикаторот мора да се заврши за време на вкупното вриење од три минути. Потрошеното количество на разблажениот раствор на мед се обележува со „Y ml“.

Пресметување

Количеството на инвертен шеќер се изразува во g/100 g (%) и се пресметува зависно од начинот на подготвувањето на мострата (I или II постапка). Ако се примени I постапка, пресметувањето се врши по следната формула:

$$\text{процент на инвертен шеќер } C = \frac{25}{W_1} \times \frac{1000}{Y_1}$$

икаде што е:

C – инвертен шеќер, во g;

W_1 – маса на земената мостра, во g,

Y_1 – зафатнина на разблажениот раствор на мед потрошен за определување, во ml.

Ако се примени II постапка, пресметувањето се врши по следната формула:

$$\text{процент на инвертен шеќер, } C = \frac{2}{W_2} \times \frac{1000}{Y_2}$$

каде што е:

C – инвертен шеќер, во g,

W_2 – маса на земената мостра, во g,

Y_2 – зафатнина на разблажениот раствор на мед потрошен за определување, во ml.

Забелешка: Заради прецизност и повторливост на резултатите, неопходно е за секоја проба да се определи потребната зафатнина на додадената вода за да може вкупната зафатнина да биде 35 ml. Следната табела за тоа дава приближни вредности под претпоставка почетното одмерување да било 25 g, односно 2 g.

Содржина на инвертниот шеќер во проценти	Потребно количество на вода во ml
8,3	8,3
60	9,6
65	10,7
70	11,6
75	

Повторливост:

Разликата помеѓу титрациите на две определувања извршени паралелно или набргу еднопосредно не смее да преминува 0,1 ml.

3. Определување на сахароза

Принцип

Принципот на овој метод се заснова врз хидролиза на сахарозата, редукција на Фелинговиот раствор со титрација со редуцирани шеќери од хидролизатот на медот со метиленско-сино.

Реагенси

- 1) Фелингов раствор (А и В) – утврден во методот за определување на редуцирани шеќери.
- 2) Стандарден раствор на инвертен шеќер – утврден во методот за определување на редуцирани шеќери.
- 3) Хлороводородна киселина $c(\text{HCl}) = 6,34 \text{ mol/l}$.
- 4) Раствор на натриум-хидроксид, $c(\text{NaOH}) = 5 \text{ mol/l}$.
- 5) 2% раствор на метилен-син (2g/l).

Подготвување на мостра

I. Постапка

Се одмеруваат 25 g (W_1) хомогенизиран мед и се пренесуваат во одмерна тиквичка од 100 ml, се додаваат 5 ml стипса, се дополнува со вода до ознаката при температура од 20°C и се филтрира.

Се одмеруваат 10 ml од тој раствор и се дополнува со дестилирана вода до 250 ml – раствор на мед (за определување на сахароза).

II. Постапка

Се одмеруваат 2 g (W_2) хомогенизиран мед и се пренесуваат во одмерна тиквичка, се раствораат во дестилирана вода и се дополнува до 200 ml во тиквичката (раствор на мед).

Хидролиза на мострата

Растворот на медот (50 ml) се пренесува во одмерна тиквичка од 100 ml и се додаваат 25 ml дестилирана вода. Термометрот се нурува во подготвената мостра и се загрева до 65°C во врела водена бања. Тиквичката потоа се изнесува од водената бања и се додаваат 10 ml хлороводородна киселина ($c \text{ HCl} = 6 \text{ mol/l}$). Растворот потоа се остава да се излади за време од 15 минути, а потоа температурата се дотерува на 20°C и се неутрализираат 5 ml со раствор NaOH/l со користење на лакмус-хартија како индикатор, повторно се лади (20°C) и се дополнува до 100 ml (разблажен раствор на мед).

Определување

Определувањето е исто како и определувањето на редуцираните шеќери, а се однесува на претходната титрација и на постапката за определување на количеството на инвертен шеќер пред инверзијата.

Пресметување

При пресметувањето прво се пресметува процентот на инвертен шеќер по инверзијата со тоа што притоа се користи формулата предвидена за определување на процентот на инвертен шеќер пред инверзијата. Масата на сахароза се изразува во g/100 g мед и се пресметува по следната формула:

Количество на сахароза, g/100 g = количество на инвертен шеќер по инверзијата – количество на инвертен шеќер пред инверзијата $\times 0,95$

4. Определување на водата во медот

Принцип

Овој метод се заснова врз рефрактометриско определување.

Апаратура и прибор

Покрај вообичаената лабораториска опрема е потребен и рефрактометар.

Подготовка на мострата

Мострата се подготвува на начинот предвиден за методот на подготвување на мострата за анализа, а потоа определувањето на индексот на рефракцијата на мострата се определува со рефрактометар, при константна температура од 20°C. Врз основа на индексот на рефракцијата се пресметува количеството на водата (% m/m) со користење на приложената табела. Ако определувањето на индексот не е вршено на температура од 20°C се зема предвид корекцијата на температурата и резултатите се сведуваат на температура од 20°C.

Табела за пресметка на содржината на водата во медот

Индекс на рефракцијата (20°C)	Содржина на водата (%)	Индекс на рефракцијата (20°C)	Содржина на водата (%)	Индекс на рефракцијата (20°C)	Содржина на водата (%)
1.5044	13.0	1.4935	17.2	1.4830	21.4
1.5038	13.2	1.4930	17.4	1.4825	21.6
1.5033	13.4	1.4925	17.6	1.4820	21.8
1.5028	13.6	1.4920	17.8	1.4815	22.0
1.5023	13.8	1.4915	18.0	1.4810	22.2
1.5018	14.0	1.4910	18.2	1.4805	22.4
1.5012	14.2	1.4905	18.4	1.4800	22.6
1.5007	14.4	1.4900	18.6	1.4795	22.8
1.5002	14.6	1.4895	18.8	1.4790	23.0
1.4997	14.8	1.4890	19.0	1.4785	23.2
1.4992	15.0	1.4885	19.2	1.4780	23.4
1.4987	15.2	1.4880	19.4	1.4775	23.6
1.4982	15.4	1.4875	19.6	1.4770	23.8
1.4976	15.6	1.4870	19.8	1.4765	24.0
1.4971	15.8	1.4865	20.0	1.4760	24.2
1.4966	16.0	1.4860	20.2	1.4755	24.4
1.4961	16.2	1.4855	20.4	1.4750	24.6
1.4956	16.4	1.4850	20.6	1.4745	24.8
1.4951	16.6	1.4845	20.8	1.4740	25.0
1.4946	16.8	1.4840	21.0		
1.4940	17.0	1.4835	21.2		

Забелешка: Корекција на температурата – индекс на рефракцијата:

– температура над 20°C – да се додадат 0,00023 за секој °C.

– температура до 20°C – да се одземат 0,00023 за секој °C.

5. Определување на нерастворливи материи во вода (гравиметриски метод)

Подготовка на мострата

I. Постапка

Се одмеруваат 20 g мостра со точност $\pm 10 \text{ mg}$, се раствораат во определено количество на дестилирана вода на температура од 80°C и добро се измешува.

Определување

Подготвената мостра прво се филтрира низ осушена и одмерена синтерувана инка со големина на порите 15 до 40 μm . Талогот се плакне со врела вода (80°C) при што се ослободува шеќер, а што се утврдува со тестот по Мохли. Инката се исушува за време од еден час на температура од 135°C, се лади и се мери со точност од 0,1 mg.

Пресметување

Количеството на нерастворливи материи во вода се изразува во проценти (m/m) и се пресметува по следната формула:

$$\text{Процент на нерастворли-} = \frac{100 \times \text{количество}}{\text{на остатокот}} \\ \text{вите материи во вода} \quad \text{одмерена мостра}$$

6. Определување на пепел**Принцип**

Овој метод се заснова врз постапката на согорување на мострата на 600°C до константна маса.

Апаратура и прибор

Покрај вообичаената лабораториска опрема, се користи и:

- 1) платински сад или сад од силициум;
- 2) водена бања;
- 3) песочна бања;
- 4) печка за жарене.

Определување

Се одмеруваат во жарен одмерен платински сад 5 до 10 g мостра и се загреваат на водена бања се додека поголем дел од водата не испари. Потоа мострата се става на песочна бања до јагленосување. Остатокот потоа се жари во печка за жарене на температура од 600°C до константна маса. Мострата пред мерењето се изладува.

Пресметување

Масата на пепел се изразува во g/100 g производ и се пресметува по следната формула:

$$\text{Масата на пепел g/100 g} = \frac{\text{остаток} \times 100}{\text{одмерена мостра}}$$

7. Определување на киселоста**Принцип**

Подготвената мостра се титрира во присуство на фенолфталейн со раствор од 0,1 mol/l натриум хидроксид до појава на светло-розова боја.

Апаратура и прибор

При определувањето на степенот на киселоста се користи вообичаена лабораториска опрема.

Реагенси

- 1) раствор на натриум-хидроксид, c (NaOH) = 0,1 mol/l (без карбонат).
- 2) 1% раствор на фенолфталейн (m/V) во етанол, неутрализиран;
- 3) дестилирана вода без CO₂, добиена со варење, а потоа изладена.

Определување

Се одмеруваат 10 g мостра и се раствораат во 75 ml дестилирана вода.

Подготвената мостра се третира со 0,1 mol раствор (NaOH)/l, со 4 до 5 капки индикатор на фенолфталейн. На крајот на титрацијата бојата мора да се одржи 10 секунди. За мострите чијашто боја е темна, се одмерува помало количество на мострата.

Алтернативно може да се користи pH-метар и да се третира мострата до pH -8,3.

Пресметување

Степенот на киселоста се изразува во милимолима киселина/kg и се пресметува по формулата:

$$\text{киселост} = 10 \times V$$

каде што е:

V – број на потрошените ml 0,1 mol (NaOH)/l за неутрализација на 10 g мед.

8. Определување на активноста на дијастазата**Принцип**

Овој метод се заснова врз хидролиза на 1% раствор на скроб со ензим од 1 g мед за време од еден час на 40°C.

Апаратура и прибор

Покрај вообичаената лабораториска опрема, се користат и:

- 1) одмерни тиквички од 1 литар; 0,5 литри; 0,1 литар;
- 2) конична тиквичка од 0,250 литри;
- 3) пламеник;
- 4) водена бања на 40 ± 0,2°C;
- 5) спектрофотометар со отчитување на 660 nm.

Реагенси

- 1) Матичен раствор на јод: се раствораат 0,8 g јод р.а. се мешаат со 22 g калиум-јодид и се раствораат во 30 до 40 ml вода, а потоа се разблажуваат до 1 литар.
- 2) Раствор на јод c($\frac{J_2}{2}$) 0,0007 mol/l): во одмерна тиквичка од 500 ml се раствораат 20 g K-јодид р.а. во 30 до 40 ml вода. Потоа се додаваат 5 ml матичен раствор на јод и се дополнува со вода до ознаката. Растворот мора да се подготвува секој втор ден.
- 3) Ацетатен пуфер – pH 5,3: се раствораат 87 g натриум-ацетат (CH₃COONa · 3H₂O) во 400 ml вода, се додаваат околу 10,5 ml ледена оцетна киселина и се дополнува со вода до 500 ml. Ако е тоа потребно, се дотерува pH-вредноста до 5,3 со натриум-ацетат или со оцетна киселина, при користење на pH метар, по потреба.
- 4) Раствор на натриум-хлорид, c (NaCl) = 0,5 mol/l: се раствораат 14,5 g натриум-хлорид во проварена дестилирана вода и се дополнува до 500 ml. Времето на траење на тој раствор е ограничено.
- 5) Подготвување на топлив скроб: во конична тиквичка која е нурната во водена бања е снабдена со повратен ладилник, се одмеруваат 20 g скроб и се додава смеса од 100 ml 95%-тен етанол и 7 ml 1 mol/l хлороводородна киселина и се остава да врие за време од еден час. Растворот се лади, се филтрира низ филтер (големини на порите 90 до 150 μ) и се плакне со вода се дотогаш додека водата за плакнење престане да покажува реакција на хлориди. Скробот сосема се осушува на воздух на температура од 35°C. Растворот на скроб мора да се чува во добро затворена тиквичка.

- 6) Определување на водата на топливиот скроб

Се одмеруваат околу 2 g на топлив скроб и се распоредуваат во танок слој на дното на садот чијшто пречник е 5 cm. Се суши за време од 1,5 часа на температура од 130°C. Потоа се лади во ексикатор и се премерува. Загубата на масата во однос на 100 g го претставува количеството на водата. Количеството на вода на подготвениот скроб мора да изнесува 7 до 8% (m/m) зависно од влажноста на воздухот на кој е мострата осушена.

7) Раствор на скроб

Се користи скроб чијашто сина вредност е помеѓу 0,5 до 0,55, определена според долу опишаната постапка и отчитана во кивета од 1 cm.

Се одмерува количество на скроб што е еквивалентно на 2,0 g безводен скроб и се измешува со 90 ml вода во конична тиквичка од 250 ml. Веднаш се пренесува до пламеникот преку кој е поставена азбестна мрежичка и се остава растворот благо да врие за време од 3 минути. Потоа растворот се отстранува од пламеникот, се покрива и се остава полека да се лади до собна температура. Растворот потоа се пренесува во одмерна шише од 100 ml и се става на водена бања загреана до 40°C. Кога растворот ќе ја поприми таа температура, се дополнува со вода до ознаката.

Утврдување на сината вредност на скробот

Количеството на скроб што е еквивалентно на 1 g безводен скроб се поставува според горе опишаната постапка, се лади и се додаваат 2,5 ml ацетатен пуфер и се дополнува со вода во одмерна тиквичка до 100 ml. Во одмерната тиквичка од 100 ml се додаваат 75 ml вода, 1 ml 1 mol/l (HCl) и 1,5 ml раствор 0,02 mol/l ($\frac{J_2}{2}$) јод. Растворот се

остава за време од еден час на темно место и се отчитува апсорбацијата на спектрофотометар при 660 nm, во кивета од 1 cm, според слепа проба која ги содржи сите состојки освен раствор на скроб.

Отчитана апсорбација = сина вредност.

Определување

Подготовка на мострата за определување

Мострата земена за анализа не смее да се загрева туку се одмеруваат 10 g мостра и се пренесуваат во чаша од 50 ml, се додаваат 5 ml ацетатен пуфер и 20 ml вода за да може мострата да се раствори, и се промешува со стапче. Мострата веќе во ладно сосема се раствора. Потоа се додаваат 3 ml раствор на натриум-хлорид во одмерна тиквичка од 50 ml, се додава растопен раствор на мед и се дополнува со вода до ознаката. Мострата мора да биде пуферизирана пред мешањето со натриум-хлорид.

Подготовка на стандарден раствор

Растворот на скроб се загрева на 40°C, а потоа се отпипетираат 5 ml раствор во 10 ml вода чија температура е 40°C и добро се измешува. Од подготвениот раствор се отпипетира 1 ml и се додава во 10 ml 0,0007 mol/l ($\frac{J_2}{2}$) раствор на јод, се разблажува со 35 ml вода и добро се измешува. Настаната боја се отчитува на 660 nm според слепа проба.

Вредноста на апсорбацијата треба да биде $0,760 \pm 0,020$. Ако е тоа потребно, може да се додаде определена зафатнина на вода така што да се добие исправна апсорбација.

Определување на апсорбација

Со пипета се одмеруваат 10 ml раствор на мед и се пренесуваат во градуиран цилиндер од 50 ml и се ставаат во водена бања на температура од $40^\circ\text{C} \pm 0,2^\circ\text{C}$, заедно со садот кој содржи раствор на скроб. По 15 минути, со пипета се одмеруваат 5 ml раствор на скроб и се додаваат во растворот на мед, се промешува и се вклучува саатот. Во интервали од 5 минути се иззема 1 ml аликут и се додава во

10 ml 0,0007 mol ($\frac{J_2}{2}$)/l раствор на јод. Се промешува и се

разблажува до зафатнина од 35 ml – подготвување на мостра за определување. Апсорбацијата веднаш се определува на 660 nm, се продолжува да се зема аликут се додека апсорбацијата не се намали и не се достигне вредност од 0,235.

Пресметување и изразување на резултатите

На графиконот се нанесува апсорбацијата како функција на времето (min). Права линија се повлекува низ најмалку 3 последни точки за да се определи времето кога реакционата смеса ја достигнува вредноста на апсорбацијата од 0,235. Се дели 300 со времето во минути за да се добие бројот на дијастазата (DN). Тој број ја изразува активноста на дијастазата како ml 1% раствор на скроб кој е хидролизирани со ензим во 1 g мед за време од еден час при 40°C. Бројот на дијастазата му одговара на бројот на Gothe-скалата.

Активноста на дијастазата DN = ml 1% раствор на скроб по g на мед/h при температура од 40°C.

Забелешка: број на дијастазата = $\frac{60}{t} \cdot \frac{0,10}{0,01} \cdot \frac{1,0}{2} = \frac{300}{t}$.

каде што t е редукција во min.

9. Определување на хидроксиметилфурфурол (фотометрички метод по Winkler)

Принцип

Овој метод се заснова врз реакцијата на хидроксиметилфурфуролит со барбитурна киселина и p-толуидин при што настанува розова боја која мора да се мери на бранова должина од 550 nm.

Апаратура и прибор

Покрај вообичаената лабораториска опрема се користат и:

- 1) одмерна тиквичка од 50 ml и 100 ml;
- 2) водена бања;
- 3) спектрофотометар (отчитување на 550 nm).

Реагенси

- 1) Раствор на барбитурна киселина: се одмеруваат 500 mg барбитурна киселина и со 70 ml вода се пренесуваат во одмерна тиквичка од 100 ml. Се ставаат во водена бања да се растворот, потоа се ладат и се дополнуваат со вода до ознаката.
- 2) Раствор на p-толуидин: се одмеруваат 10 g p-толуидин и се раствораат во околу 50 ml изопропанол со балвно загревање на водена бања. Со изопропанол се пренесуваат во одмерна тиквичка од 100 ml и се додава 10 ml ледена оцетна киселина, се лади и дополнува со изопропанол до ознаката. Растворот се држи на темно место и не се користи најмалку 24 часа.

- 3) Дестилирана вода без кислород: низ врела вода се пропушта азот. Водата потоа се лади.

Подготвување на мострата

Мострата се подготвува на начинот предвиден за методот на подготвување на мостра за анализа, без загревање.

Определување

Се одмеруваат 10 g мостра и се раствораат без загревање во 20 ml дестилирана вода без кислород. Потоа се пренесуваат во одмерна тиквичка од 50 ml и се дополнуваат до ознаката (раствор на мед). Веднаш по подготовката се продолжува определувањето.

Од подготвената мостра со пипета се одмеруваат 2 ml и се пренесуваат во секоја од 2-те епрувети и се додаваат 5 ml на p-толуидин. Во една епрувета се пипетира 1 ml вода, а во другата 1 ml раствор на барбитурна киселина, па содржината добро се промешува. Епруветата со вода служи како слепа проба. Додавањето на реагенси треба да се изврши без прекин и да се заврши за една до две минути. Кога интензитетот на бојата ќе постигне максимум (3-4 y) c тч тува апсорбан ијата на 550 nm во кивета од 10 mm.

Количеството на хидроксиметил фурфуролот се изразува во mg/100 g мед, и грубо пресметување се врши по формулата:

$$\text{mg HMF}/100 \text{ g мед} = \frac{\text{апсорбанција}}{\text{дебелина на слојот}} \times 19,2$$

Забелешка: Пресметување на количество на HMF може да се добие со помош на бажарен дијаграм, со примена на стандардни раствори од 5 до 300 ug.

10. Поленова анализа за медот

Десет грама на добро измешан мед, кој е растворен во 20 ml ладна вода, се пренесува во тест-сад или во друг соодветен стаклен сад и се става на водена бања (на 45°C). Растворот се центрифугира 3 до 5 минути (2.500 до 3.000 обрти/минути), течноста се декантира така што да остави само две-три капки преку талогот. Со загрејан платински јазел се става една капка седимент на стаклото за микроскопирање, па се размачкува по површината во слој од 1 x 1,5 cm. Подготвената мостра се наспоредува со сликата од атласот, заради идентификација на големината на поленовите зрна.

11. Определување на водата во матичниот млеч и во полениот

Принцип

Принципот на овој метод се заснова врз предестилација на водата од испитуваната мостра во специјален апарат со помош на органски растворач кој не се меша со вода, а потоа се измерува предестилираното количество во градуирана мензура.

Методот се применува при определување на водата во матичниот млеч и во цветниот прав.

Апаратура и прибор

Покрај вообичаената лабораториска опрема се користат и:

- 1) апарат за определување на водата по Dean-Stark (слика 2), од 250 ml;
- 2) аналитичка вага;
- 3) мензури од 10 ml и од 100 ml.

Реагенс: ксилол

Определување

Се одмеруваат 5 g матичен млеч, односно 30 g полен, се ставаат во тиквичка за дестилација и се преливаат со 150

ml ксилол. Потоа апаратот се составува, се пушта вода низ ладилникот и се пристапува кон дестилација. Смесата полека се дестилира при што водената пареа и пареата на органскиот растворач се кондензираат и се собираат во градуираната цевка, а вишокот на растворачот се враќа назад. Дестилација се врши се додека кондензатот не стане сосема бистар. Тогаш се прекинува загревањето и водата се остава извесно време на полно да се оддели. Долниот (водениот слој) се испушта во мензурата и се отчитува количеството на водата.

Пресметување

Количеството на вода се изразува во проценти и се пресметува по следната формула:

$$\text{процент на водата} = \frac{100 \text{ a}}{\text{b}}$$

каде што е:

a – бројот на ml отчитана вода,

b) – одвагана мостра во g.

12. Определување на протеините во матичниот млеч

Принцип

Овој метод се заснова врз биурет-реакцијата односно реакцијата на бакарот со пептидна врска при што настанува виолетова боја која се определува спектрофотометриски на 546 nm. Измерената апсорбанција е сразмерна на концентрацијата на протеините во растворот.

Апаратура и прибор

Покрај вообичаената лабораториска опрема се користат и:

- 1) спектрофотометар;
- 2) аналитичка вага;
- 3) центрифуга;
- 4) одмерен балон со зафатнина од 100 ml и од 1000 ml;
- 5) кивета;
- 6) пипета од 1 ml и од 10 ml.

Реагенси

- 1) Биуретски реагенс: 4,5 g калиум-натриум тартарат се раствора во 40 ml NaOH 0,2 mol/l, се додаваат 1,5 g CuSO₄ x 5H₂O кој претходно е растворен во 10 ml дестилирана вода и 0,5 g калиум јодид. Растворот полека се измешува, квантитативно се пренесува во одмерна тиквичка од 100 ml и се дополнува до 100 ml со 0,2 mol/l раствор на NaOH. Растворот мора да биде бистар и без талог.
- 2) Раствор на натриумхидроксид, c (NaOH) = 0,2 mol/l: во одмерен балон со зафатнина од 1000 ml се раствораат 8,4 g NaOH во околку 950 ml дестилирана вода. Растворот се лади и се дополнува со вода до ознаката.
- 3) Раствор за стабилизација: се раствораат 5 g калиум јодид во 0,2 mol/l NaOH и се дополнува со раствор од 0,2 mol/l NaOH до 1000 ml
- 4) Протеински стандард 6 g/l: серум на крв, чие количество на протеин е познато или кристализиран човечки албумин.

Определување

На алуфолува со димензии од 15 mm × 15 mm се одмеруваат на аналитичка вага 100 mg матичен млеч. Се се пренесува во кивета за центрифугирање и со помош на стаклено стапче се нурнува до дното на киветата. Со пипетата се додаваат 8 ml раствор за стабилизација и уште еднаш добро се промешува за да може млечот да се растопи. Се центрифугира 10 минути на 300 обрти. По центрифугирањето се одмеруваат 4 ml раствор на млеч, се пренесуваат во друга кивета и се додава 1 ml биуретски реагенс. Истовремено се прави слепа проба од 4 ml реагенс за стабилизација и 1 ml биуретски реагенс. Под 30 минути се мери апсорбанцијата на бранова должина од 546 nm. По исти услови се определува и апсорбанцијата на стандардниот раствор.

Пресметување

Количеството на протеин се изразува во проценти и се пресметува по следната формула:

$$\text{процент на протеините} = \frac{(A_v - A_{sl}/f \times 2 \times 100)}{a}$$

Каде што е:

A_v – апсорбанција на мострата

A_{sl} – апсорбанција на слепата проба

$$f - \text{faktor} = \frac{A_s - A_{sl}}{C_s}$$

a – количество на мострата, во mg

A_s – апсорбанција на стандардот

C_s – количество на протеините во стандардот.

13. Определување на екстрактот од прополис во алкохолен раствор

Апаратура и прибор

За определување на екстрактот од прополис во алкохолен раствор се користи вообичаената лабораториска опрема.

Реагенс: етанол

Определување

Се одмеруваат 5 g прополис и се пренесуваат во конусна тиквичка (Ерленмаер) и се преливаат со 50 g етанол, потоа се оставаат да се екстрахираат преку ноќ на собна температура. Потоа, течноста се филтрира и се зема аликвот од три грама филтрат што се суши во сушилница два часа на температура од 105°C. По два часа, мострата се вади од сушилницата, се става во ексикатор и се лади. Оладената мостра се мери.

Пресметување

Количеството на сува материја (екстракт) се изразува во проценти и се пресметува по следната формула:

$$\text{процент на екстрактот} = \frac{100 \times b \times c}{d(a - c)}$$

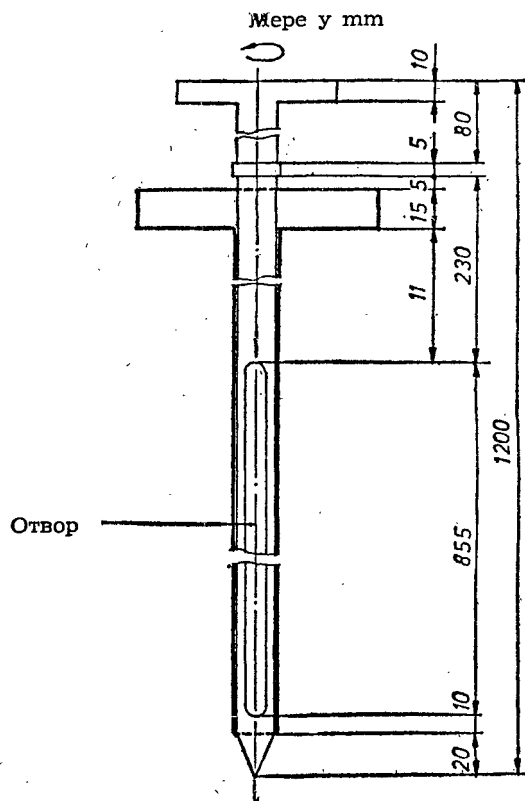
каде што е:

a – м.с. н. фил. р., в g;

b – маса на растворот, во g;

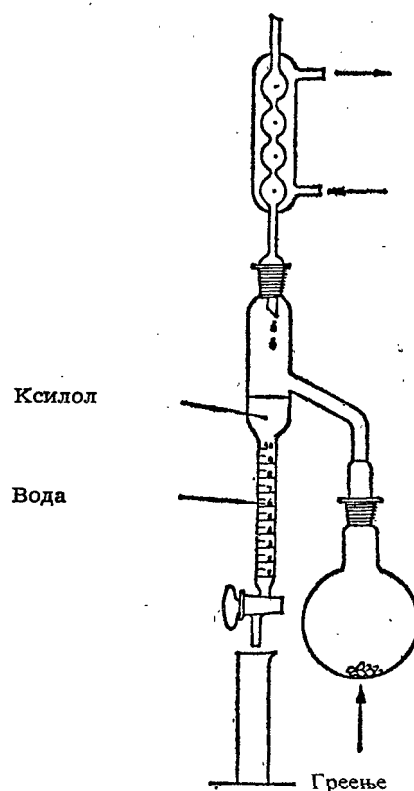
c – маса на сувиот остаток, во g;

d – маса на мострата, в g;

Слика 1.

— Надворешна цевка
— Внатрешна цевка.

Слика 2.

Апарат за дестилација по Dean-Stark

50.

Врз основа на член 32 став 1, член 81 став 2 и член 84 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 38/77 и 11/80), во согласност со претседателот на Сојузниот комитет за земјоделство, со претседателот на Сојузниот комитет за труд, здравство и социјална заштита и со сојузниот секретар за пазар и општи стопански работи, директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА КВАЛИТЕТОТ НА ЗАЧИНИТЕ, ЕКСТРАКТИТЕ ОД ЗАЧИНИ И СМЕСИТЕ НА ЗАЧИНИ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат минималните услови што во поглед на квалитетот мораат да ги исполнуваат зачините, екстрактите од зачини и смесите на зачини (во натамошниот текст: производите), како и минималните услови за обезбедување и зачувување на нивниот квалитет.

Условите пропишани со овој правилник мораат да бидат исполнети во производството и прометот на производите.

Член 2

За производите за кои со овој правилник не се пропишани услови во поглед на квалитетот и условите за обезбедување и зачувување на квалитетот, согласно важат условите пропишани со овој правилник за групата на сродни производи.

За производите од став 1 на овој член, како и за производите за кои тоа со овој правилник е изречно предвидено, производителот е должен да донесе производителска спецификација.

Производителската спецификација, покрај податоците наведени во декларацијата (член 4), мора да содржи краток опис на технолошката постапка на производството на односен производ, податоци за видот и количеството на употребените сировини во однос на нето количеството на производот, извештај за извршеното органолептичко и хемиско испитување.

Во евиденцијата за донесените производителски спецификации за производите од став 1 на овој член производителот ги внесува следните податоци:

- 1) евиденциски број на спецификацијата;
- 2) назив на производот и негово трговско име, ако производот го има;
- 3) датум на донесување на производителската спецификација;
- 4) наод за извршеното органолептичко и хемиско испитување и датумот кога е извршено;
- 5) датум на почетокот на производството по предметната производителска спецификација;
- 6) група на која и припаѓа производот според одредбите на овој правилник.

Член 3

Ако за одделни производи со овој правилник не е пропишано поинаку, сите производи што се пуштаат во промет во оригинално пакување мораат на обвивката, садот или етикетата да имаат декларација која ги содржи следните податоци:

- 1) назив на производот и негово трговско име, ако производот го има;
- 2) фирма, назив и седиште на производителот;
- 3) датум на производството (ден, месец и година);
- 4) нето-количество (маса или зафатнина) на производот;
- 5) рок на употреба на производот;
- 6) основни состојки (сировини), ако тоа е пропишано со овој правилник;

7) други податоци од интерес за потрошувачите, ако тоа е пропишано со овој правилник;

8) категорија на квалитетот, ако тоа е пропишано со овој правилник.

Декларацијата мора да биде уочлива, јасна и читка.

Буквите со кои е отпечатен називот на производот и фирмата, односно називот на производителот мораат да бидат поголеми од буквите на другиот текст на декларацијата.

Член 4

Ако производот не го пакува производителот, декларацијата мора да ја содржи и фирмата односно називот и седиштето на организацијата на здружен труд која го спакувала, како и сите податоци од член 3 на овој правилник, освен податоците од точка 2 на тој член.

Член 5

Од нето-количеството на производите од овој правилник се дозволуваат следните толеранции (плус или минус):

Декларирано нето-количество во g или ml	Најголема дозволена толеранција %
до 20	10
50	8
100	6
200	4
500	3
1000	2
2000	1,5
над 2000	1

Од нето-количеството на производите што е декларирано меѓу две последовни вредности во табелата од став 1 на овој член, дозволена е $\pm$ толеранција која одговара на просечно наведената толеранција за две најблиски нето-количества во табелата.

Просекот на најмалку 10 потамина избрани поединечни пакувања на производи мора да биде во границите на тие толеранции.

Член 6

Ако со овој правилник не е пропишано поинаку, забрането е бојосување, засладување и ароматизирање на производите со вештачки средства и конзервирање на производите со хемиски средства.

Член 7

Производите пропишани со овој правилник, во производството и прометот мораат да се складираат, транспорттираат и чуваат на начин кој обезбедува зачувување на квалитетот на производите до моментот на потрошувачката.

II. ЗАЧИНИ И ЕКСТРАКТИ ОД ЗАЧИНИ

Член 8

Под зачини, во смисла на овој правилник, се подразбираат производи од растително потекло, со својствена мириза и вкус, што им се додаваат на прехранбените производи и на пијачките заради постигање соодветна мириза и вкус или заради подобра сварливост на тие производи.

Како зачини во промет се пуштаат ароматичните делови на зачински растенија (корен, лист, кора, цвет, толчник, цветна пупка, плод, семе и др.), а можат да бидат во форма на парче, зрно, мешунка, поголеми и помали делчиња или прав.

Член 9

Под зачини во смисла на овој правилник, се подразбираат следните ароматични делови на следните зачински растенија:

- 1) АНАСОН (*Pimpinella anisum* L.)
- 2) БЕЛ ПИПЕР (*Piper nigrum* L.)
- 3) ЦРН ПИПЕР (*Piper nigrum* L.)
- 4) БОСИЛЕК (*Ocimum basilicum* L.)
- 5) ЦЕЛЕР (*Apium graveolens* L.)
- 6) ЦИМЕТ (*Cinnamomum zeylanicum* Blume i *Cinnamomum aromaticum* C.G. Ness)
- 7) ЧИЛИ (*Capsicum frutescens* L.)
- 8) ЧУБРИЦА (*Satureja hortensis* L.)
- 9) ДЕСПИК (*Lavandula spica* L.)
- 10) ГУМБИР (*Zingiber officinale* Roscoe)
- 11) ЕСТРАГОН (*Artemisia dracunculus* L.)
- 12) ИГИРОТ (*Acorus calamus* L.)
- 13) ИСИОТ (*Curcuma zedoariae* Rosc.)
- 14) КАРАНФИЛЧЕ (*Eugenia caryophyllus* C. Sprengel)
- 15) КИМ (*Carum carvi* L.)
- 16) КОРИАНДЕР (*Coriandrum sativum* L.)
- 17) КАРДАМОМ (*Elettaria cordamomum* L. Maton var. *miniscula* Burkill)
- 18) ЖАЛФИЈА (*Salvia officinalis* L.)
- 19) СМРЕКОВИ БОБИНКИ (*Juniperus communis* L.)
- 20) КУРКУМА (*Curcuma longa* L.)
- 21) КУМИН (*Cuminum cyminum* L.)
- 22) ЛАВОР (*Laurus nobilis* L.)
- 23) ЛУК ВО ПРАВ (*Allium sativum* L.)
- 24) КРОМИД ВО ПРАВ (*Allium cepa* L.)
- 25) МАЈОРАН (*Majorana hortensis* Moench syn. *Origanum Majorana* L.)
- 26) МИРУДИЈА (*Anethum graveolens* L.)
- 27) МОРАЧ (*Foeniculum vulgare* P. Miller)
- 28) МУСКАТЕН ОРЕВ (*Myristica fragrans* Houttuyn)
- 29) ПАПУАНСКИ МУСКАТЕН ОРЕВ (*Myristica argentea* L.)
- 30) МУСКАТЕН ЦВЕТ (*Myristica fragrans* Houtt., *Myristica argentea* L.)
- 31) НАНА (*Mentha piperita* L.)
- 32) ПИПЕРКА ЗАЧИНСКА (*Capsicum annum* L.)
- 33) ПИМЕНТ (*Pimenta officinalis* Berg.)
- 34) МАГДНОС (*Petroselinum crispum* P. Miller, *Nyman* eh. A.W. Hill)
- 35) РУЗМАРИН (*Rosmarinus officinalis* L.)
- 36) РОГАЧКА-ТРИПЛАТ (*Trigonella foenum-graecum* L.)
- 37) СЕЛЕН (*Levisticum officinale* Koch)
- 38) БЕЛ СИНАП (*Sinapis alba* L.)
- 39) ЦРН СИНАП (*Brassica nigra* L. W.D.J.Koch)
- 40) ШАФРАН (*Crocus sativus* L.)
- 41) ШАФРАНИКА (*Carthamus tinctorius* L.)
- 42) ТЕМЈАН (*Thymus vulgaris* L.)
- 43) ВАНИЛА (*Vanilla fragrans* – *Salisbury Ames* syn. *Vanilla planifolia* Andrews)
- 44) ОРИГАНО (*Origanum vulgare* L.)
- 45) СВЕЗДЕСТ АНАСОН (*Illicium verum* J.D. Hooker)

Член 10

При пуштањето во промет, зачините мораат да ги исполнуваат следните услови:

- 1) од нив да не се екстрахира ароматичните материји и да не содржат примеси или отпадоци од зачини од кои се екстрахира ароматичните материји;

2) да не им се додавани средства заради зголемување на масата;

3) да исполнуваат и други услови, пропишани со овој правилник за одделни видови зачини.

Член 11

Под екстракти на зачини, во смисла на овој правилник, се подразбираат производи кои со различни постапки на екстракција на ароматичните материји и на други растворливи материји што не се штетни по човечкото здравје, се добивани од природни зачини, од зачински растенија или нивни делови, од кои се испарени средствата за растворање над количеството што е пропишано во член 15 на овој правилник.

Член 12

Екстракти од зачини можат да се произведуваат само од зачинските растенија наведени во член 9 на овој правилник.

Член 13

Екстракти од зачини се пуштаат во промет како:

- 1) концентрати на зачински екстракти – олеорезини;
- 2) алкохолни или други раствори на зачински екстракти (во етанол, оцетна киселина, глицерол итн.);
- 3) зачински екстракти нанесени на соодветни носачи или помешани со соодветни носачи, како што се:
 - натриумхлорид;
 - природни растителни гуми (каруба, гвајак, алгинати на калиум, натриум и калциум и природен пектин);
 - шеќери и деривати на шеќери (декстрин).

На екстрактите од зачини не смеат да им се додаваат зајакнувачи на аромата (глутаминска киселина и глутаминати, гванилати, инозинати и рибонуклеотилиди).

Член 14

За екстракција на ароматичните материји од зачините можат да се користат следните органски растворачи: ацетон, изопропанол, метанол, хексан, метиленхлорид, етилендихлорид, трихлоретилен, етанол, глицерол, гликоли и масло за јадење.

Член 15

При пуштањето на екстракти од зачини во промет, количеството на растворачот останато во екстрактите од зачините не смее да биде поголемо, и тоа:

- 1) ацетон од 30 mg/kg;
- 2) изопропанол од 50 mg/kg;
- 3) метанол од 50 mg/kg;
- 4) хексан од 30 mg/kg;
- 5) метиленхлорид од 30 mg/kg;
- 6) етилендихлорид од 30 mg/kg;
- 7) трихлоретилен од 30 mg/kg;

со тоа што вкупното количество на остатоците од органскиот растворач да не преминува 50 mg/kg.

За групата растворачи како што се: етанол, глицерол, гликоли (диетилен-гликол, дипропилен-гликол и хексаметиленгликол) и масло за јадење дозволените количества на остатоци мораат да бидат во согласност со барањата на технологијата.

Член 16

Заради спречување на оксидациони промени, на екстрактите од зачини можат да им се додаваат следните антиоксиданси: токоферол, бутил-хидроксианизол (ВНА), бутил-хидрокситолуол (ВНТ) и аскорбинска киселина до 0,1%.

На екстрактите од зачини можат да им се додаваат и шеќери или шеќерни деривати (декстрин) за да се постигне соодветна конзистенција.

Член 17

Екстрактите од зачини што се пуштаат во промет мораат да ги исполнуваат и другите услови пропишани со овој правилник.

1) Анасон (плод и лист)

Член 18

Анасон, во смисла на овој правилник, е исушен, зрел плод на анасон (*Pimpinella anisum* L.), што се пушта во промет како анасон во зрно и како мелен анасон и мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 12% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 9% вкупен пепел ни повеќе од 3% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 3) анасонот во зрно да содржи најмалку 2 ml испарливо етерско анасоново масло во 100 g производ, а мелениот анасон најмалку 1,2 ml испарливо етерско анасоново масло во 100 g производ;
- 4) да не содржи повеќе од 2% туѓи примеси.

Член 19

Олеорезин од анасон, во смисла на овој правилник, е производот добиен со екстракција на ароматичните материји од лисјата на анасон (*Pimpinella anisum* L.) кој, кога се пушта во промет, мора да содржи најмалку 2 ml испарливо етерско анасоново масло во 100 g производ.

2) Бел пипер

Член 20

Бел пипер, во смисла на овој правилник, е исушен, посебно обработен, зрел плод на пипер (*Piper nigrum* L.) што се пушта во промет како бел пипер во зрно и како мелен бел пипер и мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 15% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 4% вкупен пепел, а мелениот пипер повеќе од 6% сурови влакна;
- 3) да не содржи повеќе од 2% органски примеси ниту повеќе од 0,2% минерални примеси;
- 4) да содржи најмалку 4% пиперин;
- 5) белиот пипер во зрно да содржи најмалку 1 ml испарливо етерско пиперово масло во 100 g производ, а мелениот бел пипер најмалку 0,7 ml испарливо етерско пиперово масло во 100 g производ.

3) Црн пипер

Член 21

Црн пипер, во смисла на овој правилник, е исушен, недозреан цел плод на пипер (*Piper nigrum* L.), што се пушта во промет како црн пипер во зрно и како мелен црн пипер и мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 14% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 7% вкупен пепел ни повеќе од 17,5% сурови влакна;
- 3) да не содржи повеќе од 2% органски примеси, ни повеќе од 0,4% минерални примеси;
- 4) да содржи најмалку 4,5% пиперин;
- 5) црниот пипер во зрно да содржи најмалку 1,5 ml испарливо етерско пиперово масло во 100 g производ, а мелениот црн пипер најмалку 0,7 ml етерско пиперово масло во 100 g производ.

Член 22

Олеорезин од бел и црн пипер (*Piper nigrum* L.) во смисла на овој правилник, е концентрат на зачински екстракт кој содржи испарливи и неиспарливи екстракциони материји на пипер кој кога се пушта во промет мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да содржи најмалку 8 ml испарливи етерски пиперови масла во 100 g производ;
- 2) да содржи најмалку 25% пиперин (определен по (Kjeldahl)).

4) Босилек

Член 23

Босилек, во смисла на овој правилник, се исушени надземни делови на растението на босилек (*Ocimum basilicum* L.) што, кога се пушта во промет, мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 12,5% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 12% вкупен пепел ни повеќе од 0,2% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина,
- 3) да содржи најмалку 0,8 ml испарливо етерско масло на босилек во 100 g производ.

Член 24

Олеорезин од босилек, во смисла на овој правилник, е екстракт на ароматичните (испарливи и неиспарливи) материји на босилек (*Ocimum basilicum* L.), кој, кога се пушта во промет мора да содржи најмалку 20 ml испарливи етерски масла на босилек во 100 g производ.

5) Целер (лист и семе)

Член 25

Целер, во смисла на овој правилник, е исушен лист од целер (*Arium graveolens* L.) кој, кога се пушта во промет, мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 12% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 8% вкупен пепел ниту повеќе од 1,8% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 3) да содржи најмалку 0,2 ml испарливо етерско масло од целер во 100 g производ;
- 4) да не содржи повеќе од 0,5% примеси од растително потекло.

Семе од целер, во смисла на овој правилник, е исушено семе од целер кое, кога се пушта во промет, мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 10% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 3% вкупни нечистотии.

Член 26

Олеорезин од целер, во смисла на овој правилник, е производот добиен со екстракција од лисјата и семето од целер (*Arium graveolens* L.) кој, кога се пушта во промет, мора да содржи најмалку 4 ml испарливи етерски масла од целер во 100 g производ.

6) Цимет

Член 27

Цимет, во смисла на овој правилник, е исушена кора од циметово дрво (*Cinnamomum zeylanicum* Blume i *Cinnamomum aromaticum* C.G. Ness) кој се пушта во промет како цимет во кора и како мелен цимет и мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 12% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 6% вкупен пепел ни повеќе од 2% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;

3) циметот во кората да содржи најмалку 1,3 ml испарливо етерско масло од цимет во 100 g производ, а мелениот цимет најмалку 0,9 ml испарливо етерско масло од цимет во 100 g производ.

Член 28

Олеорезин од цимет, во смисла на овој правилник, е екстракт од кората на растението (*Cinnamomum zeylanicum Blume*) кој кога се пушта во промет, мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да содржи најмалку 30 ml испарливо етерско масло од цимет во 100 g производ;
- 2) да содржи најмалку 18% цимет-алдехид.

7) Чили

Член 29

Чили, во смисла на овој правилник, е исушен зрел плод на тропски вид пиперка (*Capiscum frutescens L.*) кој се пушта во промет како чили – цел плод и како мелен чили и мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 11% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 8% вкупен пепел ни повеќе од 1% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 3) да содржи најмалку 0,1% капсаицин.

8) Чубрица

Член 30

Чубрица, во смисла на овој правилник, е исушениот надземен дел на растението чубрица (*Satureja hortensis L.*) кој, кога се пушта во промет, мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 12,5% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 12% вкупен пепел ни повеќе од 1% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина.

9) Деспик

Член 31

Деспик, во смисла на овој правилник, е исушен цвет и пупка од лавандула (*Lavandula spica L.*) кој, кога се пушта во промет, мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 11,5% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 8% од вкупниот пепел ни повеќе од 2% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 3) да содржи најмалку 0,6 ml испарливо етерско масло од деспик во 100 g производ;
- 4) да не содржи повеќе од 2,5% други делови од растението ни повеќе од 2,5% други примеси.

10) Ѓумбир (ингвер)

Ѓумбир, во смисла на овој правилник, е исушен фидан (ризом) од уумбир (*Zingiber officinale Roscoe*), кој се пушта во промет како цел уумбир и како мелен уумбир и мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 15% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 7% вкупен пепел ни повеќе од 3% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 3) целиот уумбир да содржи најмалку 1,5 ml испарливо етерско масло од уумбир во 100 g производ, а мелениот уумбир најмалку 0,7 ml испарливо етерско масло од уумбир во 100 g производ.

Член 33

Олеорезин од уумбир, во смисла на овој правилник, е екстракт на испарливите и неиспарливите ароматични ма-

терии на уумбирот, со сладок и остер вкус, добиен со екстракција од ризомот на растението *Zingiber officinale Roscoe*, кој, кога се пушта во промет, мора да содржи најмалку 12 ml испарливо етерско масло од уумбир во 100 g производ.

11) Естрагон

Член 34

Естрагон, во смисла на овој правилник, е исушено ливче и врв од гранче на растението естрагон (*Artemisia dracunculula L.*) кој, кога се пушта во промет, мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 12% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 10% вкупен пепел ни повеќе од 3% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 3) да содржи најмалку 0,3 ml испарливо етерско масло од естрагон во 100 g производ;
- 4) да не содржи повеќе од 2% туѓи примеси.

12) Игирот

Член 35

Игирот, во смисла на овој правилник, е исушен фидан (ризом) од игирот (*Acorus calamus L.*) кој се пушта во промет како цел игирот и мелен игирот и мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 14% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 10% пепел;
- 3) да содржи најмалку 1,5 ml испарливо етерско масло од игирот во 100 g производ;
- 4) фиданот од игирот да биде без корен и да не содржи повеќе од 1% туѓи примеси.

13) Исиот

Член 36

Исиот, во смисла на овој правилник, е исушен фидан (ризом) на растението исиот (*Circuma zedoariae Rosc.*) кој се пушта во промет како цел исиот и како исиот исечен на резанки или тркала и мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе 14% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 8% вкупен пепел ни повеќе од 5% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 3) да содржи најмалку 1 ml испарливо етерско масло од исиот во 100 g производ.

14) Каранфилче

Член 37

Каранфилче, во смисла на овој правилник, е исушена цветна пупка од растението (*Eugenia caryophyllus C. Sprengel*), што се пушта во промет како каранфилче во зрно и мелено каранфилче и мора да ги исполнува следните услови:

- 1) каранфилчето во зрно да не содржи повеќе од 12% вода, а меленото не повеќе од 10% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 8% вкупен пепел ни повеќе од 1% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 3) каранфилчето во зрно да содржи најмалку 12,5 ml испарливо етерско масло од каранфилче во 100 g производ, а меленото каранфилче најмалку 10 ml испарливо етерско масло од каранфилче во 100 g производ;
- 4) да не содржи повеќе од 8% други делови од растението ни повеќе од 2% други примеси.

Член 38

Олеорезин од каранфилче, во смисла на овој правилник, е екстракт на испарливите и неиспарливите ароматични материји добиен со екстракција на растението *Eugenia caryophyllus* C. Sprengel, што, кога се пушта во промет, мора да содржи најмалку 40 ml испарливо етерско масло од каранфилче во 100 g производ.

15) Ким

Член 39

Ким, во смисла на овој правилник, е исушен плод од ким (*Carum carvi* L.), што се пушта во промет како ким во зрно и мелен ким и мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 12% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 8% вкупен пепел ни повеќе од 2% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 3) кимот во зрно, мора да содржи најмалку 2,5 ml етерско масло од ким во 100 g производ, а мелениот ким најмалку 1,2 ml етерско масло од ким во 100 g производ;
- 4) да не содржи повеќе од 2% примеси.

Член 40

Олеорезин од ким, во смисла на овој правилник, е екстракт на ароматичните материји на кимот добиен со екстракција на семето од растението *Carum carvi* L. што кога се пушта во промет мора да содржи најмалку 20 ml етерско масло од ким во 100 g производ.

16) Кориандер

Член 41

Кориандер, во смисла на овој правилник, е исушен зрел плод од кориандер (*Coriandrum sativum* L.), што се пушта во промет како кориандер во зрно и мелен кориандер и мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 12% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 7% вкупен пепел ни повеќе од 2% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 3) кориандер во зрно мора да содржи најмалку 0,5 ml етерско масло од кориандер во 100 g производ, а мелениот кориандер најмалку 0,3 ml етерско масло од кориандер во 100 g производ;
- 4) да не содржи повеќе од 2% примеси од растително потекло, ни повеќе од 2% минерални примеси.

Член 42

Олеорезин од кориандер, во смисла на овој правилник, е екстракт на ароматичните материји добиен со екстракција на семето од растението *Coriandrum sativum* L., што, кога се пушта во промет, мора да содржи најмалку 15 ml етерско масло од кориандер во 100 g производ.

17) Кардамом

Член 43

Кардамом, во смисла на овој правилник е исушен плод од кардамом (*Elettaria cardamomum* L. Maton var. *miniscula* Burkill, што се пушта во промет како цел плод од кардамом и како мелен кардамом и мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 6% вкупен пепел ни повеќе од 2% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 2) целиот плод да содржи најмалку 2 ml етерско масло од кардамом во 100 g производ, а мелениот кардамом најмалку 1 ml етерско масло од кардамом во 100 g производ.

Член 44

Олеорезин од кардамом, во смисла на овој правилник, е екстракт на ароматичните материји на кардамом добиен со екстракција на плодовите од растението *Elettaria cardamomum* L. Maton var. *miniscula* Burkill, што кога се пушта во промет, мора да содржи најмалку 20 ml етерско масло од кардамом во 100 g производ.

18) Жалфија

Член 45

Жалфија, во смисла на овој правилник, е исушен гребен лист од жалфија (*Salvia officinalis* L.), што, кога се пушта во промет, мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 13% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 12% вкупен пепел ни повеќе од 3% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 3) да содржи најмалку 1 ml етерско масло од жалфија во 100 g производ;
- 4) да не содржи повеќе од 4% од другите делови на растението ни повеќе од 2% други примеси.

Член 46

Олеорезин од жалфија, во смисла на овој правилник, е производ добиен со екстракција на ароматичните материји од жалфија (*Salvia officinalis* L.), што, кога се пушта во промет, мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да биде во форма на темнозелена слабо вискозна течност;
- 2) да содржи најмалку 6% испарливи етерски масла од жалфија.

19) Спрекови бобинки

Член 47

Спрекови бобинки, во смисла на овој правилник се зрели плодови од смрека (*Juniperus communis* L.), што се пуштаат во промет како спрекови бобинки во зрно и како мелени спрекови бобинки и мораат да ги исполнуваат следните услови:

- 1) да не содржат повеќе од 16% вода;
- 2) да содржат најмалку 0,9% испарливо етерско масло од смрека;
- 3) да не содржат повеќе од 2% исушени плодови;
- 4) да не содржат повеќе од 1% туѓи примеси.

20) Куркума

Член 48

Куркума, во смисла на овој правилник, е исушен фидан (ризом) од растението куркума (*Curcuma longa* L.) што се пушта во промет како цела куркума и како мелена куркума и мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 12% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 8% вкупен пепел ни повеќе од 4% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 3) целата куркума мора да содржи најмалку 2,5 ml етерско масло од куркума во 100 g производ, а мелената куркума најмалку 1 ml етерско масло од куркума во 100 g производ.

Член 49

Олеорезин од куркума, во смисла на овој правилник, е екстракт на ароматичните материји добиен со екстракција од кртелестиот ризом на растението *Curcuma longa* L., кој кога се пушта во промет, мора да содржи најмалку куркумин 500, изразено во единици на боја.

21) Кумин

Член 50

Кумин, во смисла на овој правилник, е исушен плод од кумин (*Cuminum cyminum* L.) што се пушта во промет како кумин во зрно и како мелен кумин и мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 13% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 8% вкупен пепел ни повеќе од 2% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 3) кумин во зрно мора да содржи најмалку 1,5 ml етерско масло од кумин во 100 g производ, а мелениот кумин најмалку 1 ml етерско масло од кумин во 100 g производ.

22) Ловор (лист)

Член 51

Ловор, во смисла на овој правилник, е исушено лисје од ловор (*Laurel nobilis* L.) што се пушта во промет како цел лист од ловор и како мелен лист од ловор и мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 12% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 7% вкупен пепел ни повеќе од 2% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 3) целиот лист од ловор мора да содржи најмалку 1 ml етерско масло од листот на ловорот во 100 g производ, а мелениот лист најмалку 0,6 ml етерско масло од листот на ловор во 100 g производ;
- 4) да не содржи повеќе од 1% други делови од ловор и повеќе од 1% други примеси.

Член 52

Олеорезин од ловор, во смисла на овој правилник, е производ добиен со екстракција на ароматичните материи од листот на ловор (*Laurel nobilis* L.), што кога се пушта во промет, мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да е во форма на темнозелена течност која може да има и пастоозна конзистенција;
- 2) да содржи најмалку 8% испарливи етерски масла од листот на ловор.

23) Лук во прав

Член 53

Лук во прав, во смисла на овој правилник, се исчистени, исушени и до прашеста структура сомелени главички на лук (*Allium sativum* L.), што кога се пушта во промет, мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 6% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 8% вкупен пепел ни повеќе од 1% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 3) да содржи најмалку 0,1 ml етерско масло од лук во 100 g производ.

Член 54

Екстракт од лук, во смисла на овој правилник, е производ добиен со екстракција на ароматичните материи од лукот, (*Allium sativum* L.) што кога се пушта во промет, мора да содржи најмалку 32 ml испарливи етерски масла од лук во 100 g производ.

24) Кромид во прав

Член 55

Кромид во прав, во смисла на овој правилник, се исчистени, исечени, исушени и до прашеста структура сомелени главички на кромид (*Allium cepa* L.), што, кога се пушта во промет, мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 8% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 7% вкупен пепел ни повеќе од 1% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина.

Член 56

Екстракт од кромид е екстрактот на ароматичните материи добиен со екстракција на сушен или свеж кромид (*Allium cepa* L.), што, кога се пушта во промет, мора да содржи најмалку 40% сува материја.

Екстракт од пржен кромид е екстрактот на ароматичните материи добиен со екстракција на пржен кромид, што, кога се пушта во промет, мора да содржи најмалку 60% сува материја.

25) Мајоран

Член 57

Мајоран, во смисла на овој правилник, е исушен грибенен лист од мајоран (*Majorana hortensis* Moench syn. *Origanum majorana* L.), што се пушта во промет, како цел лист од мајоран и мелен лист од мајоран и мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 12,5% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 16% вкупен пепел ни повеќе од 4,5 пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 3) листот од мајоран мора да содржи најмалку 0,9 ml етерско масло од мајоран во 100 g производ, а мелениот лист од мајоран најмалку 0,5 ml етерско масло од мајоран во 100 g производ;
- 4) да не содржи повеќе од 10% делови од стебленцата и петелките на мајоранот.

Член 58

Олеорезин од мајоран, во смисла на овој правилник, е екстракт на ароматичните материи добиен со екстракција на растението мајоран (*Majorana hortensis* Moench syn. *Origanum majorana* L.), што, кога се пушта во промет, мора да содржи најмалку 5 ml етерско масло од мајоран во 100 g производ.

26) Мирудија

Член 59

Мирудија, во смисла на овој правилник, е исушен зрел плод на мирудија (*Anethum graveolens* L.), кој се пушта во промет како мирудија во зрно и мелена мирудија и мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 12% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 8% вкупен пепел ни повеќе од 2% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 3) да содржи најмалку 1 ml етерско масло од плодот на мирудија во 100 g производ;
- 4) да не содржи туѓи примеси повеќе од 2%.

Член 60

Олеорезин од мирудија, во смисла на овој правилник, е производот добиен со екстракција на ароматичните материи од плодот на мирудијата (*Anethum graveolens* L.), што, кога се пушта во промет, мора да содржи најмалку 11 ml етерско масло од мирудија во 100 g производ.

27) Морач (коморач)

Член 61

Морач (коморач), во смисла на овој правилник е исушен зрел плод на морач (*Foeniculum vulgare* P. Miller), што се пушта во промет како морач во зрно и како мелен морач и мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 12% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 9,5% вкупен пепел ни повеќе од 2,5% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 3) морачот во зрно мора да содржи најмалку 2 ml етерско масло од морач во 100 g на производот, а мелениот морач најмалку 1,6 ml етерско масло од морач во 100 g производ;
- 4) да не содржи повеќе од 2% туѓи примеси.

Член 62

Олеорезин од морач, во смисла на овој правилник е производот добиен со екстракција на ароматичните материји од плодот на морач (*Foeniculum vulgare* P. Miller), што, кога се пушта во промет, мора да содржи најмалку 8 ml етерско масло од плодот на морач во 100 g производ.

28) Мускатен орев

Член 63

Мускатен орев, во смисла на овој правилник, е јатката на семето од мускатно дрво (*Myristica fragrans* Houttuyn), што се пушта во промет како цел мускатен орев и како мелен мускатен орев и мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 8% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 5% вкупен пепел ни повеќе од 0,6% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 3) целиот мускатен орев мора да содржи најмалку 5 ml етерско масло од мускатен орев во 100 g производ, а мелениот мускатен орев најмалку 3,6 ml етерско масло од мускатен орев во 100 g производ;
- 4) да не содржи повеќе од 0,5% други делови од плодот на мускатниот орев.

Мускатниот орев може да биде белен со варно млеко.

29) Папуански мускатен орев

Член 64

Папуански мускатен орев, во смисла на овој правилник, е јатката од семето на мускатен орев (*Myristica argentea* L.), што се пушта во промет, како цел папуански мускатен орев и како мелен папуански мускатен орев и мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 8% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 5% вкупен пепел, ни повеќе од 1% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 3) целиот папуански мускатен орев да содржи најмалку 3 ml етерско масло од папуански мускатен орев во 100 g производ, а мелениот најмалку 2 ml испарливо масло во 100 g производ;
- 4) да не содржи повеќе од 0,5% други делови од плодот на папуанскиот мускатен орев.

Папуанскиот мускатен орев може да биде белен со варно млеко.

30) Мускатен цвет

Член 65

Мускатен цвет во смисла на овој правилник, е исушен обвивка (arillus) на семето на сите видови мускатно дрво (*Myristica fragrans* Houtt., *Myristica argentea* L.), што се пушта во промет како цел мускатен цвет и како мелен мускатен цвет и мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 8% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 5% вкупен пепел ни повеќе од 1% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;

3) да содржи најмалку 2,3 ml етерско масло од мускатен цвет во 100 g на производот;

4) да не содржи повеќе од 2,5% други делови од плодот на мускатот ни повеќе од 0,5% други примеси.

Член 66

Олеорезин од мускат, во смисла на овој правилник, е екстракт на ароматичните материји добиен со екстракција на мускатен орев (*Myristica fragrans* Houtt.), што, кога се пушта во промет, мора да содржи најмалку 30 ml етерско масло од мускат во 100 g производ.

Олеорезин од мускатен цвет е производот добиен со екстракција на ароматичните материји на исушената обвивка (arillus) на семето од мускатно дрво, што, кога се пушта во промет мора да содржи најмалку 25 ml етерско масло од мускатен цвет во 10 g производ.

31) Нана

Член 67

Нана, во смисла на овој правилник, е исушен лист од нана (*Mentha piperita* L.), што, кога се пушта во промет, мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 12,5% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 12% вкупен пепел ни повеќе од 2% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 3) да содржи најмалку 0,9 ml етерско масло од нана во 100 g производ;
- 4) да не содржи повеќе од 5% други делови од растението нана ни повеќе од 2% други примеси.

33) Пимент

Член 68

Пимент, во смисла на овој правилник, е исушениот плод на пиментово дрво (*Pimenta officinalis* Berg), што се пушта во промет како пимент во зрно или мелен пимент и мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 6% вкупен пепел ни повеќе од 1% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 3) мелен пимент и пимент во зрно мора да содржи најмалку 1 ml испарливо етерско масло од пимент во 100 g производ;
- 3) да не содржи повеќе од 2% примеси.

Член 69

Екстракт од пимент, во смисла на овој правилник, е екстрактот на ароматичните материји добиен со екстракција на плодовите на растението пимент (*Pimenta officinalis* Berg), што, кога се пушта во промет, мора да содржи најмалку 30 ml етерско масло од пимент во 100 g производ.

34) Магнонос (лист и семе)

Член 70

Магноносов лист, во смисла на овој правилник, е исушен лист од магнонос (*Petroselinum crispum* P. Miller, Nympha ex. A. W. Hill), што, кога се пушта во промет, мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 12% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 8% вкупен пепел ни повеќе од 1,8% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 3) да содржи најмалку 0,2 ml етерско масло од магнонос во 100 g производ;
- 4) да не содржи повеќе од 0,5% примеси од растително потекло.

Семето од магнонос е исушено семе на магнонос што, кога се пушта во промет, мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 10% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 3% вкупни нечистотии.

Член 71

Олеорезин од магнонос, во смисла на овој правилник, е производот добиен со екстракција на ароматичните материи од плодот и од листот на магнонос (*Petroselinum crispum* P. Miller, Nympha ex. A. W. Hill), што, кога се пушта во промет, мора да содржи најмалку 6 ml испарливо етерско масло од магнонос во 100 g производ.

35) Рузмарин

Член 72

Рузмарин, во смисла на овој правилник, е исушен лист и врвот на гранче од рузмарин (*Rosmarinus officinalis* L.), што се пушта во промет како цел рузмарин и како мелен рузмарин и мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 12,5% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 7% вкупен пепел ни повеќе од 2,5% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 3) целиот рузмарин да содржи најмалку 1 ml етерско масло од рузмарин во 100 g производ, а мелениот рузмарин најмалку 0,6 ml етерско масло од рузмарин во 100 g производ;
- 4) да не содржи повеќе од 0,3% туѓи примеси.

36) Рогачка – Триплат

Член 73

Рогачка (триплат), во смисла на овој правилник, е исушено семе од растението рогачка (*Trigonella foenum-graecum* L.), што се пушта во промет како рогачка во зрно и како мелена рогачка и мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 12% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 6% вкупен пепел ни повеќе од 2% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 3) да не содржи повеќе од 1% туѓи примеси.

37) Селен

Член 74

Селен, во смисла на овој правилник, е исушен лист (а се користи и коренот) од растението селен (*Levisticum officinale* Koch), што, кога се пушта во промет, мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 12% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 10% вкупен пепел;
- 3) да содржи најмалку 0,1 ml испарливо етерско масло од селен во 100 g производ;
- 4) да не содржи повеќе од 10% од деловите на стебленцето од селен;
- 5) да не содржи повеќе од 1% туѓи примеси.

38) Бел синап

Член 75

Бел синап, во смисла на овој правилник, е исушено семе на бел синап (*Sinapis alba* L.), што, кога се пушта во промет, мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 14% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 6% вкупен пепел ни повеќе од 1% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 3) да не содржи повеќе од 2% туѓи примеси.

39) Црн синап

Член 76

Црн синап, во смисла на овој правилник, е исушено семе на црн синап (*Brassica nigra* L.; W.D.J.Koch), што се пушта во промет како црн синап во зрно и како мелен црн синап и мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 14% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 6% вкупен пепел ни повеќе од 1% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 3) да содржи најмалку 0,3 ml етерско масло од црн синап во 100 g производ;
- 4) да не содржи повеќе од 2% туѓи примеси.

40) Шафран

Член 77

Шафран, во смисла на овој правилник, е исушен толчник на цветот на шафран (*Crocus sativus* L.), што, кога се пушта во промет мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 12,5% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 8% пепел ни повеќе од 1,5% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина.

41) Шафраника

Член 78

Шафраника, во смисла на овој правилник, е исушен цветен лист на шафраника – див шафран (*Carthamus tinctorius* L.), што, кога се пушта во промет, мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 12,5% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 8% вкупен пепел ни повеќе од 1,5% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина.

42) Темјан (мајчина душица)

Член 79

Темјан (мајчина душица), во смисла на овој правилник, е исушен гребенен лист од темјан (*Thymus vulgaris* L.), што се пушта во промет како цел лист темјан и како мелен лист темјан и мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 12,5% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 8% вкупен пепел ни повеќе од 2% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 3) листот од темјан да содржи најмалку 1 ml етерско масло од темјан во 100 g производ, а мелениот лист од темјан најмалку 0,5 ml етерско масло од темјан во 100 g производ;
- 4) да не содржи повеќе од 10% делови од стебленцето на темјан ни повеќе од 2% други примеси.

Член 80

Олеорезин од темјан, во смисла на овој правилник, е екстракт на ароматичните материи добиен со екстракција на растението темјан (*Thymus vulgaris* L.), што, кога се пушта во промет, мора да содржи најмалку 30 ml етерско масло од темјан во 100 g производ.

43) Ванила (ванилија)

Член 81

Ванила (ванилија), во смисла на овој правилник, е незрел, ферментиран, делумно исушен плод на тропското растение ванила (*Vanilla fragrans* – *Salisbury Ames* или *Vanilla planifolia* Andrews) и нејзините хибриди.

Член 82

Заради пуштање во промет, плодовите (мешунките) од ванила според квалитетот се распоредуваат во класа I и во класа II.

Член 83

Во класа I се распоредуваат плодовите од ванила (мешунки) што мораат да ги исполнуваат следните услови:

- 1) да се цели и неоштетени;
- 2) да не содржат повеќе од 35% вода;
- 3) да содржат најмалку 2% ванилин.

Член 84

Во класа II се распоредуваат плодовите (мешунките) од ванила што мораат да ги исполнуваат следните услови:

- 1) да се цели и неоштетени, освен зараснати пукнати-ни што не смеат да бидат поголеми од една половина на плодот;
- 2) да не содржат повеќе од 30% вода;
- 3) да содржат најмалку 1% ванилин.

Член 85

Ванила (ванилија) може да се пушти во промет и како мелена (ванила во прав), и тоа само во оригинално пакување.

Член 86

Како ванила-шеќер (ванилија-шеќер) може да се пушти во промет смеса од шеќер и ванила (ванилија) во прав, со тоа што таа смеса мора да содржи најмалку 10% ванила во прав, односно 0,1% ванилин.

Како ванилин-шеќер може да се пушти во промет смеса од шеќер со ванилин, со тоа што таа смеса мора да содржи најмалку 10% ванилин. Наместо ванилин може да се употреби соодветно количество (0,75%) на етил-ванилин.

Забрането е да се пушта во промет смеса на ванила-шеќер со ванилин-шеќер, како и смеса на ванилин-шеќер добиена од ванилин и етил-ванилин.

44) Органо (вранилова трева)

Член 87

Органо (вранилова трева), во смисла на овој правилник, е исушен гребенен лист на вранилова трева во цвет (*Origanum vulgare* L.), што, кога се пушта во промет, мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 12,5% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 8% вкупен пепел;
- 3) да содржи најмалку 1 ml етерско масло од вранилова трева во 100 g производ;
- 4) да не содржи повеќе од 10% други делови на растението вранилова трева ни повеќе од 0,5% други примеси.

Член 88

Олеорезин од органо, во смисла на овој правилник, е производот добиен со екстракција на ароматичните материји од листот на органо (*Origanum vulgare* L.), што, кога се пушта во промет, мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да е во форма на темна, костенливо зелена пастозна течност;
- 2) да содржи најмалку 10% испарливи етерски масла од органо.

45) Свездест анасон

Член 89

Свездест анис, во смисла на овој правилник, е исушен плод од растението свездест анасон (*Illicium verum*, Hooker), што кога се пушта во промет мора да ги исполнува следните услови:

- 1) да не содржи повеќе од 12% вода;
- 2) да не содржи повеќе од 7% вкупен пепел ни повеќе од 2% пепел нерастворлив во хлороводородна киселина;
- 3) да содржи најмалку 5 ml етерско масло од свездест анасон во 100 g производ.

III. СМЕСА НА ЗАЧИНИ

Член 90

Под смеса на зачини, во смисла на овој правилник, се подразбираат производите добиени со мешање на два или повеќе зачини или со мешање на два или повеќе екстракти на зачини или со мешање на зачини со екстракти на зачини од овој правилник

Смесите на зачини можат да содржат шеќер или деривати на шеќер (декстрин), кујнска сол или природни растителни гуми (каруба, гвајак, алигинати, природен пектин) и носач на арома, со тоа што количеството на носачот на аромата не смее да изнесува повеќе од 95% од нето-масата на производот.

На смесите на зачини не смеат да им се додаваат зајакнувачи на аромата (глутаминска киселина, глутаминати, гванилати, инозинати и рибонуклеотиди).

Член 91

На смесите на зачини можат да им се додаваат средства за спречување на згрутчување, и тоа силициум-диоксид (SiO_2), со тоа што да не изнесува повеќе од 2% од нето им масата на производот.

На смесите на зачини смеат да им се додаваат природни бои и тоа каротиноиди и каротини, кроцетин, антоцијан и бетанин.

Член 92

Основните состојки што мораат да се декларираат во смесите на зачини се видот и количеството на носачите на аромата изразени во мерни единици или во проценти, како и зачините и екстрактите на зачините според опаѓачкиот редослед на употребените количества.

Покрај другите податоци наведени во член 3 на овој правилник, декларацијата мора да содржи и упатство за начинот на употреба на смесите на зачини.

IV. ПАКУВАЊЕ НА ЗАЧИНИ, НА ЕКСТРАКТИ НА ЗАЧИНИ И НА СМЕСИ НА ЗАЧИНИ

Член 93

Зачините, екстрактите на зачини и смесите на зачини можат да се пуштаат во промет само ако се спакувани во оригинални поединечни пакувања во соодветно нето-количество (маса или зафатнина).

За пакување на производите од став 1 на овој член мора да се користи амбалажа која обезбедува зачувување на квалитетот на производот до моментот на отворањето.

V. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 94

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престануваат да важат одредбите на Правилникот за квалитетот на кафето и сурогатите на кафе, чајот, зачините, концентратите за супа, пекарскиот квасец, прашокот за пециво, прашокот за пудинг, диететските производи и адитивите („Службен лист на СФРЈ”, бр. 13/78, 20/80, 41/80 и 45/81) што се однесуваат на утврдувањето на квалитетот на зачините.

Член 95

Овој правилник влегува во сила по истекот на шест месеци од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 50-14203/1
29 септември 1983 година
Белград

Директор
на Сојузниот завод за стандардизација,
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

51.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА ИЗМЕНА НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ЗА СРЕДСТВА ЗА ЛИЧНА ЗАШТИТА

Член 1

Во Правилникот за југословенските стандарди за средства за лична заштита („Службен лист на СФРЈ“, бр. 62/84), член 3 се менува и гласи:

„Освен југословенските стандарди JUS Z.B4.001 и JUS Z.B4.055 од член 1 на овој правилник, чие применување не е задолжително, југословенските стандарди од тој член се задолжителни во целост, а ќе се применуваат на средства за лична заштита што ќе се произведат, односно увезат од денот на влегувањето во сила на овој правилник.“

Член 2

Овој правилник влегува во сила на 23 февруари 1985 година.

Бр. 50-4875/2
10 декември 1984 година
Белград

Директор
на Сојузниот завод за стандардизација,
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

52.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА ПРЕСТАНОК НА ВАЖЕЊЕТО НА ЈУГОСЛОВЕНСКИОТ СТАНДАРД ЗА ГАЛВАНСКИ ПРЕСЛЕКИ

Член 1

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи југословенскиот стандард, што го има следниот назив и ознака:

1) Галвански преслеки. Дефиниции. Општо упатство. Означување — — — — — JUS C.T7.105 донесен со Решението за југословенскиот стандард за галвански превлаки („Службен лист на СФРЈ“, бр. 45/84).

Член 2

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 07-78/1
8 јануари 1985 година
Белград

Директор
на Сојузниот завод за стандардизација,
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

53.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА ИЗМЕНА НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИОТ СТАНДАРД ЗА ГАЛВАНСКИ ПОКРИВКИ

Член 1

Во Правилникот за југословенскиот стандард за галвански покривки („Службен лист на СФРЈ“, бр. 45/84), член 4, се брише.

Член 5 станува член 4.

Член 2

Овој правилник влегува во сила на 24 август 1987 година.

Бр. 07-78/2
8 јануари 1985 година
Белград

Директор
на Сојузниот завод за стандардизација,
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

54.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИОТ СТАНДАРД ЗА НАФТА И НАФТЕНИ ПРОИЗВОДИ

Член 1

Со овој правилник се пропишува југословенскиот стандард за нафта и нафтени производи што го има следниот назив и ознака:

Нафта и нафтени деривати. Прецизност на методите на испитување. Одредување и примена — — — — — JUS B.H8.012

Член 2

Југословенскиот стандард од член 1 на овој правилник е составен дел на овој правилник, а се објавува во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

Член 3

Југословенскиот стандард од член 1 на овој правилник е задолжителен во целина, а ќе се применува на нафта и нафтени производи што ќе се произведат, односно увезат од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

Член 4

Овој правилник влегува во сила по истекот на три месеци од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 50-17522/1
10 декември 1984 година
Белград

Заменик-директор
на Сојузниот завод за стандардизација,
Милан Спасиќ, с. р.

55.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

ПРАВИЛНИК ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ЗА СУРОВА КОЖА

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат југословенските стандарди за сурова кожа што ги имаат следните називи и ознаки:

- 1) Сурова кожа. Општи одредби — — — JUS G.B1.001
2) Сурова кожа. Крутна кожа. Тех-
нички услови — — — — — JUS G.B1.006

Член 2

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се составен дел на овој правилник, а се објавуваат во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

Член 3

Освен точка 6 на југословенскиот стандард JUS G.B1.001, чија примена не е задолжителна, југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се задолжителни, а ќе се применуваат на сурова кожа што ќе се произведе, односно увезе од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

Член 4

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Решението за југословенските стандарди од областа на индустријата на кожа („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 34/61), точка 2 на Решението за измена на Решението за југословенските стандарди од областа на индустријата на кожа и измена на Решението за југословенските стандарди од областа на индустријата на кожа („Службен лист на СФРЈ“, бр. 9/63) Решението за дополнување на Решението за југословенските стандарди од областа на индустријата на кожа („Службен лист на СФРЈ“, бр. 49/63) и Решението за измена на југословенските стандарди од областа на индустријата на кожа („Службен лист на СФРЈ“, бр. 18/64).

Член 5

Овој правилник влегува во сила по истекот на два месеци од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 50-17519/1
10 декември 1984 година
Белград

Заменик-директор
на Сојузниот завод за стандардизација,
Милан Спасиќ, с. р.

56.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ЗА НАВОЈ ЗА ЦЕВКИ ЗА СПОЈ БЕЗ ЗАТНУВАЧКО НАЛЕГНУВАЊЕ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат југословенските стандарди за навој за цевки за спој без затнувачко налегнување што ги имаат следните називи и ознаки:

- 1) Навој за цевки за спој без затнувачко налегнување. Мери, толеранции и означување — — — — — JUS M.B0.056
2) Навој за цевки за спој со затнувачко налегнување. Мери, дозволени отстапувања и означување — — — — — JUS M.B0.057

Член 2

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се составен дел на овој правилник, а се објавуваат во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

Член 3

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се задолжителни во целост, а ќе се применуваат на навој за цевки за спој без затнувачко налегнување што ќе се произведуват, односно увезат од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

Член 4

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи југословенскиот стандард што го има следниот назив и ознака:

Витвортови навој за цевки – цилиндрични и конични – Основни вредности — JUS M.B0.056
донесен со Решението за донесувањето на југословенски стандарди за навој („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 21/52).

Член 5

Овој правилник влегува во сила по истекот на три месеци од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 50-17521/1
10 декември 1984 година
Белград

Заменик-директор
на Сојузниот завод за стандардизација,
Милан Спасиќ, с. р.

57.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ЗА ТРКАЛНИ ЛЕЖИШТА

Член 1

Со овој правилник се пропишува југословенскиот стандард за тркални лежишта што го има следниот назив и ознака:

Тркални лежишта. Означување — — JUS M.C3.506

Член 2

Југословенскиот стандард од член 1 на овој правилник е составен дел на овој правилник, а се објавува во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

Член 3

Освен прилогот А на југословенскиот стандард JUS M.C3.506 чија примена не е задолжителна, југословенскиот стандард од член 1 на овој правилник е задолжителен, а ќе се применува на тркални лежишта што ќе се произведат, односно увезат од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

Член 4

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи југословенскиот стандард што го има следниот назив и ознака:

Означување и димензии на тркалните лежаи. ISO-систем за означување на топчестите лежаи, дел I — — — — — JUS M.C3.506 донесен со Решението за југословенските стандарди за тркални лежаи („Службен лист на СФРЈ”, бр. 3/66).

Член 5

Овој правилник влегува во сила по истекот на два месеци од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 50-17520/1

10 декември 1984 година
Белград

Заменик – директор
на Сојузниот завод за стандардизација,
Милан Спасиќ, с. р.

58.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ЗА НАВОЈНИ ПРИКЛУЧОЦИ СО ВСЕЧЕН ПРСТЕН ЗА ЦЕВКИ И НАВОЈНИ ПРИКЛУЧОЦИ ЗА КОЧНИЦИ СО КОМПРИМИРАН ВОЗДУХ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат југословенските стандарди за навојни приклучоци со всечен прстен за цев-

ки и навојни приклучоци за кочници со компримиран воздух што ги имаат следните називи и ознаки:

1) Навојни приклучоци со всечен прстен за цевки. Прав вовртен приклучок. Форма и мери. — — — — —	JUS M.B6.702
2) Навојни приклучоци со всечен прстен за цевки. Цевна спојка. Форма и мери. — — — — —	JUS M.B6.703
3) Навојни приклучоци со всечен прстен за цевки. Прав преграден приклучок. Форма и мери. — — — — —	JUS M.B6.704
4) Навојни приклучоци со всечен прстен за цевки. Коленест преграден приклучок. Форма и мери. — — — — —	JUS M.B6.706
5) Навојни приклучоци со всечен прстен за цевки. Всечен прстен. Форма и мери. — — — — —	JUS M.B6.716
6) Навојни приклучоци со всечен прстен за цевки. Права преградна наставка. Форма и мери. — — — — —	JUS M.B6.717
7) Навојни приклучоци со всечен прстен за цевки. Вовртна наставка. Форма и мери. — — — — —	JUS M.B6.720
8) Навојни приклучоци со всечен прстен за цевки. Спојна наставка. Форма и мери. — — — — —	JUS M.B6.721
9) Навојни приклучоци со всечен прстен за цевки. Преградно колено. Форма и мери. — — — — —	JUS M.B6.722
10) Навојни приклучоци за кочници со компримиран воздух. Приклучок за крево и цевка. Форма и мери. — — — — —	JUS M.B6.908
11) Навојни приклучоци за кочници со компримиран воздух. Топчест приклучок за крево. Форма и мери. — — — — —	JUS M.B6.909
12) Навојни приклучоци за кочници со компримиран воздух. Продолжно редукционно колено. Форма и мери. — — — — —	JUS M.B6.915
13) Навојни приклучоци за кочници со компримиран воздух. Продолжен редукционен Т-чатал. Форма и мери. — — — — —	JUS M.B6.918
14) Навојни приклучоци за кочници со компримиран воздух. Подолго Т-чатал. Форма и мери. — — — — —	JUS M.B6.919
15) Навојни приклучоци за кочници со компримиран воздух. Вовртно колено. Форма и мери. — — — — —	JUS M.B6.924
16) Навојни приклучоци за кочници со компримиран воздух. Продолжение за крево и цевка. Форма и мери. — — — — —	JUS M.B6.925
17) Навојни приклучоци за кочници со компримиран воздух. Топчеста наставка за крево. Форма и мери. — — — — —	JUS M.B6.926
18) Навојни приклучоци за кочници со компримиран воздух. Притисен прстен. Форма и мери. — — — — —	JUS M.B6.931
19) Навојни приклучоци за кочници со компримиран воздух. Чаура за приклучоци на челниот систем. Форма и мери. — — — — —	JUS M.B6.949

Член 2

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се составен дел на овој правилник, а се објавуваат во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

Член 3

Применувањето на југословенските стандарди од член 1 на овој правилник не е задолжително.

Член 4

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престануваат да важат југословенските стандарди што ги имаат следните називи и ознаки:

- 1) Пневматични водови. Цевна спојка со коничен приклучок. Диспозиција — JUS M.B6.908

- 2) Пневматични водови. Цевна спојка со топчест приклучок. Диспозиција — JUS M.B6.909
- 3) Пневматични водови. Коничен приклучок за црево. Форма и мери. — JUS M.B6.925
- 4) Пневматични водови. Топчест приклучок за црево. Форма и мери. — JUS M.B6.926
- 5) Пневматични водови. Упорен прстен за цевни приклучоци според JUS M.B6.903. Форма и мери. — JUS M.B6.931
- 6) Пневматични водови. Фишек за цевни спојки на челниот систем. Форма и мери. — JUS M.B6.949
- донесени со Решението за југословенските стандарди за пневматични водови за кочници за друмски возила и други пневматични инсталации („Службен лист на СФРЈ”, бр. 6/67);
- 7) Продолжено редукично колено за спојки со затиснувачки конус. Форма и мери. — JUS M.B6.915
- 8) Продолжен редукиционен трикрак чатал за спојки со затиснувачки конус. Форма и мери. — JUS M.B6.918
- 9) Подолг трикрак чатал за спојки со затиснувачки конус. Форма и мери. — JUS M.B6.919
- 10) Вовртно колено. Форма и мери. — JUS M.B6.924
- донесени со Решението за југословенските стандарди за пневматички водови за кочници на друмски возила и други пневматички инсталации („Службен лист на СФРЈ”, бр. 49/67);
- 11) Диспозиција, состав и главни мерки на спојките и приклучоците. Цевен приклучок — JUS M.B6.702
- 12) Диспозиција, состав и главни мерки на спојките и приклучоците. Цевна спојка — JUS M.B6.703
- 13) Диспозиција, состав и главни мерки на спојките и приклучоците. Цевен провод низ преграда — JUS M.B6.704
- 14) Диспозиција, состав и главни мерки на спојки и приклучоци. Коленест провод низ преграда — JUS M.B6.706
- 15) Форма и мери на составните делови на спојки и приклучоци. Преградна цевна наставка за спојки — JUS M.B6.717
- 16) Форма и мери на составните делови на спојки и приклучоци. Вовратна цевна наставка за спојки — JUS M.B6.720
- 17) Форма и мери на составните делови на спојки и приклучоци. Цевна наставка за спојки — JUS M.B6.721
- 18) Форма и мери на составните делови на спојки и приклучоци. Преградно колено за спојки — JUS M.B6.722
- донесени со Решението за југословенските стандарди за цевни спојки и приклучоци со всечен прстен („Службен лист на СФРЈ”, бр. 33/72);
- 19) Всечен прстен за цевни спојки и приклучоци. Главни мери — JUS M.B6.716
- донесен со Решението за југословенските стандарди за мерни апарати и производи на прецизна механика („Службен лист на СФРЈ”, бр. 56/75).

Член 5

Овој правилник влегува во сила по истекот на три месеци од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 50-17523/1
10 декември 1984 година
Белград

Заменик – директор
на Сојузниот завод за стандардизација,
Милан Спасиќ, с. р.

59.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

ПРАВИЛНИК ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ЗА ПОЛУС- ПРОВОДНИЧКИ КОМПОНЕНТИ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат југословенските стандарди за полупроводнички компоненти што ги имаат следните називи и ознаки:

- 1) Полупроводнички компоненти. Референтни методи на мерењето. Општи услови — JUS N.R1.470
- 2) Биполарни транзистори. Референтни методи на мерењето — JUS N.R1.471

Член 2

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се составен дел на овој правилник, а се објавуваат во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

Член 3

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се задолжителни во целост, а ќе се произведат, односно увезат од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

Член 4

Овој правилник влегува во сила по истекот на два месеци од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 50-18830/1
25 декември 1984 година
Белград

Заменик – директор
на Сојузниот завод за стандардизација,
Милан Спасиќ, с. р.

60.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

ПРАВИЛНИК ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ЗА РЕГУЛАЦИОНИ ВЕНТИЛИ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат југословенските стандарди за регулациони вентили што ги имаат следните називи и ознаки:

- 1) Регулациони вентили. Капацитети за протек. Равенки за димензионирање на регулирачки вентили за нестисливи флуиди во условите на вграденост — JUS N.C5.090
- 2) Регулирачки вентили. Капацитет на протек. Равенки за димензионирање на регулирачки вентили за стисливи флуиди во условите на вграденост — JUS N.C9.091

Член 2

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се составен дел на овој правилник, а се објавуваат во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

Член 3

Применувањето на југословенските стандарди од член 1 на овој правилник не е задолжително.

Член 4

Овој правилник влегува во сила по истекот на три месеци од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 50-18837/1
25 декември 1984 година
Белград

Заменик – директор
на Сојузниот завод за стандардизација,
Милан Спасиќ, с. р.

61.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ЗА ОБРАБОТКА НА ИНФОРМАЦИИ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат југословенските стандарди за обработка на информации што ги имаат следните називи и ознаки:

1) Обработка на информации. Аритметички и логички операции. Термини и дефиниции	JUS I.A0.012
2) Обработка на информации. Техничка опрема. Термини и дефиниции (одбрани термини)	JUS I.A0.013
3) Обработка на информации. Претставување на податоци. Термини и дефиниции	JUS I.A0.015

Член 2

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се составен дел на овој правилник, а се објавуваат во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

Член 3

Применувањето на југословенските стандарди од член 1 на овој правилник не е задолжително.

Член 4

Овој правилник влегува во сила по истекот на три месеци од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 50-18836/1
25 декември 1984 година
Белград

Заменик – директор
на Сојузниот завод за стандардизација,
Милан Спасиќ, с. р.

62.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИОТ СТАНДАРД ЗА ПЕСТИЦИДИ

Член 1

Со овој правилник се пропишува југословенскиот стандард за пестициди што го има следниот назив и ознака:

Пестициди. Хербициди, Вообичаени називи, хемиски називи и синоними — — — JUS H.P0.006

Член 2

Југословенскиот стандард од член 1 на овој правилник е составен дел на овој правилник, а се објавува во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

Член 3

Применувањето на југословенскиот стандард од член 1 на овој правилник не е задолжително.

Член 4

Овој правилник влегува во сила по истекот на два месеци од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 50-18835/1
25 декември 1984 година
Белград

Заменик – директор
на Сојузниот завод за стандардизација,
Милан Спасиќ, с. р.

63.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ЗА РАДИОКОМУНИКАЦИИ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат југословенските стандарди за радиокомуникации што ги имаат следните називи и ознаки:

1) Радиокомуникации. Уреди што се користат во мобилни служби. Предаватели за видови на емисии А3Е, F3Е или G3Е. Методи за мерење	JUS N.N6.220
2) Радиокомуникации. Уреди што се користат во мобилни служби. Предаватели за видови на емисии А3Е, F3Е или G3Е. Методи на мерење. Карактеристики на мерните уреди	JUS N.N6.221
3) Радиокомуникации. Уреди што се користат во мобилни служби. Предаватели за видови на емисии А3Е, F3Е или G3Е. Методи за мерење. Насоки за изведување на полигони за мерење на зрачењето (30 m)	JUS N.N6.222

4) Радиокомуникации. Уреди што се користат во мобилни служби. Уреди за видови на емисии АЗЕ, F3E или G3E. Методи за мерење. Еквивалентна мрежа за мрежата на напојување — — — — — JUS N.N6.223

5) Радиокомуникации. Уреди што се користат во мобилни служби. Уреди за видови на емисии АЗЕ, F3E или G3E. Методи за мерење. Мерно место за мерење на зрачењето над 100 МН (3 m) — — — — — JUS N.N6.224

6) Радиокомуникации. Уреди што се користат во мобилни служби. Приемници за видови на емисии АЗЕ, F3E или G3E. Методи за мерење — — — — — JUS N.N6.230

7) Радиокомуникации. Уреди што се користат во мобилни служби. Приемници за видови на емисии АЗЕ, F3E или G3E. Методи за мерење. Мрежи за комбинирање — — — — — JUS N.N6.231

8) Радиокомуникации. Уреди што се користат во мобилни служби. Приемници за видови на емисии АЗЕ, F3E или G3E. Методи за мерење. Карактеристики на мерните уреди — — — — — JUS N.N6.232

9) Радиокомуникации. Уреди што се користат во мобилни служби. Приемници за видови на емисии АЗЕ, F3E или G3E. Методи за мерење. Импулсен шум, карактеристики на испитните уреди и баждачење — — — — — JUS N.N6.233

10) Радиокомуникации. Уреди што се користат во мобилни служби. Приемници за видови на емисии АЗЕ, F3E или G3E. Методи за мерење. Интермодулациони одзиви — — — — — JUS N.N6.234

11) Радиокомуникации. Уреди што се користат во мобилни служби. Приемници. Методи за мерење. Полигон за испитување на зрачењето (30 m) — — — — — JUS N.N6.236

12) Радиокомуникации. Уреди што се користат во мобилни служби. Приемници за видови на емисии R3E, H3E или J3E. Методи за мерење — — — — — JUS N.N6.250

Член 2

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се составен дел на овој правилник, а се објавуваат во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

Член 3

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се задолжителни во целост, а ќе се применуваат на радиокомуникациите од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

Член 4

Овој правилник влегува во сила по истекот на два месеци од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 50-18832/1
25 декември 1984 година
Белград

Заменик-директор
на Сојузниот завод за стандардизација,
Милан Спасиќ, с. р.

64.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ЗА ОСНОВНИ ИСПИТУВАЊА НА ВЛИЈАНИЕТО НА ОКОЛИНАТА

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат југословенските стандарди за основните испитувања на влијанието на околината што ги имаат следните називи и ознаки:

1) Основни испитувања на влијанието на околината. Постапка Qc: Испитување на затнатоста на куќиштето спрема испуштањето на гасот — — — — — JUS N.A5.772

2) Основни испитувања на влијанието на околината. Постапка Qd: Испитување на затнатоста на куќиштето спрема испуштањето на гасот — — — — — JUS N.A5.773

3) Основни испитувања на влијанието на околината. Постапка Uc: Испитување на механичката издржливост на приклучоците при завиткување — — — — — JUS N.A5.787

4) Основни испитувања на влијанието на околината. Постапка Ud: Испитување на механичката издржливост на приклучоците и приборите за прицврстување при дејството на вртежниот момент — — — — — JUS N.A5.788

5) Основни испитувања на влијанието на околината. Постапка Qk: Испитување на затнатоста на испитниот гас. Метод на испитување со масен спектрометар — — — — — JUS N.A5.864

6) Основни испитувања на влијанието на околината. Постапка Ql: Испитување на затнатоста во садот за притисок (бомби) — — — — — JUS N.A5.865

Член 2

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се составен дел на овој правилник, а се објавуваат во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

Член 3

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се задолжителни во целост, а ќе се применуваат на основните испитувања на влијанието на околината од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

Член 4

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престануваат да важат југословенските стандарди што ги имаат следните називи и ознаки:

1) Основни испитувања на влијанието на околината. Постапка Qc: Затнатост на куќиштето спрема пропуштањето на гасот — — — — — JUS N.A5.772

2) Основни испитувања на влијанието на околината. Постапка Qd: Затнатост на куќиштето спрема истекувањето на течност — — — — — JUS N.A5.773
донесени со Правилникот за југословенските стандарди за основни испитувања на влијанието на околината („Службен лист на СФРЈ“, бр. 52/80).

Член 5

Овој правилник влегува во сила по истекот на два месеца од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 50-18831/1
25 декември 1984 година
Белград

Заменик-директор
на Сојузниот завод за стандардизација,
Милан Спасиќ, с. р.

65.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

ПРАВИЛНИК ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ЗА ЧИСТИ ХЕМИКАЛИИ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат југословенските стандарди за чисти хемикалии што ги имаат следните називи и ознаки:

1) Чисти хемикалии. Амониумхлорид. Технички услови — — — — —	JUS H.G2.054
2) Чисти хемикалии. Амониумхлорид. Определување на содржината на амониумхлорид. Волуметриски метод — — — — —	JUS H.G8.192
3) Чисти хемикалии. Амониумхлорид. Определување на содржината на материји нерастворливи во вода. Гравиметриски метод — — — — —	JUS H.G8.193
4) Чисти хемикалии. Амониумхлорид. Мерење на рН вредност. Потенциометриски метод — — — — —	JUS H.G8.194
5) Чисти хемикалии. Амониумхлорид. Определување на содржината на сулфат. Турбидиметриски метод — — — — —	JUS H.G8.195
6) Чисти хемикалии. Амониумхлорид. Определување на содржината на нитрат. Колориметриски метод — — — — —	JUS H.G8.196
7) Чисти хемикалии. Амониумхлорид. Определување на содржината на фосфат. Спектрофотометриски метод — — — — —	JUS H.G8.197
8) Чисти хемикалии. Амониумхлорид. Определување на содржината на железо. Колориметриски метод — — — — —	JUS H.G8.198
9) Чисти хемикалии. Амониумхлорид. Определување на содржината на олово, бакар, никел и цинк. Метод на атомска апсорпција — — — — —	JUS H.G8.199
10) Чисти хемикалии. Амониумхлорид. Определување на содржината на калциум и магнезиум. Метод на атомска апсорпција — — — — —	JUS H.G8.200
11) Чисти хемикалии. Амониумхлорид. Определување на содржината на натриум и калиум. Метод на емисиона спектрофотометрија со пламен — — — — —	JUS H.G8.201
12) Чисти хемикалии. Амониумхлорид. Определување на остатокот по жарење. Гравиметриски метод — — — — —	JUS H.G8.202

Член 2

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се составен дел на овој правилник, а се објавуваат во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

Член 3

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се задолжителни во целина, а ќе се применуваат на чисти хемикалии што ќе се произведат, односно увезат од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

Член 4

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи југословенскиот стандард што го има следниот назив и ознака:

Чисти хемикалии. Амониум хлорид — JUS H.G2.054 донесен во Решението за југословенските стандарди од областа на хемиската индустрија („Службен лист на СФРЈ“, бр. 17/65).

Член 5

Овој правилник влегува во сила по истекот на два месеци од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 50-18833/1
25 декември 1984 година
Белград

Заменик-директор
на Сојузниот завод за стандардизација,
Милан Спасиќ, с. р.

66.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

ПРАВИЛНИК ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ЗА ПРЕНОСНИ АЛАТИ СО ЕЛЕКТРОМОТОРИ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат југословенските стандарди за преносни алати со електромотори што ги имаат следните називи и ознаки:

1) Преносни алати со електромотори. Барања за сигурност. Општи технички услови и испитувања — — — — —	JUS N.M6.001
2) Преносни алати со електромотори. Одвртки и ударни одвртки. Дополнителни технички услови и испитувања — — — — —	JUS N.M6.030
3) Преносни алати со електромотори. Лентести брусилки. Дополнителни технички услови и испитувања — — — — —	JUS N.M6.045
4) Преносни алати со електромотори. Первибратори. Дополнителни технички услови и испитувања — — — — —	JUS N.M6.065
5) Преносни алати со електромотори. Ножици за лим. Дополнителни технички услови и испитувања — — — — —	JUS N.M6.090

Член 2

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се составен дел на овој правилник, а се објавуваат во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

Член 3

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се задолжителни во целост, а ќе се применуваат на преносни алати со електромотори што ќе се произведат, односно увезат од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

Член 4

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престануваат да важат југословенските стандарди што ги имаат следните називи и ознаки:

1) Преносни алати со електромотори. Технички услови и испитувања — — —	JUS. N.M6.010
2) Одвивачи. Дополнителни технички услови — — — — —	JUS. N.M6.030
3) Лентести брусилки. Дополнителни технички услови — — — — —	JUS. N.M6.045
4) Первибратори. Дополнителни технички услови — — — — —	JUS. N.M6.065
5) Ножици за лим. Дополнителни технички услови — — — — —	JUS. N.M6.090

донесени со Решението за југословенските стандарди за инсталациони склопки и преносни алати со електромотори („Службен лист на СФРЈ”, бр. 42/66).

Член 5

Овој правилник влегува во сила по истекот на три месеци од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 50-18838/1
25 декември 1984 година
Белград

Заменик-директор
на Сојузниот завод за стандардизација,
Милан Спасиќ, с. р.

67.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ЗА ЕНЕРГЕТСКИ ТРАНСФОРМАТОРИ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат југословенските стандарди за електронски трансформатори што ги имаат следните називи и ознаки:

1) Енергетски трансформатори. Општи технички услови — — — — —	JUS. N.H1.011
2) Енергетски трансформатори. Зголемување на температурата — — — — —	JUS. N.H1.012
3) Енергетски трансформатори. Степени на изолација и диелектрични испитувања. — — — — —	JUS. N.H1.013
4) Енергетски трансформатори. Изводи и спреги — — — — —	JUS. N.H1.014
5) Енергетски трансформатори. Издржливост при куса врска — — — — —	JUS. N.H1.015
6) Енергетски трансформатори. Оптоварување на маслени трансформатори — — — — —	JUS. N.H1.016
7) Мерење на нивото на бучава на трансформатори и придушници — — — — —	JUS. N.H1.017

Член 2

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се состепен дел на овој правилник, а се објавуваат во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

Член 3

Освен точка 9 на југословенскиот стандард JUS N.H1.011, точ. 16, 17 и 18 на југословенскиот стандард JUS

N. H1.013 и точ. 8 и 9 на југословенскиот стандард JUS N.H1.014, како и југословенските стандарди JUS N.H1.016 и JUS N.H1.017 чија примена не е задолжителна, југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се задолжителни во целост, а ќе се применуваат на енергетски трансформатори што ќе се произведат, односно увезат од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

Член 4

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Решението за југословенските стандарди за енергетски трансформатори („Службен лист на СФРЈ”, бр. 34/62).

Член 5

Овој правилник влегува во сила по истекот на три месеци од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 50-18829/1
25 декември 1984 година
Белград

Заменик-директор
на Сојузниот завод за стандардизација,
Милан Спасиќ, с. р.

68.

Врз основа на член 22 став 2 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација пропишува

ПРАВИЛНИК
ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ЗА АНХИДРИДИ НА МАЛЕИНСКА КИСЕЛИНА

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат југословенските стандарди за анхидрид на малеинска киселина што ги имаат следните називи и ознаки:

1) Анхидрид на малеинска киселина, технички. Технички услови — — — — —	JUS. N.B2.037
2) Анхидрид на малеинска киселина, технички. Определување на содржината на анхидрид на малеинска киселина. Волуметриски метод — — — — —	JUS. N.B2.401
3) Анхидрид на малеинска киселина, технички. Определување на бојата на испотена мостра во единици според Хазен. Колориметриски метод — — — — —	JUS. N.B2.402
4) Анхидрид на малеинска киселина, технички. Определување на точката на кристализација — — — — —	JUS. N.B2.403
5) Анхидрид на малеинска киселина, технички. Определување на содржината на слободни киселини (како малеинска киселина). Потенциометриски метод — — — — —	JUS. N.B2.404
6) Анхидрид на малеинска киселина, технички. Определување на остатокот на жарењето. Гравитериски метод — — — — —	JUS. N.B2.405
7) Анхидрид на малеинска киселина, технички. Определување на содржината на железо. Фотометриски метод — — — — —	JUS. N.B2.406
8) Анхидрид на малеинска киселина, технички. Определување на содржината на анхидрид на малеинска киселина. Потенциометриски метод — — — — —	JUS. N.B2.420
9) Анхидрид на малеинска киселина, технички. Определување на содржината на бензенска и на О-толуенска киселина и анхидриди на цитраконска и фтална киселина. Метод на гасна хроматографија — — — — —	JUS. N.B2.421

10) Анхидрид на малеинска киселина, технички. Определување на стабилноста на бојата во единици според Хазен. Колориметриски метод — — — — — JUS. N.B2.422

Член 2

Југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се составен дел на овој правилник, а се објавуваат во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

Член 3

Освен југословенските стандарди JUS H.B8.405, JUS H.B8.406, JUS H.B8.421 и JUS H.B8.422 чие применување не е задолжително, југословенските стандарди од член 1 на овој правилник се задолжителни во целост, а ќе се применуваат на анхидрид на малеинска киселина што ќе се произведат, односно увезат од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

Член 4

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Решението за југословенските стандарди од областа на хемиската индустрија („Службен лист на СФРЈ”, бр. 69/72).

Член 5

Овој правилник влегува во сила по истекот на три месеци од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 50-18834/1
25 декември 1984 година
Белград

Заменик-директор
на Сојузниот завод за стандардизација,
Милан Спасиќ, с. р.

69.

Врз основа на член 56 ст. 1 до 4, член 58 став 3 и член 60 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација издава

НАРЕДБА

ЗА ЗАДОЛЖИТЕЛНО АТЕСТИРАЊЕ НА ЧЕЛИЧНИ СРЕДСТВА ЗА ЗАТВОРАЊЕ НА ОТВОРИ ЗА ДВИЖЕЊЕ ВО ЗАСОЛНИШТАТА И ДВОНАМЕНСКИТЕ ОБЈЕКТИ

1. На задолжително атестирање подлежат челичните средства за затворање на отвори за движење (во натамошниот текст: средства за затворање) во засолништата и дво-наменските објекти (во натамошниот текст: засолништа).

Средствата за затворање се: врата и капаци произведени од челик.

2. Постапките за испитување заради задолжително атестирање на средствата за затворање се следните:

1) испитување на типот на средствата за затворање – постапка по која се испитуваат мострите за да се утврди дали одговараат на одредбите од оваа наредба, а заради издавање на типски атест;

2) испитување на поединечно изработени средства за затворање – постапка по која се испитува средството за затворање за да се утврди дали одговара на одредбите од оваа наредба, а заради издавање на поединечен атест;

3) испитување на средства за затворање од домашно сериско производство – постапка на контролно испитување на средствата за затворање од производната линија, а заради утврдување на сообразноста на карактеристиките пропишани со оваа наредба со карактеристиките на атестираниот тип;

4) испитување на средствата за затворање од увоз – постапка по која се испитува серија на средствата за затворање (ако доаѓаат во партии) врз основа на земање мостри според југословенскиот стандард JUS N.NO.029 или според одредбата под 2 на овој став, ако се во прашање поединечно увезени средства за затворање.

Типот на средствата за затворање се определува според следните карактеристики:

1) со мерите на светлиот отвор прикажан на сликата од овој став;

2) со заштитни својства, и тоа: со отпорност на притисок, со отпорност на топлотно оптоварување и со непропусност за навлегување на контаминиран материјал (со херметичност);

3) со обликот на крилата – вратниците;

4) со насоката на отворање на крилата – вратниците;

5) со функционалните карактеристики.

3. На испитување заради задолжително атестирање подлежат следните карактеристики на квалитетот на средствата за затворање;

1) техничката документација;

2) мерите;

3) отпорноста на механичко оптоварување;

4) херметичноста;

5) отпорноста на топлотно оптоварување (дејството на високите температури на гасовите, пареата и воздухот);

6) функционалноста;

7) конструкционите карактеристики.

4. Техничката документација од точка 3 на оваа наредба ја содржи:

1) конструкционата документација со главен монтаж нацрт, со цртежи на елементите, со спецификација на материјалот и со список на стандардите и на прописите врз основа на кои е изработена;

2) пресметките на котвењето, на отпорноста на натпритисок и на негативно оптоварување, со назначување на десетте најоптоварени места на конструкцијата;

3) техничките услови за изработка, со податоци за квалитетот на материјалот, на обработката и на заварените споevi и за формата, мерите и толеранцијата на составните делови и со податоци за материјалите за заварување, херметизација, термичка изолација и заштита од корозија;

4) упатство за вградување, ракување и одржување.

Мерите од точка 3 на оваа наредба мораат да ги исполнуваат следните услови:

1) мерите на средствата за затворање мораат да бидат во согласност со мерите на светлиот отвор пропишани во Правилникот за техничките нормативи за засолништа („Службен лист на СФРЈ”, бр. 55/83) и со мерите прикажани во техничката документација;

2) толеранциите на мерите на светлиот отвор и на габаритите на крилата изнесуваат $\pm 2 \text{ mm}$;

3) деформираноста на крилата и на рамките смее да биде таква што разликата помеѓу подолгата и пократката дијагонала да изнесува најмногу 3 mm ;

4) крилата на средствата за затворање мораат да ги преклопуваат рамките, и тоа:

– за вратата и капациите отпорни на притисок – најмалку $40 \pm 2 \text{ mm}$;

– за вратата и капациите херметички – најмалку $30 \text{ mm} \pm 2 \text{ mm}$;

5) зјајот помеѓу металните површини на крилата и на рамките (граничникот) во затворена положба на средствата за затворање изнесува до 2 mm ;

6) дозволената искривеност на крилата и рамката, мерена на краевите на дијагоналите, изнесува и во раставена и во склопена положба до 2 mm ;

Отпорноста на механичко оптоварување од точка 3 на оваа наредба мора да ги исполнува следните услови:

1) херметичките средства за затворање отпорни на притисок мораат во границите на дозволените напони да издржат: оптоварување на натпритисок на воздушен ударен бран (во натамошниот текст: позитивно оптоварување), изразено со статички рамномерно распоредено оптоварување кое дејствува нормално врз надворешната страна на крилата, а кое зависно од обемот на заштитата изнесува 100, 200, 300, 400, 600 или 900 кРа и дејство на одбојот изразено со статички рамномерно распоредено оптоварување (во натамошниот текст: негативно оптоварување) што дејствува нормално врз внатрешната површина на крилата, а кое зависно од обемот на заштитата изнесува 20, 40, 60, 80, 120 и 180 кРа;

2) херметичките средства за затворање отпорни на топлотно оптоварување, мораат во границите на дозволените напони да издржат статичко рамномерно распоредено оптоварување што дејствува нормално врз површината на крилата наизменично во двете насоки и кое изнесува 10 кРа;

3) допуштените напони за основниот челичен материјал на средствата за затворање, изнесуваат:

– за притисок, свиткување и стегане $\sigma_{\text{dop}} = 0,8 \sigma_v$

– за симнување $\tau_{\text{dop}} = 0,426 \sigma_v$

каде:

– σ_v – е граница на развлекувањето;

4) средствата за затворање, под оптоварувањето пропишано со оваа наредба, не смеат да претрпат пластични деформации што ја нарушуваат функционалноста на тие средства во целост и по елементи.

Херметичноста од точка 3 на оваа наредба мора да исполнува еден од следните услови:

1) при излагањето на внатрешната страна на средствата за затворање на натпритисок од најмалку 100 Ра, на температурата на околината, е обезбедена непропустливост за минување на воздух, гасови, пареа и прав, или

2) при излагањето на натпритисок на внатрешната страна на средството за затворање, на температура на околината, според начинот предвиден во точка 5 од оваа наредба, е ограничено паѓањето на притисокот во херметизирана комора на $\Delta p = 100$ Ра, во траење од пет минути.

Отпорноста на топлотно оптоварување (дејство на високи температури на гасови, пареа и воздух) од точка 3 на оваа наредба мора да ги исполнува следните услови:

1) херметичките средства за затворање отпорни на топлотно оптоварување мораат да издржат дејство на високи температури на воздухот, гасовите и пареата на кои се изложени со својата надворешна страна и со своите термоизолациони особини да го забават порастот на температурата на воздухот во внатрешноста на засолништето;

2) температурата на внатрешната површина на платното од крилата на херметичките средства за затворање отпорни на топлотно оптоварување, по излагањето на надворешната страна на дејството на врел гас или воздух на начинот предвиден во точка 5 од оваа наредба, по 90 минути не смее да ја преминува вредноста од 343 К, а на местата на термичките мостови – вредноста од 363 К;

3) термоизолационото полнење на херметичките средства за затворање отпорни на топлотно оптоварување мора да биде еквивалентно на квалитетот на минералната волна пропишан со југословенскиот стандард JUS U.M9.015 и мора да биде вградено така што да обезбедува исполнување на условите пропишани со оваа наредба;

4) квалитетот на основното премачкување и на бојата мора да биде таков што при излагањето на средството за затворање на висока температура, според точка 5 од оваа наредба, премачкувањата и боите да не испштаат штетни и отровни материји опасни за здравјето на луѓето;

5) отпорноста на затиначот вграден во средството за затворање, во поглед на дејството на високи температури, мора да ги исполнува условите предвидени со одредбите под 5 на точка 5 од оваа наредба. Ако затиначот е зашти-

тен од дејството на високи температури со конструкцијата и обликот на средството за затворање и/или со примена на додатни термоизолациони материјали, отпорноста на затиначот на високи температури (топлотно оптоварување) може да биде помала, сразмерно со остварената заштита.

Функционалноста од точка 3 на оваа наредба мора да ги исполнува следните услови:

1) силата на заклучувањето на крајот на лостот за рачно затворање, односно отворање на средството за затворање, не смее да биде поголема од 600 N за врата и 400 N за капаците;

2) средствата за затворање мораат да бидат изработени така што да овозможуваат ослободување на отворот за движење во случај на потреба, со исфрлање на крилата на средството за затворање на надвор, ако средството е во затворена и заклучена положба;

3) исфрлањето на крилата се врши од внатрешната страна или од внатрешната и надворешната страна на засолништето, и тоа без задвижување на механизмот за отклучување;

4) ако исфрлањето на крилата се врши рачно – со помош на лост, силата на крајот на лостот не смее да биде поголема од 700 N;

5) ако исфрлањето на крилата се врши рачно – со помош на механизмот за исфрлање, силата на крајот на рачката на механизмот не смее да биде поголема од 250 N;

6) средствата за затворање мораат да ги задржат своите функционални карактеристики по илјада последовни отворања, односно затворања и по сите испитувања извршени според точка 5 на ова наредба.

Конструкционите карактеристики од точка 3 на оваа наредба мораат да ги исполнуваат следните услови:

1) дебелината на лимот на платното на крилата на средството за затворање отпорни на притисок, изнесува најмалку 3 mm;

2) дебелината на лимот на платното на крилата на херметичките средства за затворање отпорни на топлотно оптоварување изнесува најмалку 2,5 mm;

3) средствата за затворање мораат да имаат праг висок најмалку 50 mm, а широк најмногу 300 mm, со тоа што може да биде фиксиран или подвижен;

4) конструкционото решение на средството за затворање со подвижен праг мора да биде такво што да обезбедува отпорност на механичко оптоварување и херметичност, во согласност со одредбите на оваа наредба;

5) средствата за затворање мораат да имаат механизам за поединечно или централно заклучување и од надворешната и од внатрешната страна, и тоа: кај свртливи крила – на најмалку две места, а кај подвижни крила – на најмалку четири места;

6) механизмот за заклучување мора да биде обезбеден од самоотворање, а движењето на лостот при затворањето мора да биде одозгора надолу и мора да биде ограничено со граничник;

7) средствата за затворање отпорни на притисок мораат од надворешната страна да бидат опремени со брави за заклучување, а од внатрешната страна со посебен уред за блокирање на механизмот за заклучување одвнатре;

8) средствата за затворање мораат да бидат опремени со котви (анкери) за врзување на сидната маса на засолништето и за пренесување на оптоварувањето на масата на средството за затворање и на оптоварувањето според одредбите на став 3 од оваа точка, на сидовите на засолништето;

9) бројот, мерите и распоредот на котвата мораат да бидат определени со пресметка така што да се земат предвид распоредот на оптоварувањето по механизмите за заклучување, шарките и потпирачите и да обезбедат цврсто поврзување на рамките на средството за затворање со сидната маса на засолништето;

10) средството за затворање мора да биде конструирано така што при изработката, испитувањето, монтажата и експлоатацијата да не настанат деформации;

11) средството за затворање мора да биде конструирано така што крилото да налегне на довртникот (рамката) од страна на позитивното оптоварување (однадвор);

12) затиначот на средството за затворање мора да биде поставен на крилото на средството и мора да биде вграден така што оптоварувањето од став 3 на оваа точка да го преземат металните делови на крилото и на довратникот на средството. Збиеноста на затиначот не смее да ја преминува границата на еластичност на материјалот на затиначот. Затиначот треба да е заштитен со конструкција, со термоизолациони ленти или со влошки, од непосредното дејство на топлотното оптоварување, од одредбите на став 5 од оваа точка.

5. Карактеристиките на квалитетот на средството за затворање се испитуваат, и тоа:

1) техничката документација од точка 4 став 1 на оваа наредба, заради утврдување на усогласеноста на техничката документација со условите пропишани со оваа наредба и утврдување на усогласеноста на мострите со техничката документација;

2) мерите од точка 4 став 1 на оваа наредба се испитуваат на рамна и цврста подлога, со мерна лента и механички мерила – еталони за мерење на зјај;

3) отпорноста на механичко оптоварување од точка 4 став 3 на оваа наредба се испитува на следниот начин:

- средството за затворање се поставува врз уредот за создавање на хидростатички притисок во хоризонтална положба, така што да се потпира врз своите шарки и затворачи;

- вградувањето на средството за затворање на уредот за создавање на хидростатички притисок, при испитувањето мора во целост да ги исполнува условите на вградувањето на тоа средство во засолниште;

- мерењето на напрегањето во конструкцијата се врши со електроотпорни тензометарски мерни ленти (во натамошниот текст: тензометарски ленти), а регистрирањето на мерните голедини се врши со мерниот систем за мерење на статичко напрегање;

- тензометарските ленти се поставуваат на најмалку десет места на максималните напрегања;

- хидростатичкиот притисок се мери за време на испитувањето со прецизен испитен манометар од класа на точноста 0,6;

- хидростатичкиот притисок се зголемува степенесто до достигнување на испитниот притисок определен со вредностите на оптоварувањето во став 3 точка 4 од оваа наредба, при што чекорот на оптоварувањето изнесува 1/5 од испитниот притисок. Испитниот притисок се одржува во траење од една минута.

За херметички средства за затворање отпорни на притисок, се врши испитување на позитивното оптоварување и на негативното оптоварување, и тоа:

- отпорноста на позитивното оптоварување се врши со нанесување на хидростатички притисок на надворешната страна на средството за затворање што при употребата е изложена на дејството на воздушниот ударен бран на експлозијата;

- отпорноста на негативното оптоварување се врши со нанесување на хидростатички притисок врз внатрешната страна на средството, спротивна од насоката на воздушниот ударен бран на експлозијата.

За херметички средства за затворање отпорни на топлотно оптоварување, на хидростатички притисок се излага прво надворешната страна, а потоа внатрешната страна на средството.

Испитувањето на отпорноста на механичко оптоварување се повторува трипати.

За време на испитувањето на отпорноста на механичко оптоварување, не смее да дојде до пластични деформации на врзните елементи (шарки, механизми за заклучување, итн.), што би ги нарушиле карактеристиките на квалитетот пропишани со оваа наредба;

4) херметичноста од точка 4 став 4 на оваа наредба се испитува на порталот кој обезбедува обесување на доврат-

никот со крило во положба на експлоатацијата. Врската на довратникот и порталот мора да биде целосно херметизирана. Испитувањето се врши на еден од следните два начина, и тоа:

а) испитување со дим се врши така што во херметизиран простор, кој од една страна е затворен со крилото на средството за затворање, а од другата страна е затворен со вертикалниот сид на порталот, се палат материј кои при согорувањето создаваат нештетен дим (цинкова магла т.е. „Бергерова смеса“), со истовремено воведување на воздух под притисок во херметизираниот простор. Масата на материјата која создала дим, изнесува два грама.

Воведување на воздух се врши низ отвор со приклучок во сидот на порталот, а притисокот се контролира со микроманометар што се приклучува кон приклучок посебно изработен за тоа сместен во сидот на порталот.

По стабилизирањето на натпритисокот од 100 Pa во херметизираниот простор, се врши контрола на навлегувањето на димот по обемот на крилото со помош на избор на светлина со јачина од 500 W, во траење од 5 минути.

Се смета дека мострата го исполнила условот за херметичност, ако за време на испитувањето не дојде до навлегување на дим;

б) испитување со паѓање на притисокот се врши така што по стабилизирање на натпритисокот од 1000 Pa во херметизираниот простор, со повторно отчитување на манометарот по пет минути се утврдува „почетниот притисок“ кој не смее да биде помал од 400 Pa.

Истовремено почнува да се врши контрола на херметичноста, со отчитување на паѓањето на „почетниот притисок“ на микроманометарот.

Отчитувањето на вредноста на микроманометарот се врши во временски интервали од по 30 секунди, во траење од пет минути.

Се смета дека мострата го исполнила условот на херметичност, ако натпритисокот во херметизираниот простор не опаднал повеќе од 100 Pa во однос на „почетниот притисок“, во траење од пет минути.

5) отпорноста на топлотното оптоварување (дејство на високи температури на гасовите, пареата и воздухот) од точка 4 став 5 на оваа наредба се испитува на тој начин што херметичко средството за затворање отпорно на топлотно оптоварување се монтира на соодветен отвор на пожарната комора, конструирана во согласност со југословенските стандарди JUS U.J1.090 и JUS U.J1.160, така што со надворешната страна на крилото е свртено кон комората.

Во пожарната комора се развива висока температура со воведување на врел гас или воздух низ приклучокот вграден во сидот на комората, или со развивање на пожар во самата комора, со што надворешната страна на крилото на средството за затворање се излага на дејството на висока температура.

Режимот на порастот на температурата во пожарната комора е определен во следната табела 1.

Табела 1

t	0	10	20	30	40	50	60	70	80	90
ΔT	0	110	156	191	220	246	270	291	311	330

каде што е:

- t – време на изложеноста на средството, во минути
- ΔT – пораст на температурата во пожарната комора во однос на температурата на околината, во степени на Келвин.

Порастот на температурата во пожарната комора се мери за време на испитувањето со вградени термопарови, според точка 4.1 од југословенскиот стандард JUS U.J1.070

Мерењето на температурата на неизложената страна на мострата (внатрешна страна на крилото) се врши со термопарови или со електроотпорни термометри, во согласност со југословенскиот стандард JUS U.J1.200. Термопаровите мораат да имаат компензациони водови до местото на температурата на споредувањето (температура на околната која смее да се движи помеѓу 278 и 303 K).

Температурата се мери на најмалку пет места на крилото на средството за затворање, и тоа на пресеците на дијагоналите на крилото и четвртините на крилото, како и на местата на термичките мостови (навлегувања на метални елементи низ крилото), на растојание не помало од 100 mm од рамката на средството;

6) функционалноста од точка 4 став 6 на оваа наредба се испитува на следниот начин:

- мерењето на силата на заклучувањето се врши со динамометар или со соодветни тегови на најголемиот крак на лостот, при што измерената сила не смее да ја надминува пропишаната вредност;

- испитување на можноста за исфрлање на крилата на средството за затворање се врши така што тоа, заедно со доврзникот, се вградува на порталот за испитување и така вградено се заклучува со затворачи. Со користење на лостот за исфрлање со должина од 1.200 mm, или на механизмот за исфрлање, крилото на средството се одвојува од доврзникот, при што силата на крајот на лостот за исфрлање односно на крајот на рамката на механизмот за исфрлање не смее да ја надминува пропишаната вредност. Тоа испитување се повторува трипати;

- испитување на трајноста на средството за затворање, во смисла на точка 4 став 6 од одредбата под 6 на оваа наредба, се врши на опитниот портал, на кој средството се вградува заедно со доврзникот. Крилото на средството се врзува со посебен механизам за механички или електричен погон, кој врши отворање на крилата на средството за затворање до 60°, а потоа го затвара без пригушување. Таа постапка се повторува илјада пати последовно. Се смета дека средството за затворање го задоволито тоа испитување ако во текот на испитувањето не е оштетена мострата или не се нарушени неговите функционални конструкциони карактеристики.

7) конструкциите карактеристики од точка 4 став 7 на оваа наредба се испитуваат визуелно и со мерење на пропишаните димензии со соодветни мерила.

6. Организацијата на здружен труд која произведува или увезува средства за затворање, со барањето за вршење на работите на задолжително атестирање, што ѝ го поднесува на организацијата на здружен труд овластена за вршење на работи на задолжително атестирање, ги доставува и следните податоци:

- 1) краток опис на средството за затворање со дефиниција на типот според точка 2 од оваа наредба;
- 2) техничка документација;
- 3) доказ за квалитетот:

- на материјалите кои во конструкцијата на средството за затворање директно се изложени на отповарувањата од точка 4 став 3 на оваа наредба,

- на материјалите за изработка на затиначката лента за запирање,

- на материјалите за термичка изолација,
- на заварените spojeви;

4) доказ за квалитетот на материјалите за заштита од корозија, и тоа:

- на материјалот за основното премачкување и боја,
- на разредувачот,
- на материјалот за подмачкување;

5) доказ за стручната способност на заварувачите, во согласност со југословенскиот стандард JUS C.T3.061.

7. Мострите за испитување, заради вршење на работи на задолжително атестирање на типот на средството за

затворање, ги избира организацијата на здружен труд овластена за вршење на работи на задолжителното атестирање кај производителот од произведената количина на средството за затворање, или на складот на увозникот – од партијата од увоз.

За испитување се потребни две мостри од еден тип – за средствата за затворање од домашно производство или една мостра од еден тип – за партија од увоз.

За земање на мостра, организацијата на здружен труд овластена за вршење на работи на задолжителното атестирање составува записник, кој содржи:

- 1) фирма, односно назив и седиште на производителот, односно увозникот;
- 2) назив и тип на производот;
- 3) број на мострите;
- 4) ознаки на мострите;
- 5) место и датум на земање на мострите;
- 6) известување за забележените недостатоци како што се: видливи грешки на средството за затворање, туѓи материи видливи со голо око, неуедначеност на бојата, нецелосно или погрешно означување, непостоење на упатство за ракување и одржување, итн.

Записникот го потпишуваат претставниците на производителите односно на увозниците и претставниците на организацијата на здружен труд овластена за вршење на работи на задолжителното атестирање.

Мострите по испитувањето се чуваат кај производителот. Ако производителот одлучи дека може да ги вгради во засолниште, за тоа ја известува организацијата на здружен труд овластена за вршење на работи на задолжителното атестирање што го издала атестот, со точна назнака на локацијата на вградувањето.

8. Извештајот за испитување на средствата за затворање, што се произведувани во Социјалистичка Федеративна Република Југославија, содржи:

- 1) основни технички податоци за средството за затворање;
- 2) податоци за земањето на мостри, и тоа: број на мострите, ознаки на мострите, место и датум на земањето на мострите и број на записникот;
- 3) вредности на карактеристиките на квалитетот, добиени со испитувањата извршени во согласност со точка 5 од оваа наредба;
- 4) заклучок во кој организацијата на здружен труд овластена за вршење на работи на задолжителното атестирање го образлага издавањето или одбивањето на издавање на атестот;
- 5) назив на организацијата на здружен труд овластена за вршење на работи на задолжителното атестирање, седиште и датум, потпис на овластеното лице и отпечаток на печатот.

Извештајот за испитување на средствата за затворање, што се увезени од странство, покрај податоците од став 1 на оваа точка, содржи и: вид и тип на средството, назив на производителот, земја на потеклото, назив на испорачувачот односно на увозникот, број и датум на заклучницата, број и датум на договорот, број и датум на фактурата, место и датум на втасувањето и количина.

9. За средствата за затворање за кои со испитување ќе се утврди дека ги исполнуваат пропишаните услови, организацијата на здружен труд овластена за вршење на работи на задолжителното атестирање издава атест, кон кој прилага извештај за испитувањето.

Атестот, со приложениот извештај за испитувањето, се издава во три примероци од кои еден се доставува до подносителот на барањето за атестирање, еден до Сојузниот завод за стандардизација, а еден го задржува организацијата на здружен труд што го издала атестот.

Рокот на важењето на атестот за атестираниот тип на средството за затворање од домашно производство, што се произведува сериски, е шест години од денот на издава-

њето на атестот, ако со контролно испитување извршено според точка 11 на оваа наредба се утврди дека средствата за затворање од производството се сообразни со атестира-ниот тип.

Важењето на издадениот типски атест престанува и кога на атестираниот тип на средството за затворање се извршат измени во конструкцијата, што влијаат врз пропишаните карактеристики на средството. Во тој случај, производителот, за извршените измени, мора да ја извести организацијата на здружен труд овластена за вршење на работи на задолжителното атестирање што го издала атестот, заради повторно атестирање на тој тип средство за затворање.

Рокот на важењето на атестот за средствата за затворање од увоз е една година.

Се смета дека средство за затворање е снабдено со важечки атест, без оглед на датумот на продажбата, ако е произведено во рокот на важењето на атестот.

10. Средството за затворање за кое е издаден атест, производителот односно увозникот го означува со атестен знак.

Означувањето со атестен знак се врши на посебна плочка, налепница или со втиснување, во горниот десен агол од надворешната страна на средството за затворање, во согласност со Наредбата за изгледот и употребата на атестниот знак („Службен лист на СФРЈ”, бр. 4/79 и 31/81), при што големината „В” од точка 4 на таа наредба мора да изнесува најмалку 50 mil.

Атестниот знак со кој се означува средството за затворање мора да содржи и две буквени ознаки и две бројчени ознаки. Буквените ознаки се однесуваат на групата и подгрупата на југословенски стандарди на кои им припаѓа тоа средство (SK) а бројчените ознаки се шифри на организациите на здружен труд овластени за вршење на работи на задолжителното атестирање.

Покрај атестниот знак, атестираното средство за затворање мора да биде означено и со посебна плочка, која содржи:

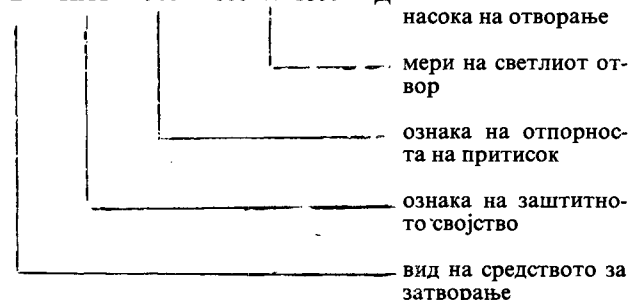
- 1) податоци за фирмата односно назив и седиште на производителот;
- 2) ознака на типот на производот, според табела 2;
- 3) број и датум на издавањето на типскиот атест;
- 4) производствен број;
- 5) година на производството.

Табела 2

Вид и тип	Назив или својство	Ознака
Вид	врата	В
	капаи	К
Заштитно својство	отпорност на притисок	П
	херметичност	Х
	отпорност на топлотно оптоварување	Т
	средства на отпорноста 100 кРа	100
Отпорност на притисок	средства на отпорноста 200 "	200
	средства на отпорноста 300 "	300
	средства на отпорноста 400 "	400
	средства на отпорноста 600 "	600
	средства на отпорноста 900 "	900
Насока на отворање	десна	Д
	лева	Л

ПРИМЕР НА ОЗНАЧУВАЊЕ НА СРЕДСТВОТО ЗА ЗАТВОРАЊЕ

В – ПХТ – 900 – 800 × 1800 – Д

Минималната височина на ознаката е 5 mm, а височината на вдлабнатината или на издаденоста е најмалку 1/10 од височината. На плочките за означување од нерѓосувачки челик, длабочината на гравурата не треба да биде поголема од 0,6 mm, без оглед на височината на ознаката.

Плочките за означување имаат дебелина еднаква на 1/25 од нивната најголема димензија, но не помала од 2 mm. Се изработуваат од алуминиумски лим, нерѓосувачки челик, бронза или месинг.

Плочката за означување се зацврстува на крилото од средството за затворање под атестниот знак, на еден од следните начини:

- 1) со меко заварување или тврдо заварување, директно или со помош на рамката;
- 2) со впуштени завртки, блокирани на определено место со пунктирање или со меко заварување;
- 3) со заковки.

Дебелината на плочката за означување може да се намали на 1 mm, ако плочката е зацврстена со помош на рамка или ако е меко заварена или тврдо заварена по целиот раб.

11. Контрола на сообразноста на средството за затворање од домашно производство – со атестираната мостра, се врши еднаш во три години.

Контрола на сообразноста на средството за затворање врши организацијата на здружен труд овластена за вршење на работи на задолжителното атестирање.

При контрола на сообразноста се испитуваат карактеристиките на квалитетот предвидени во точка 4 од оваа наредба.

Методите на испитување на карактеристиките на квалитетот, при контрола на сообразноста, се предвидени во точка 5 од оваа наредба.

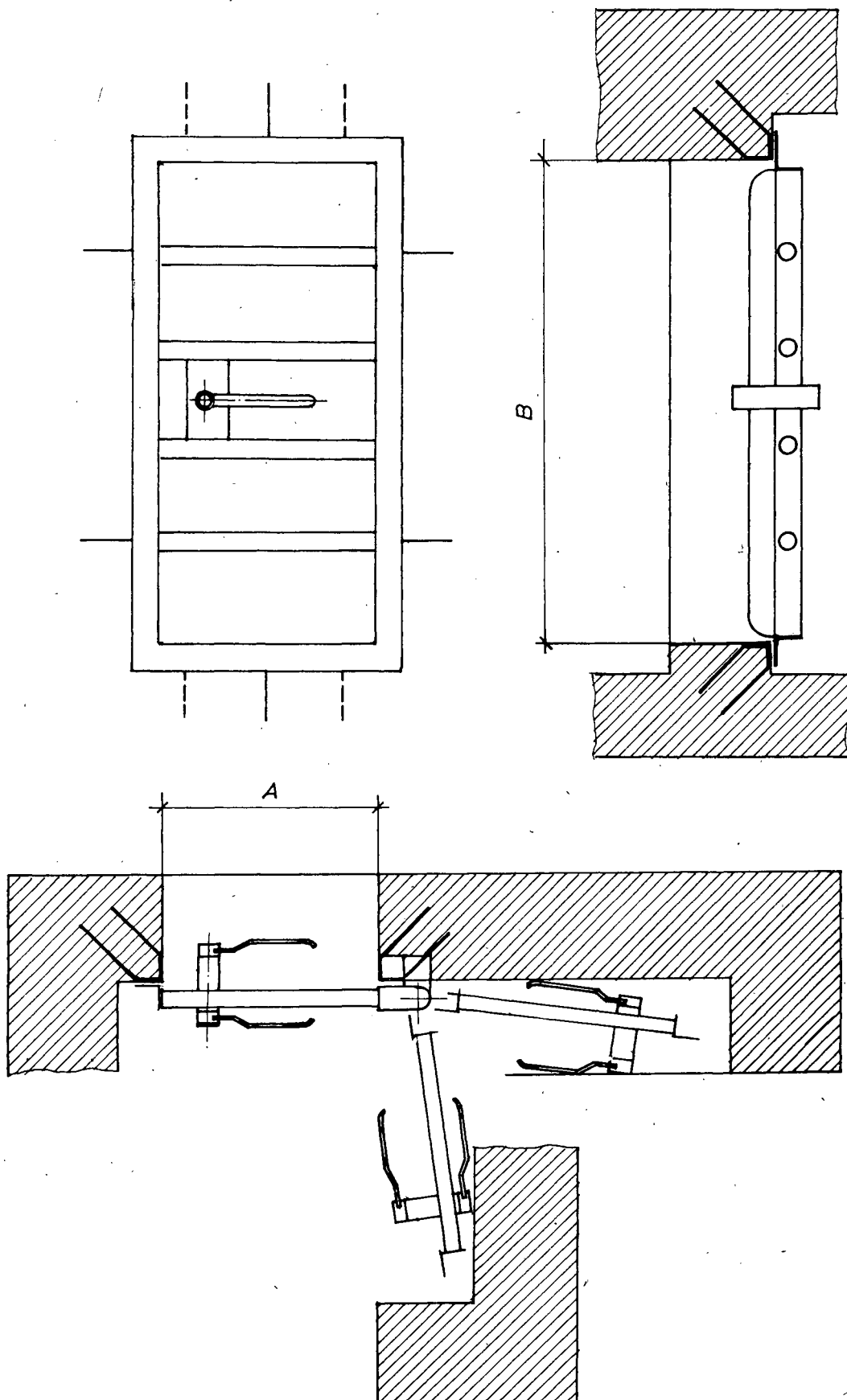
За контрола на сообразноста се зема една мостра, а постапката за земање на мостри е предвидена во точка 7 од оваа наредба.

Ако резултатите на испитувањето покажат дека три или повеќе карактеристики на квалитетот не ги исполнуваат условите пропишани во точка 4 од оваа наредба – атестот се одзема.

Ако резултатите на испитувањето покажат дека една карактеристика на квалитетот или две карактеристики на квалитетот не ги исполнуваат условите пропишани во точка 4 од оваа наредба – атестот се повлекува, а испитувањето на онаа карактеристика (или на оние карактеристики) што не задоволиле, се повторува на двоукратен број мостри. По така повтореното испитување, атестот се потврдува ако резултатите се позитивни, или се одзема ако резултатите се негативни.

Извештајот за контрола на сообразноста на средството за затворање со атестираниот тип, организацијата на здружен труд овластена за вршење на работи на задолжителното атестирање го издава на начинот предвиден во точка 8 од оваа наредба.

МЕРИ НА СВЕТЛИОТ ОТВОР А и В

12. За атестирање на средствата за затворање, Сојузниот завод за стандардизација може да ја овласти организацијата на здружен труд која во поглед на опременоста и стручната квалификација на кадрите ги исполнува следните услови, и тоа:

а) располага со следната опрема:

1) со уред за мерење и регистрирање на притисокот по единица време, со најмалку два давачи на притисок, со можност за мерење на вршните вредности;

2) со повеќеканален уред за мерење на напрегањето во материјалот, со истовремена можност за регистрирање на текот на кривата линија на промената на напрегањето;

3) со повеќеканален уред за мерење на температура до 500°C;

4) со комора и уред за испитување на средството за затворање со хидростатички притисок;

5) со уред за испитување на херметичноста, со инструменти за отчитување на паѓањето на притисокот по единица време и со светлосен извор за забележување на навлегувањето на дим;

6) со термичка (пожарна) комора, со генератор на врел гас (воздух) и со уред за регулирање и мерење на температурата во комората заради испитување на топлотната отпорност на средството за затворање;

7) со термопарови или термометри врз принцип на електричен отпор, за мерење на температурата на површината на металната обвивка;

8) со уред за испитување на трајноста на средството за затворање со последовно затворање односно отворање, со портал, со механизам, со електромоторен и механички погон и со бројач;

9) со инструменти (динамометри или тегови) за мерење на силите на заклучувањето и исфрлувањата на крилото на средството за затворање;

10) со мерни ленти, микрометарски мерила и еталони за мерење на основните димензии, зјајот и толеранцијата на пропишаните одредби од оваа наредба;

б) располага со работници за работи на испитувањето на средствата за затворање, кои ги имаат следните стручни квалификации и работно искуство:

1) за раководење со испитувањата на средствата за затворање – дипломиран инженер од техничка струка со најмалку пет години работно искуство на работи на испитувањето на средствата за затворање или на работи на испитувањето на карактеристиките на челичните конструкции;

2) со стручни работници, и тоа – со најмалку двајца дипломирани инженери од техничка струка, специјализирани за одделни подрачја на испитување од оваа наредба, со најмалку три години работно искуство на тие работи;

3) за вршење на работи на испитувањето и ракувањето со соодветни уреди – со најмалку три работници со средна стручна подготовка и со најмалку три години работно искуство на тие работи.

13. Организацијата на здружен труд овластена за вршење на работи на задолжителното атестирање е должна на производителот односно увозникот да му издаде атест или да одбие да му издаде атест во рок од 60 дена од денот на приемот на мострата.

14. Оваа наредба влегува во сила по истекот на една година од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 50-9444/1

12 јуни 1984 година

Белград

Директор
на Сојузниот завод за стандардизација,
Букашин Драгојевиќ, с. р.

70.

Врз основа на член 56 ст. 1 до 4, член 58 став 3 и член 60 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација издава

НАРЕДБА

ЗА ЗАДОЛЖИТЕЛНА ХОМОЛОГАЦИЈА НА ПРИКЛУЧОЦИТЕ ЗА СИГУРНОСНИ ПОЈАСИ ВО ПАТНИЧКИТЕ АВТОМОБИЛИ

1. На задолжителна хомологација подлежат приклучоците за сигурносни појаси во патничките автомобили.

2. Карактеристиките на квалитетот на приклучоците за сигурносни појаси во патничките автомобили што подлежат на испитување, методите на испитувањето, постапката и начинот на земање мостри, контролата на сообразноста на сериски произведените патнички автомобили со хомологираниот тип, постапката за задолжителна хомологација, содржината на извештајот за испитувањето заради издавање соопштение за хомологација, изгледот на хомологационата ознака и на образецот на соопштението за хомологација се дадени во Еднообразните услови за испитување и спроведување на задолжителната хомологација на приклучоците за сигурносни појаси во патничките автомобили, – што се составени врз основа на Правилникот број 14 кој е донесен врз основа на Спогодбата за усвојување на еднообразните услови за хомологација и заемно признавање на хомологацијата на опремата и деловите на моторните возила, потпишана во Женева на 20 март 1958 година, и ратификувана на 31 октомври 1961 година („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 5/62), претставуваат составен дел на оваа наредба, а се објавуваат во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

3. Задолжителната хомологација на приклучоците за сигурносни појаси во патничките автомобили се врши врз мостри што претставуваат тип на патнички автомобил во поглед на приклучоците за сигурносни појаси опфатени со оваа наредба.

4. За типот на патничкиот автомобил на приклучоците за сигурносни појаси што, според извештајот за испитувањето на односниот тип, ги исполнува пропишаните услови, Сојузниот завод за стандардизација издава соопштение за хомологација.

5. Контролата на сообразноста на приклучоците за сигурносни појаси на сериски произведените патнички автомобили со хомологираниот тип ја врши организацијата на здружен труд овластена за хомологација на патнички автомобили, според оваа наредба.

6. За хомологационите испитувања на приклучоците со сигурносни појаси според оваа наредба, може да се овласти организација на здружен труд која, покрај условите од член 60 на Законот за стандардизацијата, исполнува и посебни услови, и тоа:

1) да располага со следната опрема:
– со уреди за статички и динамички испитувања според еднообразните услови;
– со тридимензионална пробна кукла;

2) да располага со работници за работи на испитувањето на деловите и опремата на возилата, кои ги имаат следните стручни квалификации и работно искуство:
– ако е во прашање работник кој раководи со испитувањата – дипломиран инженер од техничка насока со најмалку три години работно искуство;
– ако се во прашање стручни работници – техничари со најмалку пет години работно искуство.

7. Оваа наредба ќе се применува врз новокопструирани патнички автомобили во рок од еден месец, а врз пат-

ничките автомобили од текуштото производство во рок од една година од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

8. Оваа наредба влегува во сила по истекот на еден месец од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 32-15166/1
2 август 1984 година
Белград

Директор
на Сојузниот завод за
стандардизација,
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

71.

Врз основа на член 56 ст. 1 до 4, член 58 став 3 и член 60 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ, бр. 38/77 и 11/80), директорот на Сојузниот завод за стандардизација издава

НАРЕДБА

ЗА ЗАДОЛЖИТЕЛНА ХОМОЛОГАЦИЈА НА СИЈАЛИЦИТЕ СО УСВИТЕНО ВЛАКНО ЗА МОТОРНИ ВОЗИЛА И НИВНИ ПРИКОЛКИ

1. На задолжителна хомологација подлежат сијалиците со усвитено влакно наменети за хомологирани светла на моторните возила и нивните приколки.

2. Карактеристиките на квалитетот на сијалиците со усвитено влакно што подлежат на испитување, методите на испитувањето, постапката и начинот на земање мостри, контролата на сообразноста на сервиски произведениите сијалици со усвитено влакно со хомологираниот тип, постапката за задолжителна хомологација, содржината на извештајот за испитувањето на типот заради издавање соопштение за хомологација, изгледот на хомологационата ознака и на образецот на соопштението за хомологација се дадени во Еднообразните услови за испитување и спроведување на задолжителната хомологација на сијалиците со усвитено влакно за моторни возила и нивни приколки, – изработени врз основа на Правилникот број 37 донесен врз основа на Спогодбата за усвојување на Еднообразните услови за хомологација и заемно признавање на хомологацијата на опремата и деловите на моторните возила, составена во Женева на 20 март 1958 година, ратификувана на 31 октомври 1961 година и објавена во „Службен лист на ФНРЈ“, бр. 5/62, што претставуваат составен дел на оваа наредба, а се објавуваат во посебно издание на Сојузниот завод за стандардизација.

3. Задолжителна хомологација на сијалици со усвитено влакно се врши на мострите што претставуваат тип на сијалици со усвитено влакно опфатени со оваа наредба.

4. За тип на сијалици со усвитено влакно што, според извештајот за испитувањето на односниот тип, ги исполнува пропишаните услови, Сојузниот завод за стандардизација издава соопштение за хомологација.

5. Контрола на сообразноста на сијалиците со усвитено влакно од редовно производство со хомологираниот тип врши организацијата на здружен труд овластена за хомологација на сијалици со усвитено влакно, според оваа наредба.

6. За хомологација на сијалици со усвитено влакно може да се овласти организацијата на здружен труд која, покрај условите од член 60 на Законот за стандардизацијата, исполнува и посебни услови, и тоа:

- 1) да располага со следната опрема:
 - со уред за фотометриски испитувања;
 - со уред за колориметриски испитувања на светлоста;
 - со уреди за проверка на оптичките и геометриските карактеристики;
 - 2) да располага со работници за работи на испитувањето на светлосните карактеристики на деловите и опремата на моторните возила и нивните приколки, што ги имаат следните стручни квалификации и работно искуство:
 - ако е во прашање работник кој раководи со испитувањата – дипломиран инженер од техничка насока со најмалку три години работно искуство;
 - ако се во прашање стручни работници–техничари со најмалку пет години работно искуство.

7. Оваа наредба влегува во сила по истекот на три месеца од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 32-12234/1
26 август 1984 година
Белград

Директор
на Сојузниот завод за стандардизација,
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

72.

Врз основа на член 175 ст. 2, 5 и 6 и чл. 176 ст. 3 и 4 од Законот за девизното работење и кредитните односи со странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 15/77, 61/82, 77/82, 34/83 и 70/83), Советот на гувернерите донесува

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ОДЛУКАТА ЗА НАЧИНОТ И РОКОВИТЕ ЗА РЕГИСТРИРАЊЕ И ЕВИДЕНТИРАЊЕ НА КРЕДИТНИТЕ РАБОТИ СО СТРАНСТВО

1. Во Одлуката за начинот и роковите за регистрирање и евидентирање на кредитните работи со странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 48/77, 19/78, 69/78, 28/79, 64/80, 10/81 и 43/81), во точка 5 по ставот 3 се додава нов став 4, кој гласи:

„Кон пријавата за склучена кредитна работа кај синдицираните кредити се доставува и спецификација за поединечното учество на странските кредитори во вкупниот кредит, на образецот КЗ-7, што е отпечатен кон оваа одлука и е нејзин составен дел“.

2. Обрасците КЗ-2 до КЗ-6 се заменуваат со обрасците КЗ-2 до КЗ-7, кои гласат:

3. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

О.бр.74
8 ноември 1984 година
Белград

Претседател
на Советот на гувернерите
гувернер
на Народната банка на Југославија,
Радован Макиќ, с. р.

БРОЈ НА РАБОТА НБ 110		1 РАБОТА		1. ПРИЈАВА ЗА СКЛУЧЕНА КРЕДИТНА РАБОТА 2. ПРИЈАВА ЗА СКЛУЧЕНА КРЕДИТНА ЛИНИЈА				2 БРОЈ НА ДОКУМЕНТОТ		BC 11	
1	5	8		9	14					67	
3 НАРОДНА БАНКА				4 РЕГИСТРАЦИЈА		бр на известувањето		бр на пријавата		бр на рамковниот договор	
шифра				датум							
15				16		21 22		27 28		33 34	
5 ОСНОВЕН ДОЛЖНИК				корисници		1. место 2. еден 3. повеќе		6 КОРИСНИК НА КРЕДИТОТ			
Шифра скратен назив место								Шифра скратен назив место			
41 47				40		48 54					
7 СТРАНСКИ КРЕДИТОР				8 СТРАНСКИ ИСПОРАЧУВАЧ							
1. еден Шифра скратен назив место				1. еден Шифра скратен назив место							
2. повеќе				2. повеќе							
55 56 61				62 63 68							
9 ДРЖАВА НА КРЕДИТОРОТ				10		11 ВАЛУТА					
Шифра назив						склучувања		користења		отплати	
						шифра назив		шифра назив		шифра назив	
69 71				72		73 75 76 79 80 82 83 86 87 89 90 93					
12 ДАЛИ СЕ БАРА ГАРАНЦИЈА АВАЛ СУПЕРГАРАНЦИЈА				13 ДОГОВОРЕН ИЗНОС		14 ИЗНОС НА КОРИСНИКОТ		15 ПЕРИОД НА ТРАЕЊЕТО НА КРЕДИТОТ			
1. да 2. не				1. да 2. не				година месеци			
94 95				96		108 109		121 122 123 124 125			
16 ИЗВОРИ НА ОТПЛАТАТА				17 ВИСИНА НА КАМАТНАТА СТАПКА		18 ТРОШОЦИ НА КРЕДИТОТ					
шифра износ						1. ЕДНОКРАТНО		2 ГОДИШНО			
1. еден 2. повеќе				1. без камати		1 commitment lee		1 commitment lee			
				2. фиксна стапка		2 arrangement fee		2 arrangement fee		155 161	
				3 прва од двете стапки		3 management fee		3 management fee		162 168	
				4. втора од двете стапки		4 други трошоци		4 други трошоци		169 175	
				5. променлива		476 182				176 182	
127 128 129 141				142 143 148 154		5 pocket money - износ		183 190			
19 ОПИС											

КРЕДИТНА РАБОТА НА ЗАДОЛЖУВАЊЕ ВО СТРАНСТВО

20 ДАТУМ НА СКЛУЧУВАЊЕ НА ДОГОВОРОТ				21 ВАЛУТНО ПОДРАЧЈЕ 1 конвертибилно 2 клириншко 3, друго				22 АВАНС И МЕГУПЛАЌАЊА % износ % износ				23 КАТЕГОРИЗАЦИЈА НА КОРИСНИКОТ 1. Федерација 4. АПК 7. овлас. банка 2. република 5. општина 8. дирекција 3. АПВ 6. ОЗТ 9. НБЈ											
191				196				197				190 201 202 214 215 218 219 231											
24 ГАРАНТ Шифра скратен назив место								25 СУПЕРГАРАНТ Шифра скратен назив место								26 МЕЃУДРЖАВЕН АРАНЖМАН 1 да 2 не							
233 239								240 246								247							
27 ГРАНКА НА ДЕЈНОСТА приоритет посебен Шифра скратен назив 1 да 1 да 2 не 2 не 246 249 250 253								28 КРЕДИТ 1 распореден 2, нераспореден 254				29 ДОМАШЕН УВОЗНИК Шифра скратен назив место 1 еден 2. повеќе 255 износ											
30 ПРАВЕН ОСНОВ НА КРЕДИТОТ Сл лист Одлука ШИФРА НА СПОГОДБАТА 1. да 2. не																							
214 278 279 284 285 286 289 290 302								256 260 261 273															
31 ВИД НА КРЕДИТОТ СПОРЕД НАМЕНАТА 1 КОМЕРЦИЈАЛЕН КРЕДИТ 303 намена износ шифра												5 ПО ОСНОВ НА ЕМИТУВАНИ ОБВРЗНИЦИ ВО СТРАНСТВО 303 намена износ Шифра											
304 305 306 318 2 СТОКОВЕН КРЕДИТ 303 намена износ Шифра												304 305 306 318 6 ПО ОСНОВ НА РЕФИНАНСИРАЊЕ НА ПОБАРУВАЊЕТО 303 намена износ Шифра											
304 305 306 318 3 ФИНАНСИСКИ КРЕДИТ 303 намена износ Шифра												304 305 306 318 7 ЗА ЛИКВИДНОСТ ВО МЕЃУНАРОДНИТЕ ПЛАЌАЊА 303 намена износ Шифра											
304 305 306 318 4 БАНКАРСКА КРЕДИТНА ЛИНИЈА 303 намена износ Шифра												304 305 306 318 8 СТРАНСКИ ОРОЧЕНИ ДЕПОЗИТИ 303 намена износ Шифра											
304 305 306 318												304 305 306 318											

ЗАБЕЛЕШКА Образецот да се пополни во апсолутни износи

32. ФОРМА НА ГАРАНТИРАЊЕТО						износ								33 МЕЃУНАРОДНИ ФИН. ОРГАНИЗАЦИИ																				
1. гаранција _____														1. ММФ 6. БИС																				
2. гаранција _____														2. ИБРД 7. ЕИБ																				
3. меничен авал _____														3. ЕУРОФИМА 8 МИБ																				
4. гаранции за исполнување на меничните обврски — непреносливи _____														4. 9.																				
5. гаранции за исполнување на меничните обврски — преносливи _____														5. ИОЦ 333																				
319						320								332																				
34. ВИДОВИ НА СТРАНСКИ КРЕДИТОР															35.					37. СТРАНСКА ОСИГУРИТЕЛНА ДРЖАВНА АГЕНЦИЈА														
1. странски испорачувач															335					НАЗИВ _____ 340 345														
2. приватна банка — комерцијална банка																																		
3. други приватни финансиски институции															36. GRACE ПЕРИОД																			
4. меѓународни финансиски организации																																		
5. влада или јавни агенции															година месеци					МЕСТО _____														
6. јавно издадени обврзници																				ДРЖАВА _____														
7. приватно тласирани обврзници															336 337 338 339					% НА ОСИГУРУВАЊЕТО _____ 346 352														
8. централна банка																																		
334																																		
Г Л А В Н И Ц А																																		
38. ВИД НА ДОГОВОРОТ										39. НАЧИН НА ОТПЛАТА НА ГЛАВНИЦАТА										40. АКООПЛАТАТА СЕ ВРШИ ЗА СЕКООКОРИСТЕЊЕ														
1. редовен (не еден од следните)										A. Отплати во еднакви износи										1. број на месеците од користењето до првата отплата _____ 355 356														
2. револвинг										1. за вкупната главница										2. број на отплатите по секое користење _____ 357 358														
3. рамковен										2. за секое користење																								
4. конкретен како дел на рамковиот										B. Отплати со анултет										41 ДАТУМ НА ОТПЛАТАТА НА ГЛАВНИЦАТА 1 прв _____ 359 364 2 последен _____ 365 370														
5. standby кредит										3. за вкупната главница																								
										4. за секое користење										42 ВКУПЕН БРОЈ НА ОТПЛАТИТЕ НА ГЛАВНИЦАТА _____ 371 372														
353										C. отплата на вкупниот долг на денот на втасувањето																								
										5. по пат на договорените рати																								
										354																								
КАМАТА																																		
43. ДАТУМ НА ПЛАЌАЊЕТО НА КАМАТАТА															44. КАМАТА ЗА GRACE ПЕРИОД										45. ВИД НА ПРОМЕНЛИВАТА КАМАТНА СТАПКА									
1. прв _____															1. висина на стапката _____										1. либор 4. примарати 7. домашник									
2. последен _____ 373 378															2 износ на каматата _____ 391 396										2. фиксир 5. аккаунти 8.									
3. пре датум по втората стапка _____ 379 384															_____ 397 409										3. пибор 6. друго 9.									
_____ 385 390																									410									
46. ВКУПЕН БРОЈ НА ОТПЛАТИТЕ НА КАМАТИТЕ															47. ВКУПЕН ИЗНОС НА КАМАТИТЕ															48. АКО КАМАТАТА СЕ ВКАМАТУВА				
_____ 411 412 413															_____ 425															A 1. износот што се вкаматува е означен во договорот				
																														2. каматата се припишува на главницата _____ 427 429				
																														B. максималниот износ што може да биде вкामатен _____ 440 452				
																														C. последниот датум на вкаматувањето _____ 426 453 458				
49. ДАТУМ НА ПОДНЕСУВАЊЕ НА ПРИЈАВАТА															50. ОВЛАСТЕНАТА БАНКА ПРЕКУ КОЈА СЕ РЕГИСТРИРА КЗ 2										51									
_____ 459 464															_____ 465 471										_____ 472 480									
52. ЗАБЕЛЕШКА:																																		
M П (Народна банка)															M П (подносител на пријавата)																			
(потпис за Народната банка)															(потпис за подносителот)																			

Датум

Стр. од

БРОЈ НА РАБОТАТА НБ 110		1. ПЛАН 2. РЕАЛИЗАЦИЈА НА										BC-21 6 7			
1 5		8		користењето										9 10 15	
2 РЕГИСТАРСКИ БРОЈ		3 ВАЛУТА НА СКЛУЧУВАЊЕТО Шифра скратен назив		4 ВАЛУТА НА КОРИСТЕЊЕТО Шифра скратен назив		5. ДОГОВОРЕН ИЗНОС		6 ИЗНОС НА КОРИСНИКОТ							
16 21		22 24		25 27		28		40 41				53			
7 КОРИСНИК НА КРЕДИТОТ Шифра скратен назив на корисникот										8. ДАТУМ НА СКЛУЧУВАЊЕТО НА ДОГОВОР		9. ДРЖАВА НА КРЕДИТОРОТ		9a ВИД НА КРЕДИТОТ СПО- РЕД НАМЕНАТА	
54 60										61 66		67 69		70 72	

КРЕДИТНА РАБОТА НА ЗАДОЛЖУВАЊЕ ВО СТРАНСТВО

10 Ред. број	11. ДАТУМ НА КОРИСТЕЊЕТО		12. КОРИСТЕЊЕ		13 СОСТОЈБА			
	ден.	мес.	година			ДОЛГ	НЕИСКОРИСТЕН	
1	2		3		4		5	
	73	78	79	91	92	104	105	117
14. РЕАЛИЗИРАНИ СТАВКИ НА ПЛАНОТ								
кај		бр на документот		датум		износ		
6	9	10	15	73	78	79	91	
ЗАБЕЛЕШКА								
М.П. (Народна банка) (потпис за Народната банка) М.П. (подносител на пријавата) (потпис за подносителот на пријавата)								

ЗАБЕЛЕШКА. Образецот да се пополни во апсолутни износи

1. ОСНОВЕН ДОЛЖНИК

КЗ-3

Датум:

Стр. од

БРОЈ НА РАБОТАТА НБ-110		1) ПЛАН 2) РЕАЛИЗАЦИЈА		ОТПЛАТИ		1. ГЛАВНИНА 1		2. ГЛАВНИНА 2		3. КАМАТА 1		4. КАМАТА 2		5. ДОГОВОРЕН ИЗНОС		6. ИЗНОС НА КОРИСНИКОТ		7. КОРИСНИК НА КРЕДИТОТ		8. ДАТУМ НА СКЛУЧУВАЊЕТО НА ДОГОВОРОТ		9. ДРЖАВА НА КРЕДИТОРОТ		9а. ВИД НА КРЕДИТОТ СПОРЕД НАМЕНАТА	
16		21 22 24				25 27		28		40 41		53		54		60		61		66 67		69 70		72	

КРЕДИТНА РАБОТА НА ЗАДОЛЖУВАЊЕТО ВО СТРАНСТВО

10. Ред. број	11. ДАТУМ НА ОТПЛАТАТА ден, мес. год.	12. ОТПЛАТА				13. СОСТОЈБА			
		ГЛАВНИЦИ		КАМАТИ		ДОЛГ		НЕИКОРИСТЕН	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
73	78 79	91 79	91 92	104 105	117				
14. РЕАЛИЗИРАНИ СТАВКИ НА ПЛАНОТ									
Применета каматна стапка:									
кај	бр. на документот	датум	износ						
6	9 10	15 73	78 79	91					
ЗАБЕЛЕШКА									
М. П. (Народна банка) М. П. (подносител на пријавата) _____ (потпис за Народната банка) _____ (потпис за подносителот на пријавата)									

ЗАБЕЛЕШКА Образецот да се пополни во апсолутни износи

1 ОСНОВЕН ДОЛЖНИК

К3-4

Датум

Стр. од

БРОЈ НА РАБОТАТА НБ 110		1 ДАТУМ ден, мес год		2 РЕАЛИЗАЦИЈА		1 ПРИЈАВИ		6 7		ВС-91	
1		5 9		14 8		15		16		21 22	
3 РЕГИСТАРСКИ БРОЈ		4 ВАЛУТА НА СКЛУЧУВАЊЕТО Шифра скратен назив		5 ВАЛУТА НА КОРИСТЕЊЕТО Шифра скратен назив		6 ВАЛУТА НА ОТПЛАТАТА Шифра скратен назив		7 ИЗНОС НА КОРИСНИКОТ			
29		34 35 37		38 40		41 43		44		56	
8 КОРИСНИК НА КРЕДИТОТ Шифра		скратен назив на корисникот		9 ДАТУМ НА СКЛУЧУВАЊЕТО НА ДОГОВОРОТ		10 ДРЖАВА НА КРЕДИТОРОТ		10а ВИД НА КРЕДИТОТ СПОРЕД НАМЕНАТА			
57		63		64		69 70		72 73		75	

КРЕДИТНА РАБОТА НА ЗАДОЛЖУВАЊЕТО ВО СТРАНСТВО

11 Ред број	12 БРОЈ НА ОБЕЛЕЖЈЕТО	13 НАЗИВ НА ОБЕЛЕЖЈЕТО — СОДРЖИНАТА	14 ШИФРА НА РАСПОРЕДУВАЊЕ- ТО НА ОБЕЛЕЖЈЕТО	15 НОВА СОДРЖИНА НА ОБЕЛЕЖЈЕТО (според шемата на редниот број на обележјето)
1	2	3	4	5
	76 77 78	112 113 114 115		149
ЗАБЕЛЕШКА				
М.П. (Народна банка)			М.П. (подносител на пријавата)	
_____ (потпис за Народната банка)			_____ (потпис за подносителот на пријавата)	

ЗАБЕЛЕШКА. Образецот да се пополни во апсолутни износи

1 ОСНОВЕН ДОЛЖНИК

К3-5

Датум:

Стр. од

БРОЈ НА РАБОТАТА НБ 110		1 ДАТУМ ден. мес. год.		2 1. ПЛАН 2. РЕАЛИЗАЦИЈА		1. КОРИСТЕЊА 2. ГЛАВНИЦА 1 3. ГЛАВНИЦА 2 4. КАМАТА 1 5. КАМАТА 2		Број на докумен BC-92 6 7	
1	5	9	14	8	15	16	21	22	28
3 РЕГИСТАРСКИ БРОЈ				4 ВАЛУТА НА СКЛУЧУВАЊЕТО Шифра скратен назив		5 ВАЛУТА НА КОРИСТЕЊЕТО Шифра скратен назив		6 ВАЛУТА НА ОТПЛАТАТА Шифра скратен назив	
29	34	35	37	38	40	41	43		
7 ДОГОВОРЕН ИЗНОС				8 ИЗНОС НА КОРИСНИКОТ		9 ДАТУМ НА СКЛУЧУВАЊЕТО НА ДОГОВОРОТ		10 ДРЖАВА НА КРЕДИТОРОТ	
44	56	57	69	70	75	76	78	79	81

КРЕДИТНА РАБОТА НА ЗАДОЛЖУВАЊЕ ВО СТРАНСТВО

11 Ред. број	12. ДАТУМ			13 ИЗНОС				14. СОСТОЈБА			
	ден.	мес.	год.	НА ГЛАВНИЦАТА		КАМАТА		ДОЛГ		НЕИСКОРИСТЕН	
1	2		87	88	100	101	113	114	126	127	139
	82										
ЗАБЕЛЕШКА											
М П. (Народна банка) (потпис за Народната банка) М П. (подносител на пријавата) (потпис за подносителот на пријавата)											

ЗАБЕЛЕШКА Образецот да се пополни во апсолутни износи

1 ОСНОВЕН ДОЛЖНИК

K3-6

Датум

Стр. од

БРОЈ НА РАБОТАТА НБ 110		1. СПЕЦИФИКАЦИЈА						ВС-41	
		НА СТРАНСКИТЕ КРЕДИТОРИ КОН ПРИЈАВИТЕ ЗА СИНДИЦИРАНИ КРЕДИТИ						6 7	
1	5					8		13	
2 РЕГИСТАРСКИ БРОЈ		3 БРОЈ НА РАМКОВНИОТ ДОГОВОР		4 ВАЛУТА НА СКЛУЧУВАЊЕТО Шифра скратен назив		5 ДОГОВОРЕН ИЗНОС		6 ИЗНОС НА КОРИСНИКОТ	
14	19	20	25	26	28	29	41	42	54
7 КОРИСНИК НА КРЕДИТОТ Шифра скратен назив на корисникот						8 ДАТУМ НА СКЛУЧУВАЊЕТО НА ДОГОВОРОТ		9 ВИД НА КРЕДИТОТ СПОРЕД НАМЕНАТА	
55 61						62		67 68 70	

КРЕДИТНА РАБОТА НА ЗАДОЛЖУВАЊЕ ВО СТРАНСТВО

10 Реден број	11 СТРАНСКИ КРЕДИТОР				12 УЧЕСТВО ВО ИЗНОСОТ НА КОРИСНИКОТ	
	шифра	(назив, место и зема)		шифра на зема		
1	2	3		4	5	
	71 76			77 79	80	92
ЗАБЕЛЕШКА						
М.П. (Народна банка) (потпис за Народната банка) М.П. (подносител на пријавата) (потпис за подносителот на пријавата)						

ЗАБЕЛЕШКА Образецот да се пополни во апсолутни износи

1 ОСНОВЕН ДОЛЖНИК

КЗ-7

73.

Врз основа на член 124 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Сојузниот извршен совет, Извршниот совет на Саборот на СР Хрватска, Извршниот совет на Собранието на САП Војводина, Извршниот совет на Собранието на заедницата на општината Осиек, Извршниот совет на Собранието на општината Апатин, Извршниот совет на Собранието на општината Бели Манастир, Извршниот совет на Собранието на општината Сомбор, Извршниот совет на Собранието на општината Шид, Извршниот совет на Собранието на општината Озаци, Извршниот совет на Собранието на општината Вуковар и работната организација Ловно-шумското стопанство „Јелен“ од Белград (во натамошниот текст: „учесниците на општествениот договор“) склучуваат

ОПШТЕСТВЕН ДОГОВОР

ЗА ЗАШТИТА, УНАПРЕДУВАЊЕ, СТОПАНИСУВАЊЕ И РАЦИОНАЛНО КОРИСТЕЊЕ НА ОПРЕДЕЛЕНИ БАРАЊСКИ, БАЧКИ, ИЛОЧКИ И ШИДСКИ ШУМСКИ И ЛОВНИ ПОВРШИНИ

Член 1

Со овој општествен договор се усогласуваат односите на учесниците на општествениот договор во осигурувањето на условите за остварување на единствен режим на заштита, унапредување, стопанисување и рационално користење на определени барањски, бачки, илочки и шидски шумски и ловни површини (во натамошниот текст: „шумско-ловното подрачје“).

Член 2

Шумско-ловното подрачје се простира на крајбрежниот дел на реките Дунав и Драва, и ги претставува шумските и ловните површини кои, заради нивните еколошки, научни и естетски вредности, потребно е посебно да се заштитат со усогласениот режим на заштита.

Со шумско-ловното подрачје управуваат работниците на основните организации на здружен труд „Бели Манастир“, „Дарда“, „Тиквеш“, „Змаевац“, „Илок“, „Апатин“, „Озаци“ и „Бачки Моноштор“, во состав на Работната организација Ловно-шумско стопанство „Јелен“ од Белград (во натамошниот текст: „Работната организација“).

Границите на шумско-ловното подрачје се опишани и вртани во посебниот прилог кој е составен дел на овој општествен договор, а не се објавува кон овој општествен договор.

Член 3

Извршниот совет на Саборот на СР Хрватска се обврзува, во рамките на своите права и должности, дека ќе му предложи на Саборот на СР Хрватска донесување на посебен закон, со кој ќе се уредат степенот на заштитата, начинот на управувањето, условите и начинот на користењето на шумските и ловните површини на подрачјето на општините Бели Манастир и Вуковар, како посебно заштитен објект на природата, во согласност со одредбите од Законот за заштита на природата („Народне новине“, бр. 54/76 и 41/83).

Извршниот совет на Собранието на САП Војводина се обврзува, во рамките на своите права и должности, дека ќе преземе соодветни мерки заради осигурување на спроведувањето на општествениот договор, со кој ќе се уредат степенот на заштитата, начинот на управувањето, условите и начинот на користењето на шумските и ловните површини на подрачјето на општините Апатин, Озаци, Сомбор и Шид, како посебно заштитен објект на природата, во согласност со одредбите од Законот за заштита на делови на природата („Службени лист САП Војводине“, бр. 27/78).

Член 4

Сојузниот извршен совет, во рамките на своите права и должности, ќе преземе мерки врз основните организации на здружен труд од член 2 став 2 на овој општествен договор, во состав на Работната организација, да се пренесат правата на користење, управување и располагање со објектите и со другите средства на шумско-ловното подрачје на кои тие права ги има федерацијата.

Со спогодба меѓу надлежниот орган на федерацијата и Работната организација односно основните организации од член 2 став 2 на овој општествен договор ќе се уредат меѓусебните права и обврски во поглед на условите и начинот на одржувањето и користењето на објектите и на другите средства од став 1 на овој член.

Член 5

Извршните совети на собранијата на општествено-политичките заедници, како учесници на овој општествен договор, на чија територија односно подрачје се наоѓа Шумско-ловното подрачје, се обврзуваат дека со своите планови за развој ќе осигурат складен развој и унапредување на шумско-ловното подрачје.

Со шумите и шумските земјишта, со деловите на шумско-ловното подрачје, ќе се стопанисува во согласност со целите и насоките на шумско-стопанската основа на Славонско-барањското шумско-стопанско подрачје односно на соодветно шумско-стопанско подрачје на територијата на САП Војводина.

Член 6

Работната организација се обврзува дека со шумско-ловното подрачје ќе стопанисува на начин со кој ќе се осигури заштита, зачувување и унапредување на стопанството од општ интерес на тоа подрачје.

Работната организација се обврзува дека дејностите на шумарството, ловциството, речното рибарство, туризмот и угостителството, како и другите дејности ќе ги врши на начин со кој ќе се осигури рационално искористување на природните богатства на шумско-ловното подрачје и ќе ги остварува општите и посебни интереси во тие дејности.

Член 7

Работната организација се обврзува дека на органите на федерацијата, на СР Хрватска и на САП Војводина ќе им осигури лов на дивеч во обемот што им одговара на нивните репрезентативни потреби.

На шумско-ловното подрачје може да му се одобри лов на дивеч и за потреби на други општествено-политички заедници или самоуправни организации и заедници и на граѓани.

За отстрелување на дивеч Работната организација односно основната организација во нејзиниот состав имаат право на наплата на фактичката односно утврдената цена за одделен вид на дивечи.

Член 8

Работната организација е согласна средствата за одгледување, заштита и чување на шуми и дивечи и на други природни богатства на шумско-ловното подрачје да се осигурат од вкупниот приход и доход што ќе го оствари со вршење на дејностите од член 6 став 2 на овој општествен договор.

Член 9

Заради остварување на посебен општествен интерес во работењето на Работната организација, учесниците на овој општествен договор се согласни да се формира Совет на шумско-ловното подрачје (во натамошниот текст: Советот) како општествен орган на управувањето.

Член 10

Советот има 10 членови.

Советот го сочинуваат по еден претставник на секој од учесниците на овој договор.

Членовите на Советот се именуваат на четири години и можат да бидат повторно именувани.

Советот избира претседател од редот на своите членови.

Советот донесува деловник за својата работа.

Вршењето на стручно-административните работи за работа на Советот го осигурува Работната организација.

Член 11

Заради остварување на посебен општествен интерес и остварување на целите од член 1 на овој општествен договор, учесниците на овој општествен договор се согласни Советот:

- да соодлучува со работниците на Работната организација во утврдувањето и остварувањето на програмата за развој на шумско-ловното подрачје;

- да соодлучува со работниците на Работната организација за основната намена на користењето на недвижностите и на другите средства на шумско-ловното подрачје;

- да соодлучува со работниците на Работната организација за основните услови за стекнување на доходот и работење;

- да дава мислење за основите на стопанисувањето на стопанските единици, ловно-стопанската основа и годишните планови за стопанисувањето;

- да дава мислење за начинот на одржувањето на посебно заштитените објекти на природата;

- да дава мислење на предлогот на просторниот план за деловите на шумско-ловното подрачје;

- да дава мислење за програмата за отстрелување на дивеч во рамките на која се склучуваат договори врз основа на одредбите од член 7 ст. 1 и 2 на овој општествен договор;

- да дава мислење за одлуките за внатрешната работа на шумско-ловното подрачје;

- да им предлага на учесниците критериуми за здружување на средствата за финансирање на програмата за заштита и унапредување на шумско-ловното подрачје во делот во кој не можеле да се осигурат според член 8 на овој општествен договор ако учесниците на овој општествен договор имаат заеднички интерес;

- да предлага начин на усогласување на заштитата на шумско-ловното подрачје со вршење на стопански и други дејности на тоа подрачје;

- да дава мислење за статутот и за именувањето на раководниот орган на Работната организација;

- да се грижи за спроведувањето на овој општествен договор.

Член 12

До основањето на Советот од член 9 на овој општествен договор, учесниците на овој општествен договор се согласни да се формира Привремен совет во составот од член 10 и со задачите и работите од член 11 на овој општествен договор, така што за прашањата од член 11 став 1 алинеи 1, 2 и 3 да дава мислење на работниците на Работната организација.

Член 13

Советот одлучува на принципот на усогласување на ставовите. Ако не може да се постигне усогласен став на членовите на Советот, одлука за прашањата од член 11 став 1 алинеи 1, 2, 3, 7, 9 и 11 на овој општествен договор се донесува со двотретинско мнозинство на сите членови на Советот.

Советот на учесниците на општествениот договор им поднесува годишен извештај за својата работа.

Член 14

Ако некој од учесниците на овој општествен договор не е во можност да ги извршува обврските и овластувањата преземени со овој општествен договор, за тоа е должен да ги извести другите учесници на овој општествен договор.

Секој од учесниците на овој општествен договор има право да покрене прашање за негово спроведување.

Советот на шумско-ловното подрачје го разгледува прашањето за спроведување на овој општествен договор и на учесниците на овој општествен договор им предлага преземање мерки во согласност со нивните преземени обврски.

Член 15

Секој учесник на овој општествен договор може да предложи негова измена и дополние.

Овој општествен договор се менува и дополнува начинот и според постапката на кои е склучен.

Член 16

Овој општествен договор ќе се смета како склучен кога во идентичен текст ќе го прифатат овластените органи на учесниците и ќе го потпишат нивните овластени претставници.

Член 17

На денот на влегувањето во сила на овој општествен договор престанува да важи Општествениот договор за основите за утврдување на единствениот режим и на степенот на заштитата на барањско-бачкото и илчкото ловно-шумско подрачје („Службен лист на СФРЈ”, бр. 23/77).

Член 18

Овој општествен договор влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

За Сојузниот извршен совет
д-р **Милорад Станоевиќ**, с. р.

За Извршниот совет на Саборот на СР Хрватска,
Марјан Штрбашиќ, с. р.

За Извршниот совет на Собранието на САП Војводина,
Петар Илиќ, с. р.

За Извршниот совет на Собранието на Заедницата на општината Осиек
Мирко Кнежевиќ, с. р.

За Извршниот совет на Собранието на општината Апатин,
Гуро Крнета, с. р.

За Извршниот совет на Собранието на општината Бели Манастир,
Боро Доброќес, с. р.

За Извршниот совет на Собранието на општината Сомбор,
Андраш Месарош, с. р.

За Извршниот совет на Собранието на општината Шид,
Богдан Владисављевиќ, с. р.

За Извршниот совет на Собранието на општината Опаца,
Радован Митровиќ, с. р.

За Извршниот совет на Собранието на општината Вуковар,
Гојко Медаковиќ, с. р.

За Ловно-шумското стопанство „Јелен” – Белград,
д-р **Данило Тодоровиќ**, с. р.

УСТАВЕН СУД НА ЈУГОСЛАВИЈА

ОДЛУКА

ЗА ОЦЕНУВАЊЕ НА УСТАВНОСТА НА ОДРЕДБИТЕ ОД ЧЛЕН 25 СТАВ 2 И ЧЛЕН 277 СТАВ 2 НА ЗАКОНОТ ЗА ОБЛИГАЦИОНИТЕ ОДНОСИ

1. Општото здружение на хемиската индустрија и на индустријата на гума на Југославија и Општото здружение на трговијата на Југославија покренала пред Уставниот суд на Југославија постапка за оценување на законитоста на Одлуката за затезните камати („Службен лист на СФРЈ”, брт. 19/82 и 40/83) наведувајќи дека со неа е пропишана затезна камата за ненамирани втасани долгови само за должниците што се занимаваат со стопанска дејност, што не е согласно со одредбите од член 25 став 2 и член 277 став 2 на Законот за облигационите односи со кои, по нивно сфаќање, е уредено со оваа одлука да се утврди затезна камата за сите должници кои вршат стопанска дејност.

Предложија Уставниот суд на Југославија да ја оцени само уставноста на одредбите од член 25 став 2 и член 277 став 2 на Законот за облигационите односи, ако утврди дека со нив е уредено со Одлуката да се одреди затезна камата само за должниците кои вршат стопанска дејност односно за долговите кои потекнуваат од договори во стопанството, под кои се сметаат само договорите склучени меѓу субјекти кои вршат стопанска дејност. По нивно мислење во тој случај со оспорените одредби на Законот се доведуваат во нерамноправна положба во работењето и стекнувањето на доходот организациите на здружен труд и работните луѓе кои вршат стопанска дејност во однос на оние кои вршат вонстопански дејности зашто од ист правен основ плаќаат затезна камата по поголема стапка од нив, а со тоа доаѓа и до прелевање на дел од доходот.

2. Со оспорените одредби на член 25 став 2 од Законот е уредено дека договори во стопанството, во смисла на овој закон, се договорите што организациите на здружен труд и други организации и заедници кои вршат стопанска дејност како и иматели на дукани и други поединци кои во вид на регистрирано занимање вршат некоја стопанска дејност, ги склучуваат меѓу себе во вршењето на дејности што се предмет на нивното работење, или се во врска со тие дејности.

Со одредбите на член 277 став 2 од Законот е уредено за паричната обврска произлезена од договори во стопанството стапката на затезната камата да ја пропишува Сојузниот извршен совет.

Со одлуката на Сојузниот извршен совет за висината на стапката на затезната камата е уредена само висината на стапката на затезната камата која произлегува од договори во стопанството.

3. Уставниот суд во предметот бр. У-98/84 за исто уставно-правно прашање, врз основа на одговорот од Собранието на СФРЈ а по одржаната јавна расправа, утврди дека со Одлуката за затезните камати се преземени одредбите на член 25 од Законот за поимот договор во стопанството и е утврдена висината на каматната стапка, па е констатирано дека Одлуката е согласна со овие одредби на Законот.

Затоа Судот во смисла на предлогот на овластените предлагачи ја оцени само уставноста на оспорените одредби на Законот.

4. По оцена на Уставниот суд затезната камата има карактер на имотна санкција за неуредно извршување на договори, иако може да се засмета и во надоместот на штета што ќе произлезе од неизвршување или неуредно извршување на договор, а не противвредноста на користе-

њето на средствата на доверителот, што се определува во вид на надомест или редовна камата.

Затоа затезната камата за различни субјекти на правни работи може да се пропишува различно, во зависност од нејзината ефикасност во обезбедувањето на правна сигурност.

Бидејќи организациите на здружен труд и определени работни луѓе кои вршат стопанска или вонстопанска дејност деловните средства ги користат во вршењето на дејноста за создавање на нова вредност односно доход, за разлика од оние кои вршат општествена дејност чии трошоци се покриваат од тој доход, согласно е со Уставот на СФРЈ затезната камата да се пропише по поголема стапка само за должничко-доверителските односи меѓу нив. Оспорените одредби ваква затезна камата пропишуваат спрема сите субјекти под исти услови и не ја доведуваат во прашање нивната еднаквост пред законот а ни другите со устав утврдени општествени односи.

Доследно на тоа не е несогласна со Уставот на СФРЈ одредбата на член 25 од Законот за облигационите односи која пропишува само што се смета како уговор во стопанството, ниту одредбата на член 277 на тој закон која го овластува Сојузниот извршен совет да ја определи стапката на затезната камата која потекнува од договор во стопанството. Дали би требало да се определи иста или поинаква камата што потекнува од договори кои не се сметаат како договори во стопанството, тоа е работа на законодавната политика. затоа не може да се постави прашање за нееднаквоста на организациите на здружен труд или за нивна нерамноправност во вршењето на дејноста и во стекнувањето на доход во врска со оспорените одредби.

5. Уставниот суд на Југославија врз основа на член 375 од Уставот на СФРЈ и член 13 од Деловникот на Уставниот суд на Југославија на седницата од 20 декември 1984 година донесе

Одлука

Се одбива предлогот да се утврди дека се несогласни со Уставот на СФРЈ одредбите на член 25 став 2 и на член 277 став 2 од Законот за облигационите односи.

Оваа одлука Уставниот суд на Југославија ја донесе во состав: претседател д-р Васил Гривчев и членови: Божидар Булатовиќ, Рамадан Враниќи, д-р Стана Гукиќ-Делевиќ, Славко Кухар, Радко Мочивниќ, Воислав Ракиќ, Мустафа Сефо, Јаким Спиrowsки, Милосав Стиовиќ, Јосиф Трајковиќ, д-р Александар Фира, Иван Франко и Душан Штрбац.

У бр. 242/84
20 декември 1984 година
Белград

Претседател
на Уставниот суд на Југославија,
д-р Васил Гривчев, с. р.

ОДЛУКА

ЗА ОЦЕНУВАЊЕ НА УСТАВНОСТА НА ОДРЕДБАТА НА ЧЛЕН 25 СТАВ 2 ОД ЗАКОНОТ ЗА ОБЛИГАЦИОНИТЕ ОДНОСИ

1. Стопанската банка Сараево, Основна банка Тузла, поведе пред Уставниот суд на Југославија постапка за оценување на уставноста на одредбата на член 25 став 2 од Законот за облигационите односи. Во предлогот наведе дека поимот договор во стопанството, даден во оспорената законска одредба, не ги опфаќа правните лица од областа на општествените дејности и дека поради тоа на овие должници на дадените кредити не може да им наплати за-

тезна камата од одредбата на став 2 член 277, односно не може да им наплати договорна камата поголема од стапката на каматата што се плаќа на штедни влогови по видување од 7,5% од одредбата на член 399 од Законот, па смета дека наведената одредба не е во согласност со начелото за рамноправност на работниците во здружениот труд, рамноправност на организациите на здружен труд на единствениот југословенски пазар и со другите начела на Уставот на СФРЈ.

2. Според одредбата на став 2 член 25 од Законот за облигационите односи („Службен лист на СФРЈ”, бр. 29/78), одредбите на овој закон, што се однесуваат на договори, се применуваат на сите видови договори, освен ако за договорите во стопанството не е изречно поинаку определено.

Со оспорената одредба на став 2 член 25 од Законот уредено е дека договори во стопанството, во смисла на овој закон, се договорите што организациите на здружен труд и другите организации и заедници кои вршат стопанска дејност, како и имателите на дукани и други поединци кои во вид на регистрирано занимање вршат некоја стопанска дејност, ги склучуваат меѓу себе во вршењето на дејностите што сочинуваат предмети на нивното работење или се во врска со тие дејности.

Со одредбите на член 277 став 2 од Законот е регулирано за парични обврски, произлезени од договори во стопанството, стапката на затезната камата да ја пропишува Сојузниот извршен совет, додека со одредбата на ст. 1 и 2 на член 399 од Законот е уредено стапката на договорната камата помеѓу поединци да не може да биде поголема од каматната стапка која во место на исполнувањето се плаќа на штедни влогови по видување, а во поглед на највисоката договорна каматна стапка помеѓу други лица се применуваат одредбите од посебен закон.

3. Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ, во одговорот на предлогот на овластениот предлагач, утврден на седницата одржана на 26 септември 1984 година, оцени дека оспорените законски одредби не се во спротивност со Уставот на СФРЈ, а имајќи предвид определени проблеми во врска со примената на Законот, кои се однесуваат на затезната и договорната камата, го задолжи Сојузниот извршен совет да подготви предлог за измени на член 277 од Законот во таа смисла што врз сите парични побарувања да се применува иста стапка на затезна камата и да се испита потребата за измена на член 399 став 2 од Законот.

Во текот на постапката Уставниот суд на Југославија ги прибави мислењата на Сојузниот суд и на сите републички и покраински врховни судови од кои се гледа дека единствен став на сите судови е дека оспорената законска одредба е во согласност со Уставот на СФРЈ и дека е потребен построг правен режим за договорите во стопанството (отстапување од начелата на единственото регулирање на облигационите односи за стопанските субјекти се гледа во разликата на каматна стапка, во начелото за вни-мание на добриот стопанственик во извршувањето на обврските, во покусиот рок за застареноста на меѓусебните побарувања од договорот за прометот на стоки и услуги, во солидарноста на должниците во деливите обврски и др.).

4. Уставниот суд на Југославија, по спроведената постапка и одржаната јавна расправа на 20 ноември 1984 година, на која зедоа учество претставници на Собранието на СФРЈ, на органите на државната управа, на правосудството и професори од Правниот факултет во Белград, при оцената за спорното прашање тргна од тоа дека уредувањето на критериумите за определување на поимот договор во стопанството, односно на височината на стапката на затезната и договорната камата е работа на оцената на целисходноста на законодавната политика, а не на оцената на уставноста.

Федерацијата, сходно со одредбата на член 281 став 1 точка 4 од Уставот на СФРЈ, е овластена за уредување на основните облигациони односи (општ дел на облигациите) и договорните и други облигациони односи во областа на прометот на стоки и услуги, и оспорените законски од-

редби се донесени во согласност со наведеното уставно овластување.

Со оглед на одредбите на Основните начела III и одредбите на чл. 16 и 17 од Уставот на СФРЈ, од кои произлегува основната разлика меѓу организациите кои вршат стопанска дејност и организациите кои вршат некоја општествена дејност, односно првите да остваруваат доход врз основа на дејствување на законитостите на пазарот а другите да стекнуваат доход со слободна размена на трудот, со Законот можеше да се уреди договорите во стопанството да се договори кај кои се бара двете договорни страни да бидат правни лица кои, вршат стопанска дејност, односно поединци на затезната камата. Затоа височината на оваа затезна камата не ја доведува во прашање рамноправноста на организациите на здружен труд и на работните луѓе во вршењето на дејноста и стекнувањето на доход, ниту е форма на преливање на дел од доходот кој не е резултат на трудот.

Исто така, имајќи предвид дека затезната камата има карактер на санкција за неблаговремено исполнување на паричната обврска а не на надомест за користење на парични средства на доверителот која се определува со договорна камата, работа е на законодавната политика колкава ќе биде и спрема која категорија должници ќе биде пропишана височината на затезната камата. Затоа височината на оваа затезна камата не ја доведува во прашање рамноправноста на организациите на здружен труд и на работните луѓе во вршењето на дејноста и стекнувањето на доход, ниту е форма на преливање на дел од доходот кој не е резултат на трудот.

Бидејќи одредбата на став 1 на член 25 од Законот овозможува одредбите на законот што се однесуваат на договорите, да се применуваат без сите видови договори, тоа значи и одредбите на чл. 277 и 399 од Законот можат да се изменат така што да се однесуваат на сите видови договори, во која смисла и претставникот на Собранието на СФРЈ го извести Уставниот суд на Југославија дека постапката на нивната измена е во собраниска процедура.

Прашањето за измена на одредбите на чл. 25 став 2, чл. 277 и 399 од Законот од страна на редовните судови, не е во надлежност на Уставниот суд на Југославија. На јавната расправа претставникот на Сојузниот суд го извести Уставниот суд на Југославија дека во Сојузниот суд на 30 и 31 октомври 1984 година е одржана заедничка седница со републичките и покраинските врховни судови и Врховниот воен суд и се донесени начелни ставови во врска со примената на одредбите на чл. 277 став 2 и член 399 став 2 од Законот, што ќе се применуваат до измената на Законот.

5. Уставниот суд на Југославија, врз основа на член 375 став 1 точка 1 од Уставот на СФРЈ и член 34 од Деловникот на Уставниот суд на Југославија, на седницата за советување и гласање, одржана на 20 ноември 1984 година, едногласно донесе

О д л у к а

Се одбива предлогот да се утврди дека се несогласни со Уставот на СФРЈ одредбите на член 25 став 2 од Законот за облигационите односи.

Оваа одлука Уставниот суд на Југославија ја донесе во составот: претседател д-р Васил Гривчев и членови: Божидар Булатовиќ, д-р Стана Ѓукиќ-Делевиќ, Иван Франко, Славко Кухар, Воислав Ракиќ, Радко Мочивник, Јаким Спировски, Душан Штрбац, д-р Јосиф Трајковиќ и Милосав Стијовиќ.

У бр. 98/84
20 ноември 1984 година
Белград

Претседател
на Уставниот суд на Југославија,
д-р Васил Гривчев, с. р.

По извршеното срамнување со изворниот текст е утврдено дека во текстот на Законот за измени и дополненија на Законот за оданочување на производи и услуги во прометот, објавен во „Службен лист на СФРЈ“, бр. 71/84, се поткраднале долунаведените грешки, та се дава

ИСПРАВКА

НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ОДАНОЧУВАЊЕ НА ПРОИЗВОДИ И УСЛУГИ ВО ПРОМЕТОТ

1. Во член 15 став 1 наместо зборовите: „став 4“ треба да стојат зборовите: „став 5“.

2. Во член 19 по зборовите: „Досегашната точка 34 станува точка 31“ точката се заменува со записка и се додаваат зборовите: „а точка 35 станува точка 32.“

3. Во член 28 во Тар. број 2 во точка 9) наместо зборовите: „дин/lit.“ треба да стојат зборовите: „дин/kg“.

Од Службата за законодавство на Собранието на СФРЈ, Белград, 30 јануари 1985 година.

Врз основа на член 315 точка 5 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија донесува

УКАЗ

ЗА ОТПОВИК ОД ДОЛЖНОСТА НА ИЗВОНРЕДЕН И ОПОЛНОМОШТЕН АМБАСАДОР НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА ВО КРАЛСТВОТО ХОЛАНДИЈА И ЗА НАЗНАЧУВАЊЕ ИЗВОНРЕДЕН И ОПОЛНОМОШТЕН АМБАСАДОР НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА ВО КРАЛСТВОТО ХОЛАНДИЈА

I

Се отповикува

Драгомир Петровиќ од должноста извонреден и ополномоштен амбасадор на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во Кралството Холандија.

II

Се назначува

Звонимир Костиќ, амбасадор во Сојузниот секретаријат за надворешни работи, за извонреден и ополномоштен амбасадор на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во Кралството Холандија.

III

Сојузниот секретар за надворешни работи ќе го изврши овој указ.

IV

Овој указ влегува во сила веднаш.

У бр. 1

3 јануари 1985 година
Белград

Претседател
на Претседателството на
СФРЈ,
Веселин Гурановиќ, с. р.

СОДРЖИНА:

	Страна
41. Закон за измени и дополненија на Законот за пригодни ковани пари — — — — —	113
42. Одлука за прифаќање на Општествениот договор за рационално користење на електричната енергија, штедење и солидарност на републиките и автономните покраини во случај на недостиг на електрична енергија — — — — —	113
43. Одлука за измени на Одлуката за височината и начинот на плаќање на трошоците за испитување и жигосување предмети од скапоцени метали — — — — —	114
44. Одлука за измени на Одлуката за височината и начинот на плаќање надомест за покривање на трошоците за испитување на типот на мерило и за преглед на еталони, мостри на референтни материјали и мерила — — — — —	114
45. Правилник за измени на Правилникот за обрасците за гаранции, супергаранција и овластување за давање гаранција — — — — —	119
46. Правилник за измена на Правилникот за димензиите, вкупните маси и основото оптоварување на возилата и за основните услови кои мораат да ги исполнуваат уредите и опремата на возилата во сообраќај на патиштата — — — — —	119
47. Правилник за условите во поглед на здравствената исправност на диеталните намирници што можат да се пуштаат во промет — — — — —	120
48. Наредба за забрана на увоз во Социјалистичка Федеративна Република Југославија и провоз преку територијата на Социјалистичка Федеративна Република Југославија на живи чапункари (говеда, овци, кози и свињи) и производи и сировини со потекло од тие животни од Република Италија — — — — —	125
49. Правилник за квалитетот на медот и на другите производи од пчели и за методите за контрола на квалитетот на медот и на другите производи од пчели — — — — —	126
50. Правилник за квалитетот на зачините, екстрактите од зачини и смесите на зачини — — — — —	137
51. Правилник за измена на Правилникот за југословенските стандарди за средства за лична заштита — — — — —	146
52. Правилник за престанок на важењето на југословенскиот стандард за галвански преслеки — — — — —	146
53. Правилник за измена на Правилникот за југословенскиот стандард за галвански покривки — — — — —	146
54. Правилник за југословенскиот стандард за нафта и нафтни производи — — — — —	146
55. Правилник за југословенските стандарди за сурова кожа — — — — —	147
56. Правилник за југословенските стандарди за навој за цевки за спој без затнувачко налегување — — — — —	147
57. Правилник за југословенските стандарди за тркални лежишта — — — — —	148
58. Правилник за југословенските стандарди за навојни приклучоци со всечен прстен за цевки и навојни приклучоци за кочници со компримиран воздух — — — — —	148
59. Правилник за југословенските стандарди за полупроводнички компоненти — — — — —	149
60. Правилник за југословенските стандарди за регулациони вентили — — — — —	149
61. Правилник за југословенските стандарди за обработка на информации — — — — —	150
62. Правилник за југословенскиот стандард за пестициди — — — — —	150

	Страна		Страна
63. Правилник за југословенските стандарди за радиокомуникации — — — — —	150	71. Наредба за задолжителна хомологација на сијалиците со усвитено влакно за моторни возила и нивни приколки — — — — —	161
64. Правилник за југословенските стандарди за основни испитувања на влијанието на околината — — — — —	151	72. Одлука за измени и дополненија на Одлуката за начинот и роковите за регистрирање и евидентирање на кредитните работи со странство — — — — —	161
65. Правилник за југословенските стандарди за чисти хемикалии — — — — —	152	73. Општествен договор за заштита, унапредување, стопанисување и рационално користење на определени барањски, бачки, илочки и шидски шумски и ловни површини — — — — —	169
66. Правилник за југословенските стандарди за преносни алати со електромотори — — — — —	152	Одлука за оценување на уставноста на одредбите од член 25 став 2 и член 277 став 2 на Законот за облигационите односи — — — — —	171
67. Правилник за југословенските стандарди за енергетски трансформатори — — — — —	153	Одлука за оценување на уставноста на одредбата на член 23 став 2 од Законот за облигационите односи — — — — —	171
68. Правилник за југословенските стандарди за анхидриди на малеинска киселина — — — — —	153	Укази — — — — —	173
69. Наредба за задолжително атестирање на челични средства за затворање на отвори за движење во засолништата и двоенаменските објекти — — — — —	154		
70. Наредба за задолжителна хомологација на приклучоците за сигурносни појаси во патничките автомобили — — — — —	160		

